

POLSKA BIBLIOGRAFIA ANTYKU CHRZEŚCIJAŃSKIEGO 2015-2016*

DZIAŁY TEMATYCZNE

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)
2. Bibliografie i problemy metodologiczne
3. Prace ogólne, historie literatury
4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów
- 5.1. Historia doktryn (teologia)
- 5.2. Historia doktryn (filozofia)
6. Liturgia
7. Hagiografia, monastycyzm i historia duchowości
8. Archeologia i historia sztuki
9. Biblia
- 9.1. Apokryfy
- 9.2. Gnostycyzm
10. Patrystyka i średniowiecze (łacińskie i bizantyńskie)
11. Autorzy
12. Recenzje, omówienia
13. Sprawozdania
14. Wybrane publikacje z zakresu kultury klasycznej

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)

Adsuesceret Deum i otwarte pytania: wybrane zagadnienia teologii św. Ireneusza i Orygenesas, red. A. Uciecha, SACH SN 18, Katowice 2016.

Bitwa przy Moście Mułwijskim. Konsekwencje, red. Z. Kalinowski – D. Próchniak, Poznań 2014, Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Bizancjum i Arabowie. Spotkanie cywilizacji VI-VIII wiek, red. T. Wolińska – P. Filipczak, Warszawa 2015, Wydawnictwo Naukowe PWN (oprawa twarda); Warszawa – Łódź 2016, Wydawnictwo Naukowe PWN – Wydawnictwo Naukowe UŁ (oprawa miękka).

Chryścianizacja Europy. Kościół na przełomie I i II tysiąclecia, red. J. Dobosz – J. Strzelczyk, Poznań 2015, Wydawnictwo Naukowe UAM.

Chryścianizacja Młodszej Europy, red. J. Dobosz – J. Strzelczyk – M. Matla, Poznań 2016, Wydawnictwo Naukowe UAM.

---

* W zestawieniu zostały uwzględnione również prace z innych lat, które wcześniej nie zamieszczono w bibliografiach publikowanych na łamach „Vox Patrum”. Wykaz stosowanych skrótów zob. VoxP 25 (2005) t. 48, 437-449, lub na stronie internetowej: <http://www.voxpatrum.pl/wykaz.pdf>.

- Czas w kulturze średniowiecza*, red. A.A. Dryblak – M. Sas – J. Szafranowski, Warszawa 2016, Wydawnictwo Instytutu Historii UW.
- Czynniki warunkujące powstanie, rozwój i upadek antycznych imperiów śródziemnomorza*, red. L. Misiarczyk – K. Kochańczyk-Bonińska – T. Skibiński, SACH 21, Warszawa 2016, Wydawnictwo Naukowe UKSW.
- Ecclesia et bellum. Kościół wobec wojny i zaangażowania militarne go duchowieństwa w wiekach średnich*, red. R. Kotecki – J. Maciejewski, Bydgoszcz 2016, Wydawnictwo Naukowe UMK.
- Ecclesia et Violentia: Violence against the Church and Violence within the Church in the Middle Ages*, ed. R. Kotecki – J. Maciejewski, Newcastle 2014, Cambridge Scholars Publishing.
- Elity w świecie starożytnym*, red. D. Okoń, Szczecin 2015, Wydawnictwo Naukowe Minerwa.
- Granica wschodnia cywilizacji zachodniej w średniowieczu*, red. Z. Dalewski, Warszawa 2015, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN.
- Imperia Śródziemnomorza. Czynniki warunkujące powstanie, rozwój i upadek*, red. K. Kochańczyk-Bonińska – L. Misiarczyk – T. Skibiński, SACH 21, Warszawa 2016, Wydawnictwo Naukowe UKSW.
- Itinera clericorum. Kulturotwórcze i religijne aspekty podróży duchownych*, red. D. Quirini-Popławska – Ł. Burkiewicz, Kraków 2015, WAM.
- Karmię Was tym, czym sam żyję. Ojcowie Kościoła komentują niedzielne czytania biblijne, rok C*, oprac. M. Starowieyski, wyd. 2, gruntownie przerobione i powiększone, Kraków 2015, WAM.
- Karmię was tym, czym sam żyję. Ojcowie Kościoła prowadzą przez święta roku kościelnego*, oprac. M. Starowieyski, komentarze liturgiczne J. Miazek, OŻ 22, Kraków 2015, WAM (wyd. 3 gruntownie przerobione).
- Mare nostrum. Morze w historii i kulturze krajów śródziemnomorskich*, red. T. Kołowski, SACH 20, Warszawa 2016, Wydawnictwo Naukowe UKSW.
- Miasto na skrzyżowaniu mórz i kontynentów. Wczesno- i średniobizantyński Konstantynopol jako miasto portowe*, red. M.J. Leszka – K. Marinow, Byzantina Lodzienia 23, Łódź 2016, Wydawnictwo UŁ.
- Miejsca chrztów, urzędzenia baptyzmalne i ceremoniał chrzcielny od starożytności chrześcijańskiej do Soboru Trydenckiego*, red. A.M. Wyrwa, Poznań 2016, Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.
- Miłosierdzie. Mądrość Ojców Kościoła*, wybór, wstęp i oprac. D. Piórkowski, Kraków 2015, WAM.
- O godnym życiu we wspólnocie. Antologia aforyzmów i didaskaliów św. Jana Chryzostoma*, wyboru z pism patriarchy Konstantynopola dokonał, ułożył i wstępem poprzedził J. Iluk, Gdańsk 2015, Wydawnictwo UG.
- Prawo karne i polityka w państwie rzymskim*, red. K. Amiełańczyk – D. Słapek – A. Dębiński, Lublin 2015, Wydawnictwo UMCS.
- Religia i tradycja*, red. I. Milewski, Christianitas Antiqua 6, Gdańsk 2014, Wydawnictwo UG.

- Rozwój dogmatu trynitarnego: Perspektywa historiozawca*, red. A. Baron – J. Kupczak – J. Szczurek, Kraków 2015, Wydawnictwo Naukowe UPJPII.
- Starożytność chrześcijańska*, t. 4: *Materiały zebrane*, red. J. Kałużny, Kraków 2016, Wydawnictwo UPJPII.
- Świat rzymski w IV wieku*, red. P. Filipczak – R. Kosiński, Kraków 2015, Towarzystwo Wydawnicze Historia Iagellonica.
- Teologia i liturgia chrztu od starożytności chrześcijańskiej do czasów nowożytnych*, red. naukowa A.M. Wyrwa – J. Górecki, Poznań 2015, Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.
- Wojna i wojskowość w świecie starożytnym*, red. S. Sprawski, Kraków 2015, Towarzystwo Wydawnicze Historia Iagellonica.

2. Bibliografie i problemy metodologiczne

- Bibliografia patrystyczno-biblijna nt. 1Sm 28 i starożytnej nekromancji*, oprac. Redakcja „E-Patrologos”, „E-Patrologos” 2/2 (2016) 49-51.
- Cecota B. – Wolińska T., *Źródła greckie, syryjskie i koptyjskie do dziejów relacji bizantyńsko-arabskich w VI-VIII w.*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 536-547.
- Citlak A., *O możliwościach psychologicznej analizy tekstów antycznych*, „Meander” 70 (2015) 79-96.
- Dziekan M.M., *Przegląd źródeł arabskich*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 529-535.
- Figiel J., *Patrystyka w czasopiśmie zagranicznych 2013-2014*, VoxP 35 (2015) t. 63, 619-670.
- Figiel J., *Polska bibliografia antyku chrześcijańskiego 2014*, VoxP 35 (2015) t. 63, 583-617.
- Figiel J., *Wykaz prac dyplomowych z antyku chrześcijańskiego ukończonych w niektórych ośrodkach naukowych w latach 2014-2015*, VoxP 36 (2016) t. 66, 645-654.
- Ihnatowicz M., *Jan Maria Szymusiak SJ w dokumentach aparatu bezpieczeństwa PRL z lat 1961-1971*, „Fides, Ratio et Patria. Studia Toruńskie” 2015, nr 3, 274-286.
- Janik J., *Bibliografia prac prof. dr. hab. Kazimierza Korusa (do 2015 roku)*, „Classica Cracoviensia” 18 (2015) 17-25.
- Jurewicz O., *Słownik grecko-polski*, Warszawa 2015, Wydawnictwo Sub Lupa (wznowienie).
- Kałużny J.C., *Święty Józef Bilczewski badacz starożytności chrześcijańskiej i jego interdyscyplinarna metoda w świetle nieznanych materiałów z lat 1885-1900*, Lwów – Kraków 2015, Archidiecezja Lwowska.
- Kompa J. – Leszka M.J., *Professor Oktawiusz Jurewicz as a Byzantinist (1926-2016)*, „Studia Ceranea” 6 (2016) 11-22.
- Kozłowski M., *Józef Kuranc: lubelski bizantynolog*, „Nowy Filomata” 20 (2016) nr 1, 126-133.
- Kozłowski M., *Oktawiusz Jurewicz (30 IV 1926 - 28 IV 2016)*, „Meander” 71 (2016) 3-7.
- Kozłowski M., *Profesor Oktawiusz Jurewicz (30 IV 1926 - 28 IV 2016)*, „Nowy Filomata” 20 (2016) nr 1, 3-5.

- Kozłowski M., *Profesor Oktawiusz Jurewicz (30 IV 1926 - 28 IV 2016)*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium” 26 (2016) z. 2, 153-157.
- Krukowski K., *Wartość gnozeologiczna i dydaktyczna metody wykresograficznej w teologii*, „Roczniki Teologii Dogmatycznej” 5(60) (2013) 167-180.
- Krynicka T., „*Chciałabym służyć Ci z całego serca*”. Droga profesor Leokadii Małunowiczówny na Katolicki Uniwersytet Lubelski, w: *W służbie nauki, wychowania i wartości: szkice biograficzne o lubelskim środowisku naukowym*, red. R. Skrzyaniarz – M. Łobacz – B. Borowska, Lublin 2015, Wydawnictwo Episteme, 97-119.
- Krynicka T., *Biblioteka Uniwersytecka KUL jako warsztat pracy izydorianisty na podstawie własnych doświadczeń*, ABMK 105 (2016) 103-124.
- Krynicka T., *Profesor Leokadia Małunowiczówna*, „Polonia Azerbejdżańska” 2015, nr 1, 28-31.
- Longosz S., *Doktor Alicja Stepniewska (10 IV 1945 - 9 II 2016)*. Polonistka propagatorem myśli Ojców Kościoła, VoxP 36 (2016) t. 66, 705-713.
- Longosz, S., *Magister Andrzej Malinowski (28 VII 1949 - 26 I 2016)*, VoxP 36 (2016) t. 66, 701-704.
- Naumowicz J. – Salamon M., *Profesor Oktawiusz Jurewicz (30 IV 1926 - 28 IV 2016)*, VoxP 36 (2016) t. 66, 715-719.
- Nieścior L., *Nicetas z Remezjany – bibliografia*, „E-Patologos” 1/3 (2015) 43-48.
- Prejs R., *Dorobek historiograficzny Instytutu Historii Kościoła i Patrologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II*, „Kościoł w Polsce. Dzieje i Kultura” 14 (2015) 15-28.
- Sakowicz E., *Teolog zasłuchany w Boga i człowieka w Chrystusie i zapatrzony w Ojców Kościoła – refleksja o teologii Ks. Prof. Józefa Wolińskiego*, VoxP 35 (2015) t. 64, 25-30.
- Sakowicz E., *Un théologien à l'écoute des Pères de l'Église: quelques considérations sur les écrits du Père Joseph Wolinski*, VoxP 35 (2015) t. 64, 31-35.
- Siwek A. – Kałużny J.C., *Działalność naukowa ks. Władysława Żyły na uniwersytecie we Lwowie. Zarys zagadnienia*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], s. 151-161.
- Starowieyski M., *Co zostaje aktualne z teologii patrystycznej?*, WST 27 (2014) nr 1, 121-130.
- Szczur P., *Ks. Prof. Józef Woliński: „curriculum vitae”*, VoxP 35 (2015) t. 64, 13-15.
- Szczur P., *Rev. Prof. Joseph Wolinski: bref «curriculum vitae»*, VoxP 35 (2015) t. 64, 17-18.
- Szczur P., *Wykaz drukowanych prac Ks. Prof. Józefa Wolińskiego*, VoxP 35 (2015) t. 64, 19-24.
- Uciecha A., *Stephan Schiwietz (Siwiec) – uczeń w szkole Maxa Sdralka*, VoxP 35 (2015) t. 64, 503-516.
- Wasilewski E., *Ekshortacje pastoralne – klucz do kwerendy homiletycznej*, RBL 69 (2016) 125-141.
- Wasilewski E., *Podstawowy warsztat patrystyczny homilisty*, „Studia Pastoralne” 12 (2016) nr 12, 146-160.

Widok N., *Berthold Altaner – światowej sławy patrolog wrocławski*, w: *Księga Pamiętkowa Jubileuszu 200-lecia utworzenia Państwowego Uniwersytetu we Wrocławiu*, red. J. Harasimowicz, t. 4, Wrocław 2015, 289-295.

3. Prace ogólne, historie literatury

- Beard M., *SPQR. Historia starożytnego Rzymu*, tłum. N. Radomski, Poznań 2016, Wydawnictwo Rebis.
- Bendza M., *Rodzina ludzka w aspekcie paradygmatu Edenu. Analiza skryptystyczno-patrystyczna*, „Elpis” 18 (2016) 51-56.
- Biliarsky I., *Marriage and Power (Images of Authority)*, „Studia Ceranea” 5 (2015) 9-32.
- Bologna O.A., *Sacerdote e re: potere religioso e potere regale dall'oriente all'occidente*, „Collectanea Philologica” 18 (2015) 5-16.
- Christ K., *Historia Cesarstwa Rzymskiego od Augusta do Konstantyna*, tłum. A. Gierlińska, Poznań 2016, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk.
- Flora i fauna w świecie starożytnym*, red. Ł. Bartkowiak, Poznań 2014, Wydawnictwo Contact.
- Gomola A., *Conceptual blends with shepherd(s)/sheep imagery in selected patristic writings*, „Studia Religioologica” 47 (2014) z. 4, 275-284.
- Kałużny J.C., *Czy na cmentarzu jest miejsce na Dobrą Nowinę? Krótka refleksja o ideologiczno-kulturowej recepcji wybranych przykładów rzymskiej tradycji pogrzebowej na tradycję wczesnochrześcijańską*, w: *Symbol – znak – rytuał. Misericordia Domini*, red. J. Marecki – L. Rotter, Kraków 2016, Unum, 113-135.
- Karamucka M., *Gladiator – chrześcijanin – Norwid*, „Roczniki Kulturoznawcze” 5 (2014) nr 3, 27-45.
- Kochańczyk-Bonińska K., *From Democritus to Early Christian Liturgy – How Was the Motif of a Man as a Microcosm Developing?*, w: *Interactions in the History of Philosophy II*, ed. B. Ercan, Istanbul 2015, 47-55.
- Kolberg A.M., *Ojcowie Kościoła prowadzą nas do Jezusa*, Ząbki 2015, Wydawnictwo Apostolicum.
- Kosmulska B., *Patrystyczne ujęcie twórczości*, „Elpis” 17 (2015) 107-111.
- Kurzydło D., *Model katechezy dorosłych w starożytności chrześcijańskiej*, „Warszawskie Studia Pastoralne” 27 (2015) t. 2, 225-244.
- Longosz S., *Dramatyzowane homilie patrystyczne załączkiem dramatu chrześcijańskiego*, VoxP 36 (2016) t. 65, 389-432.
- Maciejewski M., *Doktrynalne ujęcia relacji prawo naturalne – prawo stanowione od starożytności do czasów oświecenia*, „Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa” 8 (2015) 107-132.
- Mejzner M., *Serce w rozumieniu Ojców Kościoła*, w: *Ubóstwo i czystość serca*, red. M. Kowalczyk – M. Mejzner, Warszawa 2016, Wydawnictwo Naukowe UKSW, 111-127.
- Milewska-Ważbińska B., *Poezja religijna w kregu mnichów Zakonu Grobu Bożego w Polsce – „Gemmae Sacrosanctae Crucis” Jakuba Pawła Radlińskiego*, VoxP 36 (2016) t. 65, 433-440.

- Misiarczyk L., *Ryby i chrześcijaństwo*, „Mówią Wieki” 2015, nr 3, 52-53.
- Miśkiewicz G., *Grecki etos muzyczny i jego wpływ na kształtowanie się koncepcji śpiewu Kościoła w pierwszych wiekach chrześcijaństwa*, Lublin 2014, Wydawnictwo Polihymnia.
- Nieścior L. – Puchała K., *Status kobiety w starożytności. Kontekst społeczny i teologiczny*, „E-Patrologos” 2/1 (2016) 47-70.
- Nieścior L., *Jaskinia w życiu i wyobrażeniu starożytnych chrześcijan*, w: *Ziemia – człowiek – sztuka. Interdyscyplinarne studia nad ziemią*, red. U. Mazurczak, Lublin 2015, 203-233.
- Nieścior L., *Motyw pomyślnej żeglugi u Ojców Kościoła*, SACH 20 (2015) 109-122.
- Ochała G., *Multilingualism of Christian Nubia: A case study of the monastery of Ghazali (Wadi Abu Dom, Sudan)*, w: *Proceedings of the 27th International Congress of Papyrology* (Warsaw, 29 July - 3 August 2013), ed. T. Derda – A. Łajtar – J. Urbanik, Warsaw 2016, 1265-1283.
- Paczkowski C., *Od gestu czułości do znaku wspólnoty: pocałunek w starożytności chrześcijańskiej*, TPatr 12 (2015) 69-93.
- Paczkowski M.C., *Czuły zwiastun brzasku i zmartwychwstania. Kogut w symbolice starożytności chrześcijańskiej*, BPTH 7 (2014) nr 4, 77-95.
- Pałucki J., *Epistolografia w misyjnej posłudze Kościoła. Zagadnienia wybrane*, SWł 17 (2015) 121-133.
- Polak T., *Kościół rzymski wobec władzy państwowej*, „Poznańskie Studia Slawistyczne” 10 (2016) 25-36.
- Puchała K. – Nieścior L., *Starożytny apostołat kobiety w perspektywie ogólnej*, „E-Patrologos” 2/3 (2016) 75-93.
- Puchała K., *Status kobiety w starożytności. Kontekst społeczny i teologiczny*, „E-Patrologos” 2/1 (2016) 47-70.
- Rosik M., „Plemię żmijowe” i „psie wymiociny”, czyli o funkcji antycznej inwektywy, „Scriptura Sacra” 18 (2014) 51-59.
- Rucki M. – Abdalla M. – Ashraf B., *Jajka wielkanocne w początkach chrześcijaństwa*, „Teologia i człowiek” 2015, nr 29, 295-312.
- Rymuza P., *Przyjaźń w pismach Ojców Kościoła: synteza jej starożytnych koncepcji*, WST 27 (2014) nr 2, 253-282.
- Stachura M., *Psychologiczne motywacje żołnierskiej brawury w świetle badań antycznej inwektywy*, „Zeszyty Naukowe UJ. Prace Historyczne” 141 (2014) z. 4, 819-827.
- Stanula E., *Eseje patrystyczne*, oprac. I. Salamonowicz-Górska, Warszawa 2014, Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa.
- Starowieyski M., *Les animaux dans la littérature patristique*, WST 28 (2015) nr 4, 6-17.
- Stępniewska A., *Matki Ojców Kościoła*, Lublin 2015, Wydawnictwo KUL.
- Szczęśniak M., *Występowanie i znaczenie terminu aula od antyku greckiego do czasów Konstantyna Wielkiego*, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 34-39.
- Szczur, P., *Ojcowie greccy o żołnierzach i służbie wojskowej*, w: *Kościół i dar pokoju*, red. M. Chojnacki – J. Morawa – A.A. Napiórkowski, Kraków 2016, 307-332.

- Witalisz W., „*I cluppe and I clusse as I wood wore*”: *erotic imagery in Middle English mystical writings*, „Text Matters” 3 (2013) 58-70.
- Witko K., *U zarania łacińskiego pojęcia osoby (persona). Przyczynek do teologicznego myślenia o osobie*, VoxP 35 (2015) t. 64, 517-528.
- Wolińska T., *Pogańskie idee polityczne w chrześcijańskim świecie. Władza, jej granice i źródła legitymizacji w ocenie autora dialogu Περὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης (De scientia politica)*, VoxP 36 (2016) t. 66, 327-352.
- Wygralak P., *Nekromancja w ocenie starożytnego Kościoła*, „E-Patrologos” 2/2 (2016) 29-43.

4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów

- Adamiak S., *Carthage, Constantinople and Rome: Imperial and Papal Interventions in the Life of the Church in Byzantine Africa (533-698)*, *Miscellanea Historiae Pontificiae* 68, Rome 2016.
- Adamiak S., *Dynamika ekspansji chrześcijaństwa w pierwszych wiekach*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 49-59.
- Adamiak S., *Kłopoty z sukcesją papieską w szóstym wieku*, w: *Elity w świecie starożytnym* [1], s. 343-350.
- Adamiak S., *Kontynuacja przymusu państwowego w sprawach religijnych w Afryce północnej*, VoxP 35 (2015) t. 64, 69-77.
- Adamiak S., *When Did Donatist Christianity End?*, w: *The Uniquely African Controversy. Studies on Donatist Christianity*, ed. A. Dupont – M.A. Gaumer – M. Lambertits, Leuven 2015, 211-236.
- Bikeeva N., „*Serente diabulo*”: *The Revolts of the Nuns at Poitiers and Tours in the Late 6th Century*, w: *Ecclesia et Violentia* [1], s. 72-90.
- Bralewski S., „*Pierwszeństwo wynikające ze starszeństwa*” – *administracja Kościoła w epoce wczesnego chrześcijaństwa*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 61-77.
- Bralewski S., *Balkany w ujęciu historiografii kościelnej V wieku związanej ze środowiskiem konstantynopolitańskim*, VoxP 36 (2016) t. 66, 277-300.
- Bralewski S., *Konwersja Konstantyna Wielkiego na chrześcijaństwo w świetle jego własnego świadectwa: kilka uwag*, „Przegląd Nauk Historycznych” 15 (2016) nr 2, 45-79.
- Bralewski S., *Kościół w świecie rzymskim w IV wieku*, w: *Świat rzymski w IV wieku* [1], s. 307-354.
- Bralewski S., *Przełom konstantyński a religijność Rzymian w wiekach IV i V – wybrane zagadnienia*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 115-149.
- Brzozowska Z.A., *Rola carycy Marii-Ireny Lekapeny w recepcji elementów bizantyńskiego modelu władzy w pierwszym państwie bułgarskim*, VoxP 36 (2016) t. 66, 443-458.
- Budacz D., *Słonie bojowe w antycznych traktatach wojskowych*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historica” 15 (2013) 42-56.
- Cecota B., *Arabskie oblężenia Konstantynopola w VII-VIII wieku. Rzeczywistość i mit*, *Byzantina Lodziensia* 21, Łódź 2016, Wydawnictwo UŁ.

- Chłopowiec M., *Pokuta w Kościele pierwszych wieków*, Wrocław 2015, Wydawnictwo Archidiecezji Wrocławskiej TUM.
- Cieciela J., *Żydzi w elitach miast Cesarstwa Rzymskiego*, w: *Elity w świecie starożytnym* [1], s. 351-361.
- Ciesielski M., *Reformy i barbaryzacja armii rzymskiej – następstwa*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 337-350.
- Codziennosc pierwszych wspólnot*: z ks. prof. Markiem Starowieyskim rozmawia Maciej Müller, „W Drodze” 2017, nr 1, 127-137.
- Cowan R., *Most Mulwijski 312. Bitwa Konstantyna o Cesarstwo i wiarę*, tłum. K. Mróz-Mazur, Oświęcim 2016, Wydawnictwo Napoleon V.
- Degórski B., *Il primo Concilio di Costantinopoli (381). Uno schizzo storico e teologico*, VoxP 36 (2016) t. 65, 155-170.
- Dekert T., *Późnoantyczne „chrześcijańskie” artefakty magiczne – kilka uwag*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], s. 53-60.
- Disciplina arcani w chrześcijaństwie*, red. W. Gajewski – B. Górka, Kraków 2015, WAM.
- Doroszkiewicz W., *Geneza i ewolucja relacji państwo – Kościół w Bizancjum*, „Poznańskie Studia Slawistyczne” 10 (2016) 17-24.
- Doroszkiewicz W., *Dzieje wschodnich Rzymian*, Białystok 2015², Wydawnictwo UwB.
- Drabik A., *Ostatnia bitwa cesarza Juliana (24-26 lipca 363 r.)*, „Acta Universitatis Lodzianis. Folia Historica” 93 (2014) 9-18.
- Duch M., *Gospodarcza rola armii rzymskiej w prowincji Mezja Dolna (Moesia Inferior)*, Poznań 2016, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk.
- Dudek J., *Chazarowie. Polityka – kultura – religia, VII-XI wiek*, Warszawa 2016, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Dziekan M.M., *Arabowie przed islamem. Narodziny nowej religii*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 47-63.
- Dzielska M., *W kręgu problemów religijnych cesarstwa rzymskiego*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 19-35.
- Dzierżon G., *Problem zawierania powtórnych małżeństw w piśmiennictwie łacińskich Ojców Kościoła żyjących na przełomie IV i V wieku aż do czasów św. Augustyna*, „Ius Matrimoniale” 27 (2016) 35-47.
- Dziurdzik T., *Znaczenie uroczystości kultowych w życiu społecznym armii rzymskiej okresu Pryncypatu w świetle „Feriale Duranum”*, VoxP 35 (2015) t. 63, 273-286.
- Épitome de Caesaribus, O życiu i obyczajach Imperatorów od Cezara Augusta do Teodozjusza*, tłum. A. Hryniewiecka, wstęp i przypisy P. Janiszewski, AKME. Źródła starożytne 5, Warszawa 2015, Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa.
- Filipczak P., *Antiochia nad Orontesem. Funkcjonowanie miasta i życie jego mieszkańców w IV wieku*, w: *Świat rzymski w IV wieku* [1], s. 253-306.
- Filipczak P., *Przełom konstantyński i funkcjonowanie administracji rzymskiej w Syrii*, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 163-176.

- Garczevska A., *Regulacje prawne dotyczące magii w prawie rzymskim od V w. p.n.e. do III w. n.e.*, SACH 19 (2014) 29-56.
- Gelashvili N., *Georgia in the light of Iran-Byzantine wars (6th century)*, „Pro Georgia” 26 (2016) 75-82.
- Grabowska K., *Transformacja arystokracji rzymskiej na terenach galijskich w V wieku*, „Białostockie Teki Historyczne” 13 (2015) 11-32.
- Grzywaczewski J., *Great Persecutions and the Reconciliation of the „lapsi”*, Warszawa 2015, Wydawnictwo Naukowe UKSW.
- Hołasek A., *Żołnierz i służba wojskowa w świetle kościelnych źródeł normatywnych z IV i V wieku*, VoxP 35 (2015) t. 63, 353-373.
- Iłski K., *Chrzest Konstancyjna Wielkiego*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 137-152.
- Iłski K., *Prawne aspekty chrystianizacji Imperium Romanum*, w: *Chrystianizacja Europy* [1], s. 37-47.
- Jundziłł J., *Hypogeum Trebiusza Justusa. Mentalność chrześcijan z Rzymu IV wieku*, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 40-60.
- Jurkiewicz J., *Przygotowanie do kapłaństwa w pierwszych wiekach chrześcijaństwa*, TST 31 (2012) nr 2, 39-48.
- Kakachishvili Z., *Świadkowie Chrystusa w Gruzji od IV do X wieku*, przedmowa R. Skrzypczak, Warszawa 2016, Wydawnictwo Editions Spotkania.
- Kashchuk O., *Aktywność cesarza w kontekście sporów chrystologicznych w Bizancjum w VII wieku*, VoxP 36 (2016) t. 66, 411-428.
- Kosiński R., *Państwo Sasanidów od 224 roku do końca V wieku i jego relacje z cesarstwem*, w: *Świat rzymski w IV wieku* [1], s. 177-204.
- Kosiński R., *The Exiled Bishops of Constantinople from the Fourth to the Late Sixth Century*, „Studia Ceranea” 5 (2015) 231-247.
- Kowalczyk A., *Jak długo judaizm postrzegany był jako „superstitio” w pogańskim Imperium Romanum*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica” 92 (2014) 7-20.
- Krawiec A., *Cywilizacyjna i duchowa rola chrześcijaństwa we wczesnym średniowieczu*, w: *Chrystianizacja Europy* [1], s. 267-283.
- Kubiś A., *Betlejem – pomiędzy teologią, historią i archeologią*, RSa 18-20 (2013) 9-29.
- Leszka M.J., *Wątki pogańskie i chrześcijańskie w propagandzie uzurpatorów we wschodniej części Imperium Rzymskiego w IV-V w.*, „Przegląd Nauk Historycznych” 14 (2015) nr 1, 157-171.
- Łuś I., *Żołnierze „scholae palatinae” – „nowi pretorianie” późnego cesarstwa*, VoxP 36 (2016) t. 66, 253-276.
- Maksymiuk K., *Die Politik von Xusrō I. Anōšīvān (531-579) gegenüber Christen in dem Iran*, „Historia i Świat” 2015, nr 4, 123-134.
- Martens-Czarnecka M., *The Christian Nubia and the Arabs*, „Studia Ceranea” 5 (2015) 249-265.
- Michalak A.R., *Cry from Ramah: Violence against Children in Jewish and Christian Sources*, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 29-33.

- Misiarczyk L., *Egzorcyzmy w Kościele starożytnym od I do połowy III wieku*, Warszawa 2015, Wydawnictwo Naukowe UKSW.
- Moore M.E., *The Attack on Pope Formosus: Papal History in an Age of Resentment (875-897)*, w: *Ecclesia et Violentia* [1], s. 184-208.
- Mossakowski W., *Zakreślenie podstawy odpowiedzialności karnej w inscriptio w procesie karnym późnego Cesarstwa Rzymskiego*, w: *Prawo karne i polityka* [1], s. 97-106.
- Mrozek A., *Chrześcijaństwo syryjskie w starożytności w kontekście powstawania Gemary babilońskiej*, „Estetyka i Krytyka” 2012, nr 3, 125-141.
- Musiał D., *Polityka cesarzy IV wieku wobec kultów tradycyjnych*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 99-114.
- Naumowicz J., *Kult chrześcijański po 312 roku. Nowe warunki rozwoju*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 231-257.
- Nieścior L., *Fenomen apostołski misjonarzy ludów. Św. Wojciech i jego poprzednicy*, „E-Patologos” 2/4 (2016) 15-41.
- Odahl Ch.M., *Konstantyn i chrześcijańskie Cesarstwo*, tłum. K. Bies, Oświęcim 2015, Wydawnictwo Napoleon V.
- Olszaniec Sz., *Prefektura „Praetorio” Italii, Illirykum i Afryki (412-425 n.e.)*, Toruń 2015, Wydawnictwo Naukowe UMK.
- Olszaniec Sz., *Struktury cesarstwa rzymskiego w IV wieku. Administracja*, w: *Świat rzymski w IV wieku* [1], s. 207-238.
- Ożóg M., *Magic Practices Against Human Life and Health in Late Antiquity as Reflected in the Church Legislation*, VoxP 35 (2015) t. 63, 243-252.
- Ożóg M., *Podróże duchownych odbywane na polecenie panujących w Kościele starożytnym*, w: *Itinera clericorum* [1], s. 31-50.
- Pawlak M.N., *Cesarstwo rzymskie od Walentyniana I do Teodozjusza I (363-395)*, w: *Świat rzymski w IV wieku* [1], s. 117-176.
- Pawłowska-Mucha A., *Sposoby wykonania kary śmierci w państwie rzymskim: polityka a fantazja cesarska*, w: *Prawo karne i polityka* [1], s. 119-134.
- Pentek Z., *Żydzi pod dominacją chrześcijan. Chrześcijanie pod dominacją islamu*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 99-107.
- Piechocka-Kłós M., *Późnorzymskie ustawodawstwo państwowe przeciw Żydom (IV-V wieku). Egzemplifikacja na podstawie ograniczeń praw obywatelskich*, „Studia Nauk Teologicznych PAN” 11 (2016) 109-122.
- Pigoński Ł., *Polityka zachodnia cesarza Marcjana (450-457). Problem huński i jego wpływ na relacje między Cesarstwem Wschodnim a Zachodnim*, VoxP 36 (2016) t. 66, 383-410.
- Polak A.N., *Chazaria. Dzieje królestwa żydowskiego w Europie*, tłum. z hebrajskiego oraz wstęp K.D. Majus, Przemyśl 2015, Południowo-Wschodni Instytut Naukowy w Przemyślu.
- Prostko-Prostyński J., *Późnoantyczni Flavii: nowi obywatele rzymscy?*, „U Schyłku Starożytności” 12 (2013) 95-101.

- Prostko-Prostyński J., *Rola senatu w polityce religijnej państwa późnorzymskiego w V i VI wieku*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 63-71.
- Prostko-Prostyński J., *Roma-solius imperii. Elekcja, koronacja i uznanie cesarza w Rzymie w IV-VIII wieku*, Poznań 2014, Wydawnictwo Contact.
- Rambiert-Kwaśniewska A., *Synagoga w Ostii. Niemy świadek początków chrześcijaństwa*, Wrocław 2016, Wydawnictwo Archidiecezji Wrocławskiej TUM.
- Rohoziński J., *Początki państw. Gruzja*, Poznań 2016, Wydawnictwo Poznańskie.
- Rosik M., *Kościół a Synagoga (30-313 po Chr.). Na rozdrożu*, Wrocław 2016, Wydawnictwo Chronicon.
- Rzymska Afryka Północna. Scripta minora Tadeusza Kotuli*, wybór i oprac. M. Pawlak – K. Nawotka – A. Łoś, Kraków 2016, Towarzystwo Wydawnicze Historia Iagiellonica.
- Sadowski P., *Konstantyn Wielki a gladiatorzy. Wokół konstytucji cesarskiej w Bejrucie (CTh. 15.12.1)*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 321-336.
- Ścisłowicz Ł., *Cesarstwo Rzymskie. Ograniczona monarchia czy autokracja? Pryncypat*, Sandomierz 2015, Wydawnictwo Armoryka.
- Serafin M., *Rola Kościoła iroszkockiego w walce z kryzysem politycznym, kulturowym i religijnym wczesnośredniowiecznej Europy*, „Pedagogika Katolicka” 2015, nr 1, 163-173.
- Sińczak T., *Wojny Cesarstwa Rzymskiego z Iranem Sasanidów w latach 226-363*, Oświęcim 2016, Wydawnictwo Napoleon V.
- Skibiński T., „*Gothorum Romanorumque consensus*”. *Jedność Gotów i Rzymian w działalności politycznej Amalasanty*, VoxP 36 (2016) t. 66, 235-249.
- Skibiński T., *Dzieło charytatywne Kościoła w Galii w IV-VII wieku w świetle prawodawstwa synodalnego. Zarys problematyki*, VoxP 35 (2015) t. 64, 379-391.
- Snyder Ch.A., *Brytowie*, tłum. K. Bażyńska-Chojnacka – P. Chojnacki, Warszawa 2015, Wydawnictwo UW.
- Sołek M., *Ioustinianos ho philoktistes czyli fundacje cesarskie i prywatne w programie budowlanym Justyniana I w Scytii Mniejszej*, „U Schyłku Starożytności” 13 (2014) 177-190.
- Spychała D., *Constantin Ier et ses successeurs à l'égard des religions traditionnelles et du christianisme: questions choisies*, w: *Within the Circle of Ancient Ideas and Virtues. Studies in Honour of Professor Maria Dzielska*, ed. by K. Twardowska et al., Kraków 2014, Towarzystwo Wydawnicze Historia Iagiellonica, 263-273.
- Spychała D., *Konstantyn Wielki – święty cesarz czy tyran? Chrześcijański kult władcy na ziemiach wschodnich i zachodnich cesarstwa*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 23-41.
- Spychała D., *Przemiany religijne i kulturowe w zachodnich prowincjach Cesarstwa Rzymskiego od roku 306 do śmierci św. Augustyna*, t. 1-2, Bydgoszcz 2016, Wydawnictwo UKM.
- Stachura M., *Struktury cesarstwa rzymskiego w IV wieku. Prawo*, w: *Świat rzymski w IV wieku* [1], s. 239-252.

- Starowieyski M., *Sobory niepodzielnego Kościoła*, wyd. 2 uzupełnione i poprawione, Kraków 2015, Wydawnictwo M.
- Stebnicka K., *Polityka Konstancyjna wobec Żydów. Pozycja patriarchy*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 73-86.
- Stebnicka K., *The Incident at Inmestar: Jews and Christians at the Beginning of the Fifth Century*, „Scripta Judaica Cracoviensia” 12 (2014) 47-57.
- Strzelczyk J., *Goci. Rzeczywistość i legenda*, Poznań 2015, wyd. 2 poprawione i uzupełnione, Wydawnictwo Poznańskie.
- Strzelczyk J., *Zapomniane narody Europy*, wyd. nowe, poszerzone, Poznań 2015, Wydawnictwo Poznańskie.
- Suski R., *Tetrarchia. Cesarstwo rzymskie od uzurpacji Dioklecjana do śmierci Maksymina Dai (284-313)*, w: *Świat rzymski w IV wieku* [1], s. 25-60.
- Suski R., *Galeriusz, wódz i prześladowca*, Kraków 2016, Wydawnictwo Homini.
- Świat rzymski w IV wieku*, red. P. Filipczak – R. Kosiński, Kraków 2015, Towarzystwo Wydawnicze Historia Iagellonica.
- Szczur, P., *Kościół Apostolski o wyzwaniu niewolników. Zarys problematyki*, VoxP 36 (2016) t. 65, 617-630.
- Szoka A., *Poganie w świecie rzymskim w IV wieku*, w: *Świat rzymski w IV wieku* [1], s. 355-388.
- Szopa A., *Armia rzymska w IV wieku*, w: *Świat rzymski w IV wieku* [1], s. 389-436.
- Szopa A., *Wódz doskonały w świetle łacińskich panegiryków późnoantycznych*, VoxP 35 (2015) t. 63, 307-329.
- Tarwacka A., *Obrócić prawo w żart. Instytucje prawne w zbiorze dowcipów „Philogelos”*, Warszawa 2016, Wydawnictwo Naukowe UKSW.
- Tatarkiewicz A., *In search of Auctoritas et Maiestas – the Flavian Dynasty and Religions*, „Electrum” 21 (2014) 117-131.
- Thompson E.A., *Hunowie*, tłum. B. Malarecka, oprac. i posłowiem opatrzył P. Heather, Warszawa Warszawa 2015, PIW.
- Twardowska K., *Polityczne dzieje cesarstwa rzymskiego w latach 306-363*, w: *Świat rzymski w IV wieku* [1], s. 61-116.
- Tycner-Wolicka M., *Fundacja Konstancyjnopola 8 listopada 324 roku i jej chrześcijańskie konotacje*, „U Schyłku Starożytności” 12 (2013) 43-73.
- Uciecha A., *Apostolstwo na dworze władcy*, w: *Chrzest Polski a konwersja innych narodów*, „E-Patrologos” 2/4 (2016) 5-14.
- Valla L., *O rzekomej, sfalszowanej Donacji Konstancyjna*, tłum. K. Kokoszkiwicz, przedmowa H. Manikowska, Biblioteka Renesansowa 4, Warszawa 2015, Wydawnictwo UW.
- Wiewiorowski J., *Małżeństwo przez porwanie w antyku. Ustawa Konstancyjna I w świetle psychologii ewolucyjnej*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 295-320.
- Wilczyński M., *„Exercitus barbarorum”. Organizacja i działania wojsk ludów germańskich osiadłych w V i VI wieku w basenie Morza Śródziemnego*, VoxP 35 (2015) t. 63, 287-305.

- Wilczyński M., *Gejzeryk i czwarta wojna punicka*, Oświęcim 2016, Wydawnictwo Napoleon V.
- Wilczyński M., *Oddziaływania psychologiczne i dyscyplinujące w armiach późnego antyku*, „Prace Historyczne” 141 (2014) 841-852.
- Wilczyński M., *Wizygoci w rejonie Bałkanów w teorii i praktyce politycznej dworów późnego Cesarstwa Rzymskiego*, VoxP 36 (2016) t. 66, 301-326.
- Wilken R.L., *Pierwsze tysiąc lat. Historia chrześcijaństwa*, tłum. G. i A. Gomola, Kraków 2015, Wydawnictwo M.
- Williams S. – Friell G., *Teodozjusz Wielki*, Oświęcim 2016, Wydawnictwo Napoleon V.
- Wipszycka E., *Kościół egipski czasów tetrarchii i kościół Konstantyna. Nowe źródła – nowe hipotezy*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 151-182.
- Wojciechowski P., *Cultores Deorum. Stowarzyszenia religijne w Italii w okresie wczesnego cesarstwa I-II w.*, Toruń 2015, Wydawnictwo Naukowe UMK.
- Wojna i wojskowość w świecie starożytnym*, red. S. Sprawski, Kraków 2015, Towarzystwo Wydawnicze Historia Iagellonica.
- Wolińska T., *Arabowie, Agareni, Izmailici, Saraceni. Kilka uwag na temat nazewnictwa*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 31-46.
- Wolińska T., *Elity chrześcijańskie wobec islamu (VII-X wiek)*, VoxP 35 (2015) t. 64, 529-567.
- Wolińska T., *Opór, bierność czy kolaboracja? Chrześcijanie w Syrii i Egipcie wobec podboju arabskiego*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 362-390.
- Wygralak P., *Małżeństwo i rodzina w starożytnym Kościele: refleksja Ojców Kościoła*, „Teologia i Moralność” 11 (2016) nr 2, 27-39.
- Zalewski D., *Znaczenie instytucji wdów w odniesieniu do stanu dziewczyc w pierwszych wiekach Kościoła*, VoxP 35 (2015) t. 64, 595-613.
- Zarzewny R., *Mare Nostrum – Mare Rubrum*, SACH 20 (2015) 9-24.
- Zawadzki R., *Cypr – wyspa ewangelicznej siejby poprzez wieki* (cz. 1), WPT 24 (2016) nr 2, 39-53.
- Ziółkowski A., *Polityka religijna cesarstwa – „wynalazek” przełomu konstantyńskiego*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 43-62.
- Żelazny J.W., *Chrześcijanie w otoczeniu szacha. Problem inkulturacji na podstawie ustawodawstwa synodalnego Kościoła Orientalnego przełomu V i VI wieku*, VoxP 35 (2015) t. 64, 633-646.
- Żuławski S., *Pax Christiana. Od apokaliptycznych nadziei do sojuszu z Rzymem*, Kraków 2016, Wydawnictwo Agharta.
- Żurek A., *Biskup w procesie inicjacji chrześcijańskiej w starożytnym Kościele*, w: *In nomine Domini. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Biskupa Jana Styrny w 50. rocznicę posługi kapłańskiej*, red. S. Sojka – S. Ewertowski, Olsztyn – Elbląg 2015, 65-75.
- Żurek A., *Motywy polityczne a religijne w konwersji starożytnych władców*, „E-Patrológos” 2/3 (2016) 18-29.
- Żurek A., *Troska Kościoła o chrześcijański charakter małżeństwa i rodziny w burzliwych czasach – na przykładzie Galii przełomu V i VI wieku*, TPatr 12 (2015) 53-67.

5.1. Historia doktryny (teologia)

- Aleksejuk A., *Попытка интерпретации понятия «мистерия» в отнесении к Божественной Литургии и к храму*, „Elpis” 18 (2016) 93-99.
- Artemi E., *Embracing Greek Philosophical Thinking in the Fathers of the 2nd - 5th Centuries*, VoxP 36 (2016) t. 65, 31-48.
- Barth G., *Wolność a łaska. Interpretacje problemu w tradycji chrześcijańskiej*, „Teologia w Polsce” 9 (2015) nr 1, 39-55.
- Bendza M., *Natura jedności eklezjalnej a wydarzenia roku 1054*, „Elpis” 18 (2016) 9-20.
- Bendza M., *Natura Unitatis Ecclesiae et eventa Anno Domini 1054*, VoxP 36 (2016) t. 65, 49-74.
- Białous M., *Wybrane zagadnienia teologii pokuty na podstawie tradycji patrystycznej*, „Warszawskie Studia Pastoralne” 11 (2016) nr 2, 119-137.
- Białous M., *Zmartwychwstanie Chrystusa w nauce Kościoła prawosławnego*, WPT 22 (2014) nr 1, 7-20.
- Bralewski S., *Wokół Soboru Nicejskiego (325): na kanwie monografii autorstwa Henryka Pietrasa SJ*, VoxP 36 (2016) t. 65, 75-98.
- Brzemia-Bonarek A. – Drzyżdżyk Sz., *Chrzest dziecka wbrew woli rodziców. Analiza teologiczno-prawna*, w: *Rozwój dogmatu trynitarnego* [1], s. 175-200.
- Brzemia-Bonarek A. – Drzyżdżyk Sz., *Od chrztu w imię Jezusa do chrztu w imię Trójcy Świętej*, w: *Rozwój dogmatu trynitarnego* [1], s. 139-174.
- Brzozowska Z., *Sofia – Mądrość Boża. Przymiot, energia czy odrębna osoba w teologii Kościoła wschodniego (do XV wieku)*, „Hybris” 20 (2013) 1-21.
- Brzozowska Z.A., *Sofia – upersonifikowana Mądrość Boża. Dzieje wyobrażeń w kręgu kultury bizantyjsko-słowiańskiej*, Byzantina Lodziensia 24, Łódź 2015, Wydawnictwo UŁ.
- Budniak J., *Leonarda Górki „Dziedzictwo Ojców” wezwaniem do jedności w różnorodności*, RT 63 (2016) nr 7, 73-93.
- Chlewicka A., *Starożytna koncepcja trzech teologii*, „Studia Europaea Gnesnensia” 2016, nr 14, 9-29.
- Czarnecki P., *Podróże duchownych herezji dualistycznych w średniowieczu (VII-XIII w.) i ich wpływ na zachowanie ciągłości tradycji dualistycznej*, w: *Itinera clericorum* [1], s. 51-76.
- Czyżewski B., *Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój (Mt 5,9) w interpretacji Ojców Kościoła*, VV 2016, nr 30, 231-257.
- Czyżewski B., *Teologiczny i antropologiczny wymiar obrzędów chrzcielnych w Kościele IV wieku*, VoxP 35 (2015) t. 63, 113-127.
- Debata o zmartwychwstaniu. Z teologiem Elżbietą Wiater, patrologiem Henrykiem Pietrasem SJ oraz poetą Wacławem Oszejką SJ rozmawia Jacek Siepsiak SJ*, ŻD 2016, nr 86, 5-24.
- Degórski B., *L'ispirazione teo-cristologica dell'antropologia patristica*, VoxP 35 (2015) t. 63, 17-34.

- Dzierżon G., *Jedność i nierozzerwalność małżeństwa w pismach łacińskich ojców Kościoła z II i III wieku*, „Ius Matrimoniale” 26 (2015) nr 1, 59-76.
- Gilski M. – Migdał M., *Problematyka złego ducha w debatach Soboru Nicejskiego II*, „Bielsko-Żywieckie Studia Teologiczne” 17 (2016) 111-118.
- Gilski M., *Mariologia centonów*, Kraków 2015, Wydawnictwo Scriptum Tomasz Sekunda.
- Górka B., *Kerygma i ekklesia w kontekście inicjacji*, Kraków 2016, WAM.
- Grzywa A., „Uczyni znak krzyża na jego czole...”: wokół problematyki „sphragis”, „Perspektywy Kultury” 2013, nr 2, 53-64.
- Grzywa A., *Metaforyka wojskowa w katechezach chrzcielnych z IV wieku*, „E-Patologos” 2/1 (2016) 71-80.
- Grzywaczewski J., *The Biblical Idea of Divine Mercy in the Early Church*, Warszawa 2016.
- Huculak B., *Początek i zarys dogmatu o Trójcy*, RT 63 (2016) nr 2, 187-216.
- Kałużny T., *Filioque na nowo odczytane. Katolicka i prawosławna recepcja dokumentu watykańskiego*, w: *Rozwój dogmatu trynitarnego* [1], s. 107-138.
- Kasprzak D., *Polityczne i kulturowe konsekwencje sporów ariańskich w IV wieku*, 35-60.
- Kasprzak D., *Recepcja credo nicejskiego w nauczaniu synodalnym Kościoła zachodniego IV wieku*, w: *Rozwój dogmatu trynitarnego* [1], s. 9-34.
- Kotłowska A., *O ikonoklazmie*, „Czas Przeszły” 1 (2014) nr 1-2, 141-149.
- Kucy A., *Wpływ Ojców Kościoła na prawosławne pojęcie „obrazu Bożego”*, PzST 30 (2016) 337-352.
- Kupczak J., *Trynitarny wymiar teologii imago Dei. Różne możliwości interpretacji*, w: *Rozwój dogmatu trynitarnego* [1], s. 269-300.
- Kuśmierek A., *Zmartwychwstanie we wczesnych pismach rabinicznych i tradycji targumicznej*, „Studia Gdańskie” 2015, nr 37, 89-97.
- Ledwoń I.S., *Średniowieczna apologia chrześcijaństwa wobec islamu*, PzST 29 (2015) 197-212.
- Liszka P., *Dogmat chalcedoński syntezą wcześniejszych formuł dogmatycznych i punktem odniesienia przyszłych*, WPT 24 (2016) nr 2, 55-71.
- Liszka P., *Źródło i rozwój gnozy hellenistycznej w chrześcijaństwie*, SPelp 49 (2016) 201-214.
- Maksymiuk K., „Apostol” arabów – Ahudemmeħ: kilka uwag na temat sporów doktrynalnych i wiarygodnych przekazów źródłowych, „Scripta Biblica et Orientalia” 4 (2012) 185-197.
- Mejzner M., *Symbol apostołski w starożytnym Kościele*, w: *Wiara – chrzest – apostołstwo*, red. M. Kowalczyk – K. Marcyński – M. Mejzner, Warszawa 2015, 16-33.
- Mrozek A., *Pomiędzy rajem a piekłem: tradycja judeochrześcijańska a Koran*, „Estetyka i Krytyka” 2011, nr 4, 183-203.
- Naumowicz J., *Narodziny Bożego Narodzenia*, Kraków 2016, Wydawnictwo Znak.
- Nawracała T., *Bóg Stwórca i stworzenie w orzeczeniach soborów starożytnych i średniowiecznych*, „Teologia w Polsce” 10 (2016) nr 2, 97-112.

- Ostański P., *Ocalenie jakby przez ogień (1 Kor 3,15). Czyściec z perspektywy Biblii i w refleksji teologicznej*, PzST 29 (2015) 139-163.
- Paczkowski C., *Mesjanizm a milenaryzm chrześcijański w pierwszych wiekach*, „Studia Gdańskie” 34 (2014) 15-37.
- Perzyński A., *Lineamenti di antropologia patristica*, „E-Patrologos” 2/1 (2016) 5-21.
- Pietras H., *Pojmowanie synostwa Bożego Jezusa Chrystusa w IV wieku*, „E-Patrologos” 1/1 (2015) 6-19.
- Pietrusiak P., *Materia Eucharystii w Kościele pierwszych wieków*, RSA18-20 (2013) 47-63.
- Piotrowski K., *Potwierdzenie braku wiary: o bluźnierstwie i rytualizacji irreligii*, „Studia Kulturoznawcze” 2014, nr 2, 91-104.
- Popa I.I., *Christology of Chalcedon, after the Council of Chalcedon*, STHŠO 36 (2016) nr 1, 15-35.
- Puchała K., *Status kobiety w starożytności. Kontekst społeczny i teologiczny*, „E-Patrologos” 2/1 (2016) 47-70.
- Rosik M., *Niedziela za sobotę*, ŻD 2016, nr 87, 13-21.
- Rozwój dogmatu trynitarnego: Perspektywa historiozawcza*, red. A. Baron – J. Kupczak – J. Szczurek, Kraków 2015, Wydawnictwo Naukowe UPJPII.
- Sadowski M., *Muzułmańska awersja do sztuki figuratywnej a bizantyjski ikonoklazm: krótka charakterystyka problemu*, „Teologia i Człowiek” 2014, nr 3, 189-203.
- Składanowski M., *Humanizm dogmatu chalcedońskiego*, „Roczniki Teologii Dogmatycznej” 5(60) (2013) 153-166.
- Sordyl K., *Pryscylianizm. Teologia i historia*, Myśl Teologiczna, Kraków 2015, WAM.
- Średniowieczne herezje dualistyczne na Bałkanach. Źródła słowiańskie*, oprac., tłum. i komentarz G. Minczew – M. Skowronek – J.M. Wolski, Series Ceranea 1, Łódź 2015, Wydawnictwo UŁ.
- Stepień T., *Znany – nieznan Bóg. Uwagi na temat rozwoju doktryny niepoznawalności Boga u chrześcijańskich autorów od II do VI wieku*, „Hybris” 20 (2013) 83-108.
- Strękowski S., *Argumentacja apologetyczna koncepcji małżeństwa i rodziny chrześcijańskiej w pierwszych trzech wiekach*, Warszawa 2016, Wydawnictwo Naukowe UKSW.
- Szczurek J.D., *Rozwój teologii Boga Ojca w soborowym nauczaniu Kościoła o Trójcy Świętej*, w: *Rozwój dogmatu trynitarnego* [1], s. 61-106.
- Szram M., *Ciało dobre i złe. Kwestia pochodzenia i natury ciała Adama i Chrystusa we wczesnochrześcijańskich ruchach heretyckich*, VoxP 35 (2015) t. 63, 77-93.
- Szram M., *Jakie ciało zmartwychwstanie? Koncepcje teologów wczesnochrześcijańskich*, w: *Spór o początek i koniec życia ludzkiego*, red. A. Maryniarczyk – A. Gudaniec – Z. Pańpuch, *Zadania współczesnej metafizyki* 17, Lublin 2015, 309-336.
- Szulczyk Z.M., *Wybrane zagadnienia na temat Miłosierdzia Bożego w Biblii i u Ojców Kościoła*, „Bieleńskie Studia Teologiczne” 2 (2016) 16-29.
- Tomczyk P., *The social and ecclesiastical status of the poor in the homilies of the Cappadocian Fathers*, „Społeczeństwo, Kultura, Wartości” 6 (2015) nr 8, 33-51.

- Tondera A., *Oryginalność Hieroklesowego porównania Apoloniusza z Tiany z Chrystusem*, VoxP 36 (2016) t. 65, 683-696.
- Wendlik K., *Maryja jako Matka miłosierdzia w aspekcie jej „ipsissima verba et facta” oraz źródeł teologicznych z I tysiąclecia*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 24 (2015) nr 4, 99-110.
- Widok N., *Wiara, III: W teologii, Okres patrystyczny*, EK XX, Lublin 2014, 439-441.
- Wielka łacińska formuła anatematyzmu – odrzucenia manicheizmu*, tłum., wstęp i komentarz W. Myszor, VoxP 36 (2016) t. 65, 801-808.
- Witkowski R., *Tendencje prozelitystyczne w mozaizmie*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 81-98.
- Wolbert W., *Miłosierdzie czy sprawiedliwość wobec osób, które zawarły nowe małżeństwo?*, tłum. R.J. Kupiszewski, „Warszawskie Studia Pastoralne” 11 (2016) nr 2, 177-187.
- Wołyniec W., *Pneumatologia synodu w Antiochii (341 r.)*, WPT 21 (2013) nr 2, 127-138.
- Wołyniec W., *Teologia Ojca w „poprawionym Credo” Synodu w Antiochii w 341 roku*, WPT 21 (2013) nr 1, 43-54.
- Zatwardnicki S., *Zachodni kamień węgielny pod chalcedoński drogowskaz kierujący ku tajemnicy Boga i człowieka*, „Teologia w Polsce” 9 (2015) nr 2, 213-230.
- Żurek A., *Bóg Ojciec w tradycji Ojców Kościoła*, w: *Bóg Ojciec*, red. P. Łabuda, Tarnów 2015, 159-169.
- Żurek A., *Chrześcijanin „człowiekiem pokoju” (Ps 37,37) w tradycji Ojców Kościoła okresu przedkonstantyńskiego*, VV 2016, nr 30, 213-229.
- Żurek A., *Formuły chrystologiczne Symbolu nicejskiego jako element katechezy chrystologicznej IV wieku*, „Scripturae Lumen” 7 (2015) 275-286.
- Żurek A., *Wiara według Ojców Kościoła*, red. P. Łabuda, w: *Wierzę*, red. P. Łabuda, Tarnów 2015, 159-167.
- Życiński W., *Dogmat maryjny w kontekście dogmatu trynitarnego. Perspektywa historii zbawcza*, w: *Rozwój dogmatu trynitarnego* [1], s. 201-234.

5.1. Historia doktryn (filozofia)

- Boguta K., *Wpływ filozofii Protagorasa na myśl Platona*, „Przegląd Humanistyczny” 2016, nr 2 (453), 71-80.
- Fijołek B., *Filozoficzne spotkanie chrześcijaństwa i judaizmu: wpływ myśli Mojżesza Majmonidesa na późniejszych filozofów*, SACH 19 (2014) 233-250.
- García-Lorente J.A., *La filosofía antigua en la configuración del cristianismo primitivo*, „Człowiek w Kulturze” 24 (2014) 433-337.
- Kostyra M.S., *Acedia jako rozpacz człowieka pozbawionego dumy*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej” 60 (2015) 49-77.
- Mrozek A. – Prochwicz-Studnicka B. – Teperska-Klasińska M., *Motyw jaskini w tradycjach religijnych judaizmu, chrześcijaństwa i islamu*, SACH 19 (2014) 111-148.
- Pawłowski K., *Spotkanie starożytnego chrześcijaństwa z filozofią grecką (w czasach Justyna Męczennika i Klemensa Aleksandryjskiego)*, CT 86 (2016) nr 2, 69-84.

- Sawicka J., *Ciało jako pułapka na drodze do wyzwolenia: zarys problemu w kontekście refleksji niektórych myślicieli antycznych i wczesnochrześcijańskich*, „Idea” 2013, nr 25, 47-68.
- Szymik S., *Starotestamentowe, judaistyczne i grecko-rzymskie pojęcie sumienia*, „Forum Teologiczne” 15 (2014) 7-21.

6. Liturgia

- Abdalla M. – Rucki M. – Görgün S.M., *Eucharystyczna obecność Chrystusa w rozumieniu liturgicznym Kościoła Antiocheńskiego*, „Liturgia Sacra” 22 (2016) 43-67.
- Apostolache I., *Eucharistic Christ in the Syriac Tradition. The Anaphora of Addai and Mari in his liturgical and dogmatic context*, „Liturgia Sacra” 21 (2015) 19-31.
- Araszczuk S., *Wpływ tradycji rzymskich na rozwój liturgii Kościoła*, „Perspectiva” 14 (2015) nr 1, 5-15.
- Bać T., *Światło Paschy w liturgii jerozolimskiej pierwszych wieków*, VV 2016, nr 29, 321-345.
- Białomyzy G., *Charakterystyka śpiewów liturgicznych w nabożeństwach starotestamentowych i wczesnochrześcijańskich*, „Rocznik Teologiczny” 58 (2016) z. 3, 455-469.
- Błaszczyk R., *Sprawowanie sakramentu namaszczenia chorych na przestrzeni dziejów do Vaticanum Secundum*, „Liturgia Sacra” 22 (2016) 337-345.
- Brzeziński D., *Chrzcielny wymiar roku liturgicznego: od starożytności chrześcijańskiej do czasów nowożytnych i współczesnych*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 79-106.
- Brzeziński D., *Procesja do źródła chrzcielnego w Wigilię Paschalną w liturgii rzymskiej: od starożytności do Soboru Trydenckiego i czasów współczesnych*, w: *Miejsca chrztów* [1], s. 203-220.
- Caban P., *Status of the Christian liturgy at the end of antiquity in Europe – historical and liturgical aspect*, RBL 69 (2016) 273-287.
- Czyżewski B., *Liturgia chrzcielna w Kościele wczesnochrześcijańskim (do VI wieku)*, w: *Benignus est enim spiritus sapientiae. Opuscula Bogdano Poniży septuagenario dedicata*, red. M. Mikołajczak, Poznań 2015, 163-175.
- Ebeid B., *Il simbolo sponsale come ponte tra le tradizioni greca e siriana: Un approccio patristico-liturgico (parte prima e secunda)*, „Liturgia Sacra” 22 (2016) 25-42; 431-420.
- Fedorowicz Sz., *Czas udzielania chrztu*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 57-78.
- Fedorowicz Sz., *Obrzędy chrzcielne i ich symboliczne znaczenie według „Listu” Jana Diakona*, w: *Miejsca chrztów* [1], s. 221-228.
- Frąszczak K., *Mistagogia miejscem kształtowania doktryny sakramentów i formacji chrześcijańskiego życia na przykładzie katechez Cyryla Jerozolimskiego*, „Liturgia Sacra” 18 (2012) 13-30.
- Froniewski J., *Specyfika sakramentu namaszczenia chorych w Kościołach orientalnych*, WPT 21 (2013) nr 1, 55-68.

- Grzywa A., *Metaforyka wojskowa w katechezach chrzcielnych z IV wieku*, „E-Patrologos” 2/1 (2016) 71-80.
- Grzywa A., *Świeccy towarzyszący katechumenom na drodze do sakramentu chrztu, analiza zagadnienia na podstawie wybranych, starożytnych źródeł katechumenalnych*, BPTH 8 (2015) nr 3, 97-109.
- Janicki J.J., *Chrześcijańskie obrzędy pogrzebu w świetle Ordo Romanus XLIX (VII-VIII w.)*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], s. 61-80.
- Kalinowski Z., *O pozachrześcielnych funkcjach baptysteriów wczesnochrześcijańskich i chrzcielnic wczesnośredniowiecznych*, w: *Miejsca chrztów* [1], s. 41-70.
- Kowalczyk J. (abp), *Homilia: „Teologia i liturgia chrztu od starożytności chrześcijańskiej do czasów nowożytnych”* (Ostrów Lednicki, 12 VI 2013), w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 17-20.
- Krakowiak Cz., *Egzorcyzmy chrzcielne w liturgii rzymskiej*, „Seminare” 36 (2015) nr 4, 27-39.
- Krakowiak Cz., *Liturgia sakramentów inicjacji chrześcijańskiej od „Sakramentarza Gelazjańskiego” do „Pontificale Romano-Germanicum”*, w: *Miejsca chrztów* [1], s. 229-250.
- Kryśkiewicz H., *Symbolika średniowiecznych motywów liturgicznych w powieści arturiańskiej na przykładzie Poszukiwania świętego Graala (La Queste del Saint Graal)*, „Przegląd Humanistyczny” 2016, nr 2 (453), 137-153.
- Kwiatkowski D., *Rzeczywistość grzechu i praktyki pokutne w Paenitentiale Vigilantium (Albeldense)*, „Liturgia Sacra” 18 (2012) 113-126.
- Lewandowski Sz., *Od laski pasterskiej do pastoratu*, „Teologia i człowiek” 2015, nr 29, 95-110.
- Ławreszuk M., *W poszukiwaniu męczeństwa. Analiza prawosławnych tekstów liturgicznych*, „Elpis” 17 (2015) 31-36.
- Misiarczyk L., *Pontyfikał Płocki – ogólna charakterystyka i treść*, w: *Pontyfikał. Odzyskana perła płockiego średniowiecza*, red. D. Majewski, Płock 2016, 47-72.
- Misiarczyk, L., *Evangelistarium Plocense saeculi XII*, Warszawa 2016, Wydawnictwo Naukowe UKSW.
- Nowiński J., *Ewolucja formy chrzcielnicy i zabezpieczenie miejsca celebracji sakramentu chrztu efektem rosnącego znaczenia wody chrzcielnej i jej wykradania do praktyk magicznych*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 107-136.
- Ochała G., *Kalendarz liturgiczny Kościoła nubijskiego w świetle zachowanych fragmentów nubijskich lekcjonarzy*, „U Schyłku Starożytności” 12 (2013) 183-232.
- Paprocki H., *Śpiewając z aniołami. Podstawy teologii muzyki sakralnej w prawosławiu*, „Pro Musica Sacra” 13 (2015) 85-97.
- Pietras H., *Teologia i liturgia chrztu. Podsumowanie konferencji*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 433-440.
- Potoczny M., *Namaszczenie chorych w liturgiach Kościołów tradycji bizantyjskiej i syryjskiej*, „Liturgia Sacra” 22 (2016) 385-401.
- Roszak P., *„Mysterium” w euchologii hiszpańsko-mozarabskiej: od epistemologii liturgicznej do eklezyjalnej praxis*, RBL 68 (2015) 69-88.

- Roszak P., *Mozarabowie i ich liturgia. Chrystologia rytu hiszpańsko-mozarabskiego*, Toruń 2015, Wydawnictwo Naukowe UMK.
- Roszak P., *Obrzędy chrztu świętego w liturgii hiszpańsko-mozarabskiej*, RBL 69 (2016) 293-312.
- Sakramentarze. Przewodnik po rękopisach*, oprac. A. Suski, wstęp J. Miazek, Toruń 2016, Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Sas M., *Czy miejsce chrztu ma znaczenie? Chrztost króla Cædwalli z Wessexu „ad limina beatorum Apostolorum” w Rzymie*, w: *Miejsca chrztów* [1], s. 71-108.
- Sikorski D.A., *Teologia i liturgia chrztu w okresie karolińskim (VIII-IX w.)*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 249-262.
- Syczewski T., *Posługa lektora w Kościele łacińskim*, WST 28 (2015) nr 2, 150-161.
- Verardi A.A., *La liturgia battesimale romana tra VI e VII secolo: brevi riflessioni ecclesiologicalhe sulle fonti*, w: *Miejsca chrztów* [1], s. 251-264.
- Wolnik F., *Rękopisy liturgiczne źródłem do badań historycznych*, „Liturgia Sacra” 22 (2016) 69-86.
- Woźniak J., *Niechrześcijańskie źródła liturgii pogrzebu i kultu zmarłych wczesnego chrześcijaństwa*, „Teologia i człowiek” 2016, nr 34, 131-148.
- Wyrwa A.M., *Christ-iti – zaznaczony imieniem Chrystusa, uczyniony chrześcijaninem. Introductio*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 9-16.
- Wyrwa A.M., *Ego te baptizo... Miejsca i ceremoniał chrztów. Introductio*, w: *Miejsca chrztów* [1], s. 9-24.

7. Hagiografia, monastycyzm i historia duchowości

- Abucewicz K., *Problem początków chrześcijańskiej mistyki w świetle współczesnych badań*, ŚŚHT 49 (2016) 332-355.
- Armogathe J.R., *Duchowa lektura trzech pierwszych próśb*, „Communio” 36 (2016) nr 1-2, 21-30.
- Bugel W., *Duchowość bizantyjska na tle misji cyrylo-metodiańskiej na Wielkich Morawach. Aspekt antropologiczny*, „Roczniki Teologii Ekumenicznej” 5(60) (2013) 121-135.
- Burczycka-Woźniak M., *Źródło. Opowieści o Ojcach Pustyni*, Poznań 2015, Wydawnictwo W Drodze.
- Ciemala M., *Posłuszeństwo monastyczne w prawodawstwie pachomiańskim i bazylikańskim*, VoxP 36 (2016) t. 65, 129-140.
- Doroszkiewicz W., *Rola Chilindaru w historii atoskiego monastycyzmu*, „Elpis” 17 (2015) 53-58.
- Dulskis R., *Some Aspects of Life and Death in the Sayings of Desert Fathers and Mothers*, „Duchowość w Polsce” 17 (2015) 197-206.
- Dybski H., *Teoktysta – matka św. Teodora Studyty*, „Rocznik Teologii Katolickiej” 13 (2014) nr 2, 239-259.
- Ghini E., *Modlitwa Ojców Pustyni*, Kraków 2015, tłum. J. Ganobis, Wydawnictwo Esprit.
- Grzywaczewski J., *Naczało greckiego monaszestwa na osnowanii pismen swiatogo Bazyla*, „Religia i Obszczestwo” 9 (2015) 210-212.

- Hastetter M.C., *Unterwegs zu heiligen Orten – alte und neue Wallfahrtskritik im Christentum als Inspiration für die Pilgerpastoral*, PS 19 (2015) nr 4, 39-68.
- Hiżycki S., *Czym jest acedia?*, „Katecheta” 59 (2015) nr 12, 44-46.
- Iannello F., *Un modello di santità femminile alla corte dei Merovingi: per un approccio storico-religioso alla figura di Gertrude badessa di Nivelles*, VoxP 35 (2015) t. 63, 253-270.
- Itinera clericorum. Kulturotwórcze i religijne aspekty podróży duchownych*, red. D. Quirini-Popławska – Ł. Burkiewicz, Kraków 2015, WAM.
- Kaczmarek T., *Odnalezienie relikwii św. Szczepana „otworzeniem bramy łaskowości Boga”*, SWł 17 (2015) 133-144.
- Kasprzak D., *Ojcostwo duchowe w myśli patrystycznej – zarys zagadnienia*, PS 20 (2016) nr 3, 101-122.
- Kasprzak D., *Ubóstwo monastyczne a ubóstwo franciszkańskie – próba zestawienia tez normatywnych*, PS 20 (2016) nr 1, 59-79.
- Keler K., *Święta Marcela – wzór odnowy duchowej w czasie kryzysu cywilizacyjnego*, WPT 21 (2013) nr 1, 23-31.
- Kowal S., *Praktyka modlitwy o uwolnienie wspólnot Kościoła pierwszych wieków chrześcijaństwa (I-V w.)*, „Studia Koszalińsko-Kołobrzeszkie” 2012, z. 2, 65-77.
- Kozłowski J.M., *„Ornamenta sunt ista non vincula” – a Paradoxical Reevaluation of the Instruments of Torment in the Early Christian Martyrological Literature*, VoxP 35 (2015) t. 63, 227-242.
- Krawczyk M., *Ojcowie Kościoła a życie społeczne w cesarstwie rzymskim przełomu IV i V wieku. Zagadnienia wybrane o formacji kapłańskiej*, Radom 2014.
- Łukawska M., *Kształtowanie się stroju zakonnego w początkach monastycyzmu (III-IV w.) na obszarze basenu Morza Śródziemnego. Recepcja form ubiorów świeckich*, „Studia Elckie” 17 (2015) 119-137 (cz. 1); 237-254 (cz. 2).
- Machniak J., *Problem wspólnoty w starożytnych regulach życia zakonnego na Zachodzie*, „Duchowość w Polsce” 17 (2015) 97-114.
- Magruk A., *Życie i historia relikwii świętego Spirydona biskupa Tremithus*, „Elpis” 17 (2015) 81-85.
- Małocha J., *Historyczno-filologiczne spojrzenie na epigraficzne świadectwa kultu Eulalii z Meridy*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], s. 9-35.
- Milewski I., *Antyczne prywatne uroczystości kommemoratywne a święta ku czci męczenników w okresie wczesnobizantyjskim*, „Textus et Studia” 2015, nr 2, 87-103.
- Misiarczyk L., *Czy konieczne jest kierownictwo do rozwoju życia duchowego?*, „Pastores” 2016, nr 2, 30-37.
- Mnisi nie tylko ci święci*. Z prof. Ewą Wipszycką o pierwszych mnichach na pustyni egipskiej rozmawia Szymon Hiżycki OSB, Kraków 2015², Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.
- Olszewski J., *Obecność Dziewicy Maryi w monastycyzmie bizantyjskim (VI-X w.)*, „Lignum Vitae” 17 (2016) 127-184.
- Paczkowski M.C., *Świętość w czasach podbojów islamskich. Męczennicy chrześcijańscy z Gazy z VII wieku*, VoxP 36 (2016) t. 65, 497-522.

- Pietras H., *Monaci – enfants terribles della Chiesa antica*, „Studia Bobolanum” 2016, nr 4, 17-37.
- Polok B., *Pierwsze chrześcijańskie sanktuaria w Ziemi Świętej. (Konstantyn Wielki – IV w.)*, „Scripta Sacra” 13-14 (2010) 95-122.
- Radegunda z Turyngii. *Teksty źródłowe od VI do XII wieku. Tłumaczenia z języka łacińskiego, wstęp i objaśnienia* T. Gacia, Włoszczowa 2015, Wydawnictwo Kontur.
- Spychała D., *Początki życia monastycznego, reguły zakonne i biblioteki w Galii oraz Italii w IV i na początku V w. Wybrane zagadnienia*, w: *Studia z dziejów książki, prasy i bibliotek: stan badań za lata 2010-2013*, red. Z. Kropidłowski – D. Spychała, Bydgoszcz 2014, 5-50.
- Starowieyski M., *Starożytna reguły zakonne*, WST 27 (2014) nr 2, 243-251.
- Szczeblewski Ł., *Kult św. Cecylii, Dziewicy i Męczennicy w polskiej pieśni religijnej na przykładzie pieśni J. Łuciuka, M. Świerzyńskiego, A. Chlondowskiego i Z. Piasieckiego*, „Seminare” 36 (2015) nr 2, 197-213.
- Turzyński P., *Istotne i charakterystyczne elementy duchowości Matek Pustyni*, VoxP 36 (2016) t. 66, 219-234.
- Turzyński P., *Świadectwo dziewic w starożytności chrześcijańskiej*, VV 2015, nr 28, 377-399.
- Wasilewski E., *Związek modlitwy nieustannej z przepowiadaniem homilijnym w świetle przekazów patrystycznych*, RT 63 (2016) z. 12, 131-148.
- Wysocki M., *Koncepcje świętości w okresie patrystycznym: zarys problematyki*, RSA 23 (2016) 421-448.
- Wysocki M., *Męczennik jako świadek w „Aktach męczenników”*, VV 2015, nr 28, 347-375.
- Żelazny J.W., *Monastycyzm syryjski i mezopotamski w ujęciu „Das Mönchtum in Syrien und Mesopotamien und das Aszetentum in Persien vierten Jahrhundert”* ks. Stefana Siwca, SACH SN 16 (2014) 59-70.

8. Archeologia i historia sztuki

- Arndt M.B., *Archeologia biblijna: odkrywanie świata, w którym powstawała Biblia*, WPT 22 (2014) nr 2, 65-94.
- Barnea A. – Panaite A., *Sztuka chrześcijan nad dolnym Dunajem w IV wieku*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 271-280.
- Bogusz K., *Odkrycia badawcze z zakresu archeologii chrześcijańskiej w listach pasterskich i dziełach abp. Józefa Bilczewskiego*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], s. 83-102.
- Bulas R.M., *Palestyńskie ampulki ze zbiorów Monza – Bobbio. Program ikonograficzny*, VoxP 35 (2015) t. 64, 93-103.
- Charlesworth J.Ch., *Archaeology of Jerusalem in the Time of Jesus: Introducing the Need for „Archeologically Enriched Theology”*, „Roczniki Kulturoznawcze” 6 (2015) nr 3, 43-63.
- Cyrek O., *Ikonograficzne przedstawienia Chrystusa pod postacią anioła w kontekście opisów biblijnych*, RSA 22 (2015) 99-126.

- Cyrek O., *Macierzyństwo „Theotokos” wyrażone na ikonach bizantyńskich, ruskich i bałkańskich w kontekście tajemnicy wcielenia Logosu*, „Liturgia Sacra” 19 (2013) 169-191.
- Dźwigala K.M., *Piękno kościoła Hagia Sophia w Konstantynopolu jako wyraz łaski Bożej dla cesarza i ludu*, „Architecturae et Artibus” 8 (2016) nr 4, 14-19.
- Głowa A., *Remarks on the relationship between architectonic and metalwork decoration in Late Antiquity*, „Series Byzantina” 13 (2015) 17-30.
- Głowa A., *Spolia w budowlach konstantyńskich. Dekadencja, innowacja czy kontynuacja tradycji?*, VoxP 35 (2015) t. 64, 131-149.
- Iwaszkiewicz-Wronikowska B., *Przełom konstantyński w twórczości artystycznej chrześcijan – pytania, hipotezy, fakty*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 249-270.
- Jastrzębowska E., *Maksencjusz: ostatni czy pierwszy twórca rzymskiej architektury późnoantycznej?*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 203-220.
- Jundził J., *Morze – na ile realne, na ile symboliczne? Motywy morskie na lampkach i gemmach rzymskich okresu Cesarstwa*, SACH 20 (2015) 57-78.
- Kalinowski Z., *Basilica Constantiniana – dom spotkań czy „świątynia”?*, w: *Bitwa przy Moście Mulwijskim* [1], s. 221-248.
- Kalinowski Z., *Chrześcijańska bazylika rzymska – kontynuacja czy innowacja?*, VoxP 35 (2015) t. 64, 189-203.
- Kałużny J.C., *Rzym w sercu, serce w Rzymie. Mecenat naukowy arcybiskupa Józefa Bilczewskiego w latach 1901-1923*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], s. 103-115.
- Kiss Z., *Menas i Afrodyta. „Dewocjonalia” z sanktuarium świętego Menasa*, VoxP 35 (2015) t. 64, 231-248.
- Kobielus S., *Wskrzeszenie Łazarza w teologii i ikonografii średniowiecznej*, Kraków 2016, Wydawnictwo Benedyktynów Tynieć.
- Kondys A., *Cezarea – miejsce uwięzienia Pawła Apostoła*, „Scripta Sacra” 17 (2013) 181-192.
- Koprowski P., *Malarstwo ikonowe tradycji bizantyjskiej*, „Studia Europaea Gnesnensia” 12 (2015) 85-98.
- Kościółek Ł., *Z Tarnopola do Farras. Życie i działalność naukowa prof. Kazimierza Michałowskiego*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], s. 189-210.
- Krawczyk M., *Znaczenie sztuki w przekazie wiary w nauczaniu Ojców Kościoła*, RSa 23 (2016) 113-121.
- Kruk M.P., *Sztuka w cesarstwie rzymskim w IV wieku*, w: *Świat rzymski w IV wieku* [1], s. 437-486.
- Krzywiński W., *Widzieć i wierzyć. Przesłanie wizualnej sztuki wczesnochrześcijańskiej do współczesnej katechezy*, Kraków 2016, Wydawnictwo UPJPII.
- Kubiś A., *Betlejem – pomiędzy teologią, historią i archeologią*, RSa 18-20 (2013) 9-29.
- Kuyumdzhieva M., *Imaging Evil in the First Chapters of Genesis: Texts behind the Images in Eastern Orthodox Art*, „Studia Ceranea” 6 (2016) 377-396.

- Mazurczak M.U., *Religijno-kulturowa funkcja relikwiarzy. W kręgu genezy obrazowania ciała świętych w sztuce europejskiej*, „Roczniki Kulturoznawcze” 3 (2012) nr 1, 45-66.
- Mazurczak U., *The representation of human corporeality in Peter Cavallinis paintings. The synthesis of Roman classicism and Byzantine tradition in depicting /.../*, RH 61 (2013) nr 4, 29-49.
- Paczkowski M.C., *Symbolika wieńców w starożytności chrześcijańskiej*, WST 28 (2015) nr 4, 34-55.
- Próchniak D., *Kościół „Surb Sargis” w Tekor w Armenii. Między Persją a Bizancjum*, VoxP 36 (2016) t. 65, 547-564.
- Ryś A., *Chrześcijańska interpretacja kilku antycznych gemm*, VoxP 36 (2016) t. 65, 585-604.
- Schmidt A., *Easy targets, or "who has marked out my anomalies"?*, „Archaeologia Polona” 53 (2015) 571-574.
- Sędlak M., *„W Dalmacyi i Czarnogorze” Marcina Czerwińskiego jako przykład zainteresowania antykiem chrześcijańskim w drugiej połowie XIX wieku*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], s. 163-188.
- Skupińska-Løvset I., *Wątek składania ofiar w dekoracji budowli sakralnych Dura Europos*, VoxP 35 (2015) t. 64, 393-402.
- Sprutta J., *Ikona Wprowadzenia Przenajświętszej Bogarodzicy do świątyni*, SMa 17 (2015) nr 1/4, 93-101.
- Sprutta J., *Le culte et l'iconographie de Saint Théodore dans la tradition byzantine*, „Series Byzantina” 13 (2015) 31-41.
- Sprutta J., *Piękno aktu stworzenia w bizantyńskim malarstwie monumentalnym średniowiecznych Włoch*, „Teologia Dogmatyczna” 11 (2016) 147-164.
- Stawoska-Jundziłł B., *Epitafia dla najmłodszych i najstarszych chrześcijan w katakumbach rzymskich*, VoxP 35 (2015) t. 64, 403-439.
- Stawoska-Jundziłł B., *Kler i laicy pełniący funkcje kościelne we wczesnochrześcijańskich łacińskich inskrypcjach z Rzymu wystawionych dla seniorów* (cz. 1), „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 82-91.
- Stebnicka K., *Fundacja kościoła w Mamre*, „U Schyłku Starożytności” 12 (2013) 75-93.
- Tracz Sz., *Wpływ wędrowki relikwii św. Mikołaja biskupa ze Wschodu na Zachód w kształtowaniu się jego ikonografii w średniowiecznej Europie*, w: *Itinera clericorum* [1], s. 137-162.
- Waszak P., *W kręgu dyskusji o sztuce bizantyjskiej*, „Klio” 2016, nr 2, 141-154.
- Wichowa M., *Kamienie szlachetne w literaturze starożytnej Grecji i Rzymu*, „Meander” 70 (2015) 231-236.
- Witos B., *Freski o tematyce maryjnej z katakumb św. Pryscylli jako zapis wczesnochrześcijańskiej pobożności*, PS 18 (2014) nr 4, 81-99.
- Woźniak M., *Bizantyńskie dziedzictwo? Sztuka i architektura wczesnego islamu w zarysie (VII-VIII w.)*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 503-528.

- Zalewski D., *Domus ecclesiae – chrześcijańskie miejsce kultu*, „Studia Elckie” 17 (2015) 139-148.
- Zimnowodzka A., *Kontynuacja i zmiana w topografii późnoantycznej Meridy*, VoxP 35 (2015) t. 64, 615-631.

9. Biblia

- Arndt M.B., *Archeologia biblijna: odkrywanie świata, w którym powstawała Biblia*, WPT 22 (2014) nr 2, 65-94.
- Baran G.M., *Życie i śmierć Antiocha IV Epifanesa w przekazach pozabiblijnych i biblijnych. Historia i teologia*, Tarnów 2015, Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej Biblos.
- Bardski K., *Chrześcijańska lektura Starego Testamentu w kluczu symboliki literackiej*, „Rocznik Teologiczny” 57 (2015) 447-459.
- Bardski K., *Księga Amosa w interpretacji patrystycznej*, CT 85 (2015) nr 4, 197-212.
- Bąk T., *Koptyjski przekład Iz 1-39 w manuskrypcie sa 52 (M 568) z VIII w.*, „The Biblical Annals” 5 (2015) 289-305.
- Beyerle S., *Die Apokalyptik als „Mutter aller christlichen Theologie” – die Apokalyptik im Alten und Neuen Testament*, „Rocznik Teologiczny” 57 (2015) 491-507.
- Bibliografia patrystyczno-biblijna nt. 1Sm 28 i starożytnej nekromancji*, oprac. Redakcja „E-Patrologos”, „E-Patrologos” 2/2 (2016) 49-51.
- Caballero J.L., *El comentario de Tomás de Aquino a Ef 6,10-17 y los comentarios de la época patristica*, BPTH 9 (2016) nr 3, 11-57.
- Czarnuch M., *The Good News about Death: Predictions of Jesus' Death in the First Commentaries on the Gospel of Mark*, „Scripta Classica” 12 (2015) 151-166.
- Czyżewski B., *„Mężczyzna opuszcza ojca swego i matkę swoją i łączy się ze swą żoną tak ściśle, że stają się jednym ciałem” (Rdz 2, 24) w interpretacji Ojców Kościoła*, TPatr 12 (2015) 7-20.
- Czyżewski B., *Grzech Kaina w ocenie Ojców Kościoła*, VoxP 35 (2015) t. 64, 105-118.
- Czyżewski B., *Patrystyczna interpretacja Rdz 2, 7: „Pan Bóg ulepił człowieka z prochu ziemi i tchnął w jego nozdrza tchnienie życia”*, VoxP 36 (2016) t. 65, 141-154.
- Gajewski W., *Uczty w ekklesjach domowych w świetle ujęcia oikoidalnego. Na marginesie dyskusji nad 1 Kor 11,17-34*, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 11-28.
- Jaromin J., *Synagoga Libertynów w Jerozolimie (Dz 6,9) a inskrypcja Teodotosa*, „Scripta Sacra” 13-14 (2010) 287-292.
- Jurkiewicz T., *Judasz – paradoks teologiczny*, HD 85 (2016) nr 1, 46-55.
- Klinkowski J., *Wolność w nauczaniu św. Pawła na tle kultury judaistyczno-hellenistycznej*, WPT 23 (2015) nr 2, 27-44.
- Kołosowski T., *[Mulier] salvabitur per filiorum generationem (1Tm 2,15) in the interpretation of selected works of the Latin Church Fathers*, „Seminare” 37 (2016) nr 4, 151-162.
- Kostro L., *Czy Jezus z Nazaretu i Jezua bar Abba to jedna i ta sama osoba?*, „Universitas Gedanensis” 27 (2015) t. 50, 7-22.
- Kuśmirek A., *„Gwiazda Jakuba” (Lb 24,17) i jej interpretacje*, VV 2016, nr 29, 41-65.

- Magruk A., *Biblijno-historyczna analiza święta Przemienienia Pańskiego*, „Rocznik Teologiczny” 57 (2015) 271-299.
- Miszna, *Naszim (Kobiety)*, wstęp, przekład z języka hebrajskiego i oprac. R. Marcinkowski, Warszawa 2016, Wydawnictwo DiG.
- Modras K., *Jerozolima w tradycjach kultury muzułmańskiej*, „Roczniki Kulturoznawcze” 6 (2015) nr 3, 65-81.
- Nieścior L. – Puchała K., *Misyjne małżeństwo Pryski i Akwili w tradycji biblijnej i patrystycznej*, TPatr 12 (2015) 21-38.
- Nieścior L., „Przybędą ze wschodu i zachodu [i]”: *augustyńska interpretacja Mt 8, 11 i Łk 13, 28-29 na tle starożytnej egzegezy*, „Annales Missiologicae Posnanienses” 19 (2014) 37-77.
- Nieścior L., *Napis na krzyżu Jezusa w łacińskiej egzegezie patrystycznej*, SG 29 (2015) 183-199.
- Nieścior L., *Starożytny spór o wywołanie ducha Samuela (1Sm 28)*, „E-Patrologos” 2/2 (2016) 5-28.
- Nieścior L., *Zachęta do ucieczki podczas prześladowań (Mt 10, 23a) w interpretacji patrystycznej*, VoxP 36 (2016) t. 65, 461-490.
- Od bogów pogańskich do Boga żywego*. Z prof. Anną Świderkówną rozmawia Włodzimierz Zatorski OSB, Kraków 2015, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.
- Ojcowie Kościoła komentują Biblię. Stary Testament*, t. 10A: *Księga Izajasza 1-39*, wyd. polskie tomu przygotował S. Kalinkowski, Ząbki 2015, Wydawnictwo Apostolicum.
- Ojcowie Kościoła komentują Biblię. Stary Testament*, t. 8: *Księga Przysłów, Księga Koheleta, Pieśń nad Pieśniami*, wydanie polskie przygotowała M. Przyszychowska, Ząbki 2015, Wydawnictwo Apostolicum.
- Opalińska M., „Święty Ojciec, który mieszkasz w niebiesiach”. *Staroangielskie parafrazy Modlitwy Pańskiej*, Kraków 2016, Wydawnictwo Homini.
- Ostański P., *Języki używane przez Jezusa na tle sytuacji językowej w rzymskiej Palestynie*, WPT 23 (2015) nr 2, 45-74.
- Paczkowski M.C., *Esegesi patristica di Gv 4,21-24 e il vero culto a Gerusalemme* (parte I), BPTH 9 (2016) nr 4, 75-97.
- Paczkowski M.C., *Przejście Izraelitów przez Jordan (Joz 3-4) w interpretacji patrystycznej*, BPTH 8 (2015) nr 4, 39-73.
- Pamuła S., *The Contribution of the Fathers of the Church in the Development of Biblical Theology. Selected Methods of Patristic Exegesis* (part 1), „Seminare” 36 (2015) nr 2, 31-43.
- Pilarczyk K., *Wokół problemu datacji Dziejów Apostolskich*, WPT 23 (2015) nr 2, 75-94.
- Piwovar A., *Składnia języka greckiego Nowego Testamentu*, Lublin 2016, Wydawnictwo KUL.
- Psalmy Salomona (Psalmi Salomonis)*, przekład, wstęp i przypisy A. Tronina, VoxP 36 (2016) t. 66, 477-511.
- Rosik M., *Kodeks Synajski: biografia*, Wrocław 2015, Wydawnictwo Chronicon.
- Stasiak S., *Ostatnia Wieczerza i poszukiwania świętego Graala*, WPT 22 (2014) nr 2, 47-64.

- Szram M., *What Body Will Not Inherit the Kingdom of God? An Early Christian Exegesis of the First Epistle to the Corinthians 15:50*, *VoxP* 35 (2015) t. 64, 461-474.
- Szymik S., *Biblijna ekumenia hermeneutyk. Pytanie o specyfikę wczesnochrześcijańskiej egzegezy biblijnej*, „Rocznik Teologiczny” 57 (2015) 427-446.
- Трифонова И., *Откровение св. Иоанна Богослова среди православных славян и в южнославянской письменности*, „Studia Ceranea” 6 (2016) 177-204.
- Zawadzki A.J., *Jahwe – „szybki świadek” w Ml 3,5b na tle literatury międzytestamentalnej i rabinicznej*, „The Biblical Annals” 6 (2016) 325-356.
- Zawadzki K.F., *Neue patristische Auslegungen zum 1. Korintherbrief: unbekannte griechische Fragmente des Cyrill von Alexandrien, Pseudo-Athanasius, Philoxenos, Severus von Antiochien und Ammonios*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 25 (2016) nr 1, 201-224.

9.1. Apokryfy

- Apostolache I., *Eucharistic Christ in the Syriac Tradition. The Anaphora of Addai and Mari in his liturgical and dogmatic context*, „Liturgia Sacra” 21 (2015) 19-31.
- Bąk T.B., *Harvard Lycopolitan John – kolejne fałszerstwo? Koptyjski manuskrypt w świetle „Ewangelii Żony Jezusa” i współczesnych badań*, „The Biblical Annals” 6 (2016) 227-249.
- Historia Adama i Ewy (Vitae Adae et Evae, versio graeca CApVT 1.1; Vitae Adae et Evae, versio latine CApVT 1.2)*, tłum. E. Żybert – J. Sokolski, wstęp i komentarz J. Sokolski, Bibliotheca Curiosa 23, Wrocław 2015, Oficyna Wydawnicza ATUT.
- Jaromin J., *Między bogactwem a śmiercią. Kanoniczna i apokryficzna przypowieść o nierozumnym bogaczu (Łk 12,16-21; EwTm 63)*, „Scripta Sacra” 17 (2013) 59-67.
- Kalisty J., *Maryja w apokryfach – na podstawie „Arabskiej modlitwy Maryi Dziewicy w Batr’os”*, „Universitas Gedanensis” 26 (2014) t. 48, 7-24.
- Lis M., *Nowe filmy biblijne – między ortodoksją a apokryfem*, „Studia Religiosa” 49 (2016) 33-43.
- Mazureczak M.U., *Inspiracje tekstów starotestamentalnych i apokryfów żydowskich w średniowiecznych wyobrażeniach scenicznych Księgi Rodzaju*, „Roczniki Kulturoznawcze” 4 (2013) nr 3, 51-73.
- Miduch M.E., *„Zasiądzie w pokoju na wieki” (2 Bar 73,1). Pokój jako element mešańskiej rzeczywistości eschatologicznej w „Syryjskiej Apokalipsie Barucha”*, VV 2016, nr 30, 79-93.
- Obsulewicz B.K., *„IV Księga Ezdrasza” w polskiej literaturze XIX wieku (E. Orzeszkowa oraz M. Konopnicka i S. Witwicki)*, „Roczniki Kulturoznawcze” 4 (2013) nr 3, 31-49.
- Pietras H., *Dzień stworzenia – dzień zbawienia. Uwagi na marginesie Ireneusza „Adversus haereses” V 23, 2 oraz syryjskiej „Groty skarbów”*, „E-Patologos” 1/4 (2015) 69-78.
- Rozmowy Salomona z Marcholtem*, tłum. i oprac. M. Eder, Bibliotheca Curiosa 14, Wrocław 2014, Oficyna Wydawnicza ATUT.

- Starowieyski M., *Barwny świat apokryfów*, wyd. 3 rozszerzone i poprawione, Poznań 2015, Księgarnia Świętego Wojciecha.
- Stasiak S., *Czy Kościół może obawiać się odkrycia nieznanych dotąd pism natchnionych?*, WPT 21 (2013) nr 2, 59-70.
- Targoński M., *Światłość Bożego mieszkania według pism qumrańskich w kontekście tradycji biblijnej i apokryficznej*, VV 2016, nr 29, 149-171.
- Tronina A., *Księgi świętych tajemnic Henocha (Henoch słowiański, 2 Hen), Apokryfy Starego Testamentu 3*, Kraków – Mogilany 2016, The Enigma Press.
- Wojciechowska K., *Grzech – zemsta szatana? Adaptacja tekstów biblijnych oraz apokryficznej „Pokuty Adama” w hamartiologii nurtu adamickiego*, „Gdański Rocznik Ewangeliczny” 9 (2015) 171-184.
- Zawadzki R.K., *Apokryfizacje renesansowe. Przykład łacińskiego poematu „De spledidissimo Christi Jesu triumpho carmen” Marcina Kromera (1512–1589)*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 25 (2016) nr 1, 225-239.

9.2. Gnostycyzm

- Fuchs G., *Der „Fall” Adams in der koptischen Adam-Apokalypse. Ein Substrat aus Ezechiel (Kapitel 28) in einem gnostischen Text?*, „Rocznik Teologiczny” 58 (2016) 5-36.
- Hermes Trismegistos, *Corpus Hermeticum*, tłum. H. Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.
- Myszor W., *Ewangelie gnostyków i Ewangelia Kościoła*, w: tenże, *Ireneusz z Lyonu i gnostycy. Zdemaskowanie i odparcie fałszywej gnozy. Tłumaczenie Adversus haereses księgi I i II*, SACH SN 17, Katowice 2016, 9-20.
- Myszor W., *Ezoteryzm gnostyków*, w: tenże, *Ireneusz z Lyonu i gnostycy. Zdemaskowanie i odparcie fałszywej gnozy. Tłumaczenie Adversus haereses księgi I i II*, SACH SN 17, Katowice 2016, 31-30.
- Piwowarczyk P., *Aktywność misyjna gnostyków na przykładzie walentynian*, VoxP 35 (2015) t. 64, 345-359.
- Poloczek S., *Problem wykorzystania „Akt Archelaosa” jako źródła do badań wczesnych misji manichejskich*, „U Schyłku Starożytności” 12 (2013) 9-42.
- Scholz P.O., *Misja i monastycyzm manichejski w dolinie Nilu i jego wpływ na tamtejsze chrześcijaństwo na przełomie III/IV wieku*, VoxP 35 (2015) t. 64, 361-378.
- Sordyl K., *The influence of Gnosticism and Manichaeism on Priscillianist doctrine, basing on Priscillianist and anti-Priscillianist sources*, „Theological Research” 3 (2015) nr 1, 75-89.
- Tylak A., *Obraz demiurga w Platońskim „Timajosie” i traktatach „Corpus Hermeticum”*, SACH 19 (2014) 211-222.

10. Patrystyka i średniowiecze (łacińskie i bizantyńskie)

- Amalariusz z Metz, *Dzieła*, t. 1: *Święte obrzędy Kościoła*, red. T. Gacia, wstęp J.A. Ihnatowicz, przypisy i bibliografia A. Strycharczuk. tłum. T. Gacia – J. Adamiak – N. Turkiewicz – A. Wilczyński, Lublin 2016.

- Anzelm z Canterbury, *O gramatyku, Dialog o paronimach*, tłum., wstęp i komentarz M. Malmon, Lublin 2015, Wydawnictwo Naukowe UMCS.
- Bajor W., „Zbawcze piękno” w teorii estetycznej wiktorynów, „Roczniki Kulturoznawcze” 3 (2012) nr 1, 67-81.
- Balcerzyk E., *De capite loquente – geneza legendy o mówiącej głowie papieża Sylwestra II*, „Przegląd Humanistyczny” 2016, nr 2 (453), 121-135.
- Bartnik A., *Textaufnahme der antike Autoren im mittelalterlichen Irland. Problemeinleitung*, „Scripta Classica” 11 (2014) 41-53.
- Bętkowski M., *Obraz stosunków bizantyńsko-frankijskich w listach władców merowińskich do Justyniana I*, cz. 1: *Posłowie*, „Prace Historyczne” 141 (2014) 1-14; cz. 2: *Tytułatura*, „Prace Historyczne” 141 (2014) 599-617.
- Biały K., *Konstantyn Dalassen w „Zarysie historii” Jana Skylitzesa*, „Res Historica” 40 (2015) 41-59.
- Biały K., *Krytycyzm literacki Jana Skylitzesa w prooimionie do „Zarysu historii”*, PHis 106 (2015) 203-216.
- Biały K., *The authorship of the lost source of John Skylitzes’ „Synopsis Historion” in the chapter about the reign of Michael IV*, „Eos” 101 (2014) fasc. 2, 275-284.
- Bizancjum i Arabowie. Spotkanie cywilizacji VI-VIII wiek*, red. T. Wolińska – P. Filipczak, Warszawa 2015, Wydawnictwo Naukowe PWN (oprawa twarda); Warszawa – Łódź 2016, Wydawnictwo Naukowe PWN – Wydawnictwo Naukowe UŁ (oprawa miękka).
- Böhm M., *Konstantynopolińska eskadra cesarska w dobie panowania Komnenów (1081–1185)*, w: *Miasto na skrzyżowaniu mórz* [1], s. 47-62.
- Böhm M., *Rola flot obcych w procesie ostatecznego rozkładu sił morskich Cesarstwa Bizantyńskiego (1118-1204)*, Oświęcim 2016, Wydawnictwo Napoleon V.
- Böhm M., *Transport morski normañskich koni w trakcie działań wojennych Boemunda na Bałkanach w latach 1107-1108*, VoxP 35 (2015) t. 63, 429-443.
- Borkowski A., *Instytucja rodziny w teologii Pawłowej i Bizancjum w opiniach sądów cerkiewnych Despotatu Epiru*, „Elpis” 18 (2016) 37-44.
- Bralewski S., *Kościół bizantyński przed podbojem arabskim. Historyczno-teologiczne aspekty podziałów w Kościołach wschodnich*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 177-229.
- Brzozowska Z.A., *Sofia – upersonifikowana Mądrość Boża. Dzieje wyobrażeń w kręgu kultury bizantyjsko-słowiańskiej*, Byzantina Lodziensia 24, Łódź 2015, Wydawnictwo UŁ.
- Bugel W., *Duchowość bizantyjska na tle misji cyrylo-metodiańskiej na Wielkich Morawach. Aspekt antropologiczny*, „Roczniki Teologii Ekumenicznej” 5(60) (2013) 121-135.
- Byzantium and the Arabs. The Encounter Civilizations from VI to VIII Century*, ed. P. Filipczak – T. Wolińska, Byzantina Lodziensia 22, Łódź 2016, Wydawnictwo UŁ.
- Cecota B., *Arabskie oblężenia Konstantynopola w VII-VIII wieku. Rzeczywistość i mit*, Byzantina Lodziensia 21, Łódź 2016, Wydawnictwo UŁ.

- Cecota B., *Ekspansja arabska na tereny bizantyńskie (632-718) oraz początki organizacji kalifatu*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 298-345.
- Cetwiński M., *Początki chrześcijaństwa w pamięci historycznej Młodszej Europy*, w: *Chryścianizacja Młodszej Europy* [1], s. 305-315.
- Chalandon F., *Aleksy I Komnen 1081-1118*, tłum. A. Foryt, Oświęcim 2016, Wydawnictwo Napoleon V.
- Czyżewski B., *Chrzest głowy państwa na przykładzie Chlodwiga i Mieszka*, „E-Patrológos” 2/3 (2016) 30-40.
- Dobak C., *Historical thinking in „The life of Saint Theoktiste of Lesbos”*, „Eos” 101 (2014) fasc. 2, 245-274.
- Doroszkiewicz W., *Geneza i ewolucja relacji państwo – Kościół w Bizancjum*, „Poznańskie Studia Sławistyczne” 10 (2016) 17-24.
- Druwé W., *The relationship between civil and canon law in the Eastern orthodox tradition*, „Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa” 8 (2015) z. 4, 343-356.
- Dryblak A.A., *De victoria jam obtenta securus: czas łaski – jak translacje relikwii zmieniają rzeczywistość królestwa zachodniofrankijskiego*, w: *Czas w kulturze średniowiecza* [1], s. 43-63.
- Dudek J., *Chazarowie w Konstantynopolu (VII-XI w.)*, w: *Miasto na skrzyżowaniu mórz* [1], s. 79-102.
- Dziekan M.M., *Wizerunek Bizantyńczyków w Koranie i komentarzach do Koranu*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 458-482.
- Erchimbart z Monte Cassino, *Historia Longobardów*; Eginhard, *Życie cesarza Karola Wielkiego*, tłum. i oprac. H. Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.
- Filipczak P., *Administracja bizantyńska w Syro-Palestynie w przeddzień inwazji arabskiej. Miejsca, ludzie, idee*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 90-176.
- Filipczak P., *An introduction to the Byzantine administration in Syro-Palestine on the eve of the Arab conquest*, *Byzantina Lodziensia* 26, Łódź 2016, Wydawnictwo UŁ.
- Filipczak P., *Geografia i warunki naturalne Syro-Palestyny. Geopolityczne znaczenie regionu u schyłku późnego antyku*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 17-30.
- Frankopan P., *Pierwsza krucjata. Wezwanie ze Wschodu*, tłum. M. Wyrwas-Wiśniewska, Poznań 2015, Wydawnictwo WAB.
- Gacia T., *Radegunda z Turynii. Teksty źródłowe od VI do XII wieku*, tłum., wstęp i objaśnienia, Włoszczowa 2015, nakładem Autora.
- Gaufredus Malaterra, *Dzieje Rogera I i Roberta Guiscarda*, tłum. H. Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.
- Groń R., *Święci Aelreda z Rievaulx*, *WPT* 21 (2013) nr 2, 197-212.
- Grotowski P.Ł., *Hodegon – z rozważań nad pierwotną lokalizacją konstantynopolińskiego sanktuarium*, w: *Miasto na skrzyżowaniu mórz* [1], s. 137-214.
- Grzywaczewski J., *Znaczenie chrztu Chlodwiga, króla Franków, dla religii katolickiej w Galii*, „E-Patrológos” 2/3 (2016) 41-62.
- Halsall G., *Wojna a społeczeństwo w barbarzyńskiej Europie Zachodniej 450-900*, tłum. K. Ziółkowski, Oświęcim 2015, Wydawnictwo Napoleon V.

- Henryk z Sawtry, *Czyściec świętego Patryka (Tractatus de purgatori sancti Patricii)*, tłum. i oprac. J. Sokolski, Bibliotheca Curiosa 22, Wrocław 2014, Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe.
- Heszen A., *The sinful woman as an example of metanoia in Byzantine poetry*, „Classica Cracoviensia” 17 (2014) 69-87.
- Hughes I., *Belizariusz Wódz Bizancjum*, tłum. M. Fafiński, Poznań 2016, Wydawnictwo Poznańskie.
- Janik M., *Świat łaciński i Królestwo Armenii cylicyjskiej w latach 1199-1375. Zarys problemu*, Kraków 2014, Księgarnia Akademicka.
- Jaworska-Wołoszyn M., *Edukacja w Bizancjum: zarys problemu*, „Język, Religia, Tożsamość” 2016, nr 1, 69-83.
- Jaworska-Wołoszyn M., *Michała Psellosa własna i Platona obrona*, „Filo-Sofija” 15 (2015) nr 28/2, 181-191.
- Kochanek P., *Cesarstwo Bizantyńskie w kartografii Zachodu około roku 1000*, „Teka Komisji Historycznej PAN. Oddział w Lublinie” 12 (2015) 7-34.
- Kochanek P., *Klauzura północno-wschodniej Azji na mapach średniowiecznych i wczesnonowożytnych*, VoxP 36 (2016) t. 65, 211-344.
- Kochanek P., *Winieta Konstantynopola na mapie z Ebstorf*, w: *Miasto na skrzyżowaniu mórz* [1], s. 113-136.
- Kokoszko M. – Rzeźnicka Z., *Malábathron (μαλάβαθρον). Kilka uwag o roli „Cinnamomum tamala” w medycynie i w kuchni antyku i Bizancjum między I a VII wiekiem*, „Przegląd Nauk Historycznych” 15 (2016) nr 1, 5-42.
- Kompa A., *Gnesioi filoi: the Search for George Syncellus' and Theophanes the Confessor's Own Words, and the Authorship of Their Oeuvre*, „Studia Ceranea” 5 (2015) 155-230.
- Kompa A., *Zētei historian exaision. Historycy bizantyńscy w dialogu ze swoimi źródłami*, „Przegląd Nauk Historycznych” 13 (2014) nr 2, 5-30.
- Kosiński R., *Wygności biskupi Konstantynopola w późnej starożytności i ich kontakty ze stolicą nad Bosforem*, w: *Miasto na skrzyżowaniu mórz* [1], s. 63-78.
- Kotłowska A., *Herakles w bizantyńskiej refleksji poetyckiej. Studium przypadku*, VoxP 35 (2015) t. 64, 293-297.
- Kotłowska A., *Miejsce portu w fabule dwunastowiecznego romansu bizantyńskiego*, w: *Miasto na skrzyżowaniu mórz* [1], s. 103-112.
- Krocak J., *Problem dziedzictwa bizantyjskiego na Rusi w opinii rosyjskich filozofów*, „Logos i Ethos” 22 (2016) nr 1, 171-192.
- Kryskiewicz H., *Symbolika średniowiecznych motywów liturgicznych w powieści arturiańskiej na przykładzie Poszukiwania świętego Graala (La Queste del Saint Graal)*, „Przegląd Humanistyczny” 2016, nr 2 (453), 137-153.
- Kuczara K., *Od Pawła do Bartłomieja. Kościół w Europie południowo-wschodniej (krąg bizantyjski)*, Warszawa 2016, Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa.
- Leszka M.J. – Marinow K., *Carstwo bułgarskie, polityka – społeczeństwo – gospodarka – kultura 866-971*, Warszawa 2015, Wydawnictwo Naukowe PWN.

- Leszka M.J., *Konstantynopolikańskie porty IV-XII w.*, w: *Miasto na skrzyżowaniu mórz* [1], s. 5-16.
- Leszka M.J., *Rola cara Piotra (927-969) w życiu bułgarskiego Kościoła. Kilka uwag*, *VoxP* 36 (2016) t. 66, 429-442.
- Leszka M.J., *Wątki religijne w propagandzie wczesnobizantyńskich uzurpatorów. Przypadek Illusa i Leonejusza (484)*, „*Christianitas Antiqua*” 6 (2014) 188-193.
- Leszka M.J., *Wojsko pogańskiej Bułgarii w opinii Bizantyńczyków. Wybrane aspekty*, *VoxP* 35 (2015) t. 63, 417-427.
- Macrides R., *Pałac późnobizantyński i jego ceremoniał*, tłum. M. Biedrawa-Raczyńska, „*Przegląd Nauk Historycznych*” 13 (2014) nr 1, 5-22.
- Marciniak P., *Lukian w bizantyńskich podziemiach. Analiza i tłumaczenie centonu opartego na tekstach Lukiana*, „*Symbolae Philologorum Posnaniensium*” 25 (2015) nr 2, 11-24.
- Marciniak P., *Taniec w roli Tersytyesa. Studia nad satyrą bizantyńską*, Katowice 2016, Wydawnictwo UŚ.
- Michałowski R., *Chryścianizacja Saksonii*, w: *Chryścianizacja Młodszej Europy* [1], s. 19-39.
- Milewski I., „*Lapy wilka i łeb żaby*”. *Fylakteriony i ich funkcja w życiu codziennym chrześcijan w okresie wczesnobizantyńskim*, „*Christianitas Antiqua*” 6 (2014) 121-134.
- Milewski I., „*Panegyris*”. *Kilka uwag o ludycznych i ekonomicznych aspektach świąt męczenników w okresie wczesnobizantyńskim*, „*Przegląd Nauk Historycznych*” 15 (2016) nr 1, 175-188.
- Milewski I., *Antyczne prywatne uroczystości kommemoratywne praktykowane przez chrześcijan w okresie wczesnobizantyńskim*, „*Christianitas Antiqua*” 6 (2014) 212-228.
- Milewski I., *Kilka uwag o antycznej wierze w magiczne znaczenie imienia*, „*Christianitas Antiqua*” 6 (2014) 71-81.
- Milewski I., *Oionomanteia w wybranych relacjach późnoantycznych greckich autorów chrześcijańskich*, „*Przegląd Nauk Historycznych*” 14 (2015) nr 2, 209-220.
- Milewski I., *Pogańskie prywatne uroczystości kommemoratywne w okresie wczesnobizantyńskim*, w: *Miasto na skrzyżowaniu mórz* [1], s. 215-226.
- Mironowicz M., *Monastery na św. Górze Atos do 1453 roku*, Białystok 2015, Wydawnictwo i Drukarnia LIBRA.
- Misiarczyk L., *Zapiski o cudach z 1148 r. w Biblii Płockiej*, *ABMK* 104 (2015) 189-201.
- Mleczek A., *The counterfeit and fake emperor – Procopius in the „Res gestae” of Ammianus Marcellinus*, „*Classica Cracoviensia*” 18 (2015) 255-291.
- Modlińska-Piekarz A., *Bizantyjska teoria parafrazy a pierwotna wersja Progymnasmatów Teona*, *RH* 62 (2014) nr 3, 51-78.
- Morawiecka M.M., *Passe avante: o związkach czasu i przestrzeni na średniowiecznych mapach świata*, w: *Czas w kulturze średniowiecza* [1], s. 69-78.

- Morris C., *Monarchia papieska. Dzieje Kościoła Zachodniego w latach 1050-1250*, tłum. A. Bugaj, Biblioteka Historyczna, Kęty 2015, Wydawnictwo Marek Derewiecki.
- Mruk W., *Kupiec, pielgrzym, pustelnik – Godryk z Finchale i jego niezwykła droga do świętości*, „Prace Historyczne” 142 (2015) 45-60.
- Obolevich T., *Człowiek jako mikrokosmos w ujęciu Hildegardy z Bingen*, „Rocznik Filozoficzny Ignatianum” 19 (2013) nr 1, 87-116.
- Paroń A., *Pieczynogowie. Koczownicy w krajobrazie politycznym i kulturowym średniowiecznej Europy*, Wrocław 2015, Instytut Archeologii i Etnologii PAN.
- Pentek Z., *Chryścianizacja Słowian Południowych*, w: *Chryścianizacja Młodszej Europy* [1], s. 137-146.
- Piórecka A., *Stefan Uroš II Milutin – działalność fundacyjna serbskiego króla*, *VoxP* 36 (2016) t. 66, 459-476.
- Pleszczyński A., *Postawy i działania europejskich społeczeństw pogańskich w średniowieczu wobec misji chrześcijańskich – zarys problemu*, w: *Chryścianizacja Młodszej Europy* [1], s. 293-304.
- Prostko-Prostyński J., *Chrześcijaństwo u Germanów na ziemiach Imperium Romanum*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 161-182.
- Raszewski J., *Organizacja wojskowa Peloponezu według Jerzego Gemistosa Plethona*, *VoxP* 35 (2015) t. 63, 445-457.
- Ratajczak K., *Karol Wielki – cesarz reformator w 1200 rocznicę śmierci*, „Biuletyn Historii Wychowania” 2014, nr 31, 229-238.
- Rosik S., *Religionem lingua facit? W sprawie paradygmatu etnicznego w studiach nad religią Słowian i Bałtów*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 111-127.
- Rouche M., *Chlodwig. Król Franków*, tłum. K. Jamroz, Poznań 2015, Wydawnictwo Poznańskie.
- Różycki Ł., *Byzantine asymmetric warfare in light of „De velitatione bellica”*, „Zeszyty Naukowe UJ. Prace Historyczne” 143 (2016) 645-662.
- Różycki Ł., *Fear – an Aspect of Byzantine Psychological Warfare*, *VoxP* 35 (2015) t. 63, 459-473.
- Różycki Ł., *Strach – elementy słowiańskiej „wojny psychologicznej” w świetle Strategikonu*, „Prace Historyczne” 141 (2014) 853-861.
- Różycki Ł., *Wszystkie okręty cesarza. Rozważania nad stanem rzymskiej marynarki wojennej za panowania cesarza Maurycjusza (582-602)*, w: *Miasto na skrzyżowaniu mórz* [1], s. 17-46.
- Różycki Ł., *Mauricii Strategicon – praktyczny podręcznik wojskowy i dzieło antykwaryczne*, *Labarum* 13, Poznań 2015, Instytut Historii UAM.
- Rudolf Glabrus, *Kronika milenijna*, tłum. i oprac. H. Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.
- Salamon M., *Jak pozyskać nowych wyznawców chrześcijaństwa? Początki wschodniej i zachodniej misji we wczesnośredniowiecznej „Młodszej Europie”*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 245-265.

- Sas M., *Czas chrztu w sytuacji misyjnej: z dziejów dyskusji biskupów karolińskich nad ustaleniem pożytecznych zasad udzielania chrztu Awarom i Słowianom w końcu VIII wieku*, w: *Czas w kulturze średniowiecza* [1], s. 21-41.
- Sas M., *Jak z pogańskiego władcy uczynić chrześcijańskiego króla? Nawrócenie Ethelberta z Kentu i Edwina z Northumbrii przez misjonarzy z Rzymu*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 195-229.
- Sas M.P., *Wyprawa króla Longobardów Pepina przeciw Awarom w 796 roku: teologia karolińskiej wojny misyjnej*, w: *Ecclesia et bellum* [1], s. 82-103.
- Shepard J., *Bizancjum 1024-1492*, tłum. J. Kozłowska – R. Piotrowski, Warszawa 2015, Wydawnictwo Akademickie Dialog.
- Sikorski D.A., *Chryścianizacja germańskiej Germanii od VI do początku IX wieku*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 231-244.
- Słupecki L.P., *Germanowie i ich pogańska religia wobec wpływów obcych*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 129-145.
- Smorzewski Ł., *Kilka uwag o pozycji i kompetencjach późnorzymskiego wikariusza Teodora w prowincji Palaestina Tertia w VII wieku*, „U Schyłku Starożytności” 14 (2015) 127-143.
- Sosnowski M., *Strategia misyjna „ad gentes” na łacińskim Zachodzie – dylematy i rozwiązania*, w: *Chryścianizacja Młodszej Europy* [1], s. 221-249.
- Stachura M., *Wojna Justyniana z Maurami: przykład konfliktu asymetrycznego?*, „Zeszyty Naukowe UJ. Prace Historyczne” 143 (2016) 629-643.
- Stanios E., *Szata zdobi władcę, czyli jak ubiór pomaga odgrywać rolę bizantyjskiego basileusa?*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio FF. Philologiae” 31 (2013) 43-54.
- Stopka K., *Armenia, Iberia, Albania Kaukaska, Persja, misje w Azji dalszej i Etiopii*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 149-159.
- Strzelczyk J., *Początki chrześcijaństwa w Irlandii*, w: *Chryścianizacja Europy* [1], s. 183-192.
- Św. Tomasz z Akwinu, *Komentarz do „Hermeneutyki” Arystotelesa*, tłum., wstęp i komentarz A.P. Stefańczyk, Lublin 2013, Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu.
- Tomaszek M., *Violence in the Monastery: The Lynching that Could Have Happened – Based on a Story Recorded by Ekkehard IV of St Gall*, w: *Ecclesia et Violentia* [1], s. 91-101.
- Trimarion, albo Trimariona przypadki przez niego opowiedziane*, tłum i komentarz P. Marciniak – K. Warcaba, wstęp P. Marciniak, Katowice 2014, Wydawnictwo UŚ.
- Turlej S., *Herulian Settlements in Byzantium under Emperors Anastasius and Justinian*, „Electrum” 20 (2013) 163-176.
- Turlej S., *Przebudowa armii rzymskiej przez Justyniana I. Zarys problematyki*, w: *Wojna i wojskowość* [1], s. 191-210.
- Vistula amne discreta. Greckie i łacińskie źródła do najdawniejszych dziejów ziem Polski*, red. J. Kolendo – J. Płóciennik, Warszawa 2015, Ośrodek Badań nad Antykiem UW.

- Vorozhko H., *Misja historyczna monastycyzmu greckiego na obszarze Italii Bizantyjskiej*, RT 58 (2016) z. 3, 319-338.
- Waszak P., *W kręgu dyskusji o sztuce bizantyjskiej*, „Klio” 2016, nr 2, 141-154.
- Westermarck K., *Na tropach dziedzictwa bizantyjskiego*, „Przegląd Humanistyczny” 60 (2016) nr 2, 219-222.
- Wheeler E.L., *Notes on a Stratagem of Iphicrates in Polyaeus and Leo „Tactica”*, „Electrum” 19 (2012) 157-163.
- Wies E.W., *Karol Wielki. Cesarz i święty*, tłum. M. Skalska, Warszawa 2016², PIW.
- Wiewiorowski J., *Szczegóły geograficzne w „Notitia dignitatum in partibus Orientis”*, „U Schyłku Starożytności” 12 (2013) 149-181.
- Wolińska T., *Arabowie i islam w ocenie Bizantyńczyków*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 483-502.
- Wolińska T., *Bizancjum w przededniu ekspansji arabskiej. Wybrane aspekty funkcjonowania państwa za rządów Herakliusza (610-641)*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 278-297.
- Wolińska T., *Charakter najazdu. Dyskusja wokół przyczyn i bezpośrednich skutków ekspansji muzułmańskiej*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 346-361.
- Wolińska T., *Synowie Hagar. Wiedza Bizantyńczyków o armii arabskiej w świetle traktatów wojskowych z IX i X wieku*, VoxP 35 (2015) t. 63, 397-416.
- Wolińska T., *Trudne sąsiedztwo. Wrogowie, partnerzy, sojusznicy*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 230-277.
- Woźniak M., *Wspólnoty chrześcijańskie na terytoriach opanowanych przez Arabów (VII-VIII w.)*, w: *Bizancjum i Arabowie* [1], s. 428-457.
- Wysocki M., *Recepcja Ojców Kościoła w „Confessio catholicae fidei christiana” Stanisława Hozjusza*, VoxP 36 (2016) t. 65, 727-740.
- Zakrzewski K., *Bizancjum w średniowieczu*, Kraków 2016, Wydawnictwo Universitas.
- Zakrzewski S., *Opis grodów i terytoriów z północnej strony Dunaju, czyli tak zwany Geograf Bawarski*, Sandomierz 2015, Wydawnictwo Armoryka (reprint: Lwów 1917, Towarzystwo dla Popierania Nauki Polskiej z Funduszu Bolesława Orzechowicza).
- Zbudniewek J., *Po tropach średniowiecznej kancelarii zakonu paulinów*, VoxP 36 (2016) t. 65, 741-760.
- Zołoteńki D., *Invictus Ricimer. Pochlebstwo czy prawda?*, w: *Wojna i wojskowość* [1], s. 173-190.

11. Autorzy

Adamnan z Hy

- Kosiński Ł., *Biblioteka w klasztorze na Ionie w VII wieku na podstawie dzieł opata Adamnana*, „Słupskie Studia Historyczne” 20 (2014) 9-21.

Aelred z Rievaulx

- Groń R., *Biograf Aelreda z Rievaulx i jego źródła*, VoxP 35 (2015) t. 64, 151-170.

Afrahat

- , *Mowa IX – O pokorze (Demonstratio IX: De humilitate. PSyr 1, 408-441)*, przekład, wstęp i komentarz A. Uciecha, ŚSHT 47 (2014) 256-266.
- , *Mowa XI – O obrzezaniu (Demonstratio XI: De circumcissione. PSyr 1, 467-504)*, przekład, wstęp i komentarz A. Uciecha, ŚSHT 48 (2015) 344-356.
- , *Mowa XIII – O szabacie (Demonstratio XIII: De sabbato. PSyr 1, 541-572)*, przekład, wstęp i komentarz A. Uciecha, VoxP 36 (2016) t. 66, 513-526.
- Rosik M., „*Narody zamiast narodu*”. *Afrahata polemika z judaizmem*, WPT 23 (2015) nr 2, 95-102
- Uciecha A., „*Sen duszy*” w pismach *Afrahata*, VoxP 35 (2015) t. 63, 217-226.
- Uciecha A., *Sekrety duchowej walki w mowie „O wojnach” Afrahata, perskiego Mędrca*, VoxP 35 (2015) t. 63, 389-396.
- Uciecha, A., *תהוֹתָהּ (tahwəythā) jako metoda egzegetyczna w pismach Afrahata, perskiego Mędrca*, BPT 8 (2015) z. 1, 65-80.

Alkuin z Yorku

- Sas M., *Teologia i liturgia chrztu w myśli Alkuina z Yorku*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 215-248.

Amalariusz z Metz

- , *Dziela*, t. 1: *Święte obrzędy Kościoła*, red. T. Gacia, wstęp J.A. Ihnatowicz, przypisy i bibliografia A. Strycharczuk. tłum. T. Gacia – J. Adamiak – N. Turkiewicz – A. Wilczyński, Lublin 2016.

Ambroży z Mediolanu

- Babiarz G., *Ambroży z Mediolanu krytyka astrologicznej koncepcji fatum Juliusza Firmicjusza Maternusa. Analiza Quaestio CXV*, PS 19 (2015) nr 3, 31-48.
- Babiarz G., *Poznanie i wolna wola – dwie podstawowe kategorie antropologii Ambroży z Mediolanu*, VoxP 35 (2015) t. 63, 143-155.

Ambroży z Mediolanu

- , *O Duchu Świętym*, tłum., wstęp i przypisy A. Strzelecka, POK 31, Poznań 2015, Wydział Teologiczny UAM.
- Gacia T., *Continuity of martyrological tradition in the works of St. Ambrose of Milan as witnessed by his accounts of the martyrdom of virgins*, „Kieleckie Studia Teologiczne” 13 (2014) 27-38.
- Krawczyk M., *Droga do doskonałości chrześcijańskiej w nauczaniu św. Ambroży z Mediolanu*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 15 (2015) nr 1, 31-38.
- Mejzner, M., *Fizjologia i rozrodczość kobiety w pismach Metodego z Olimpu i Ambroży z Mediolanu*, VoxP 36 (2016) t. 66, 103-126.
- Ogar M.E., „*Sapientia vitae*”. *Mądrość w życiu chrześcijanina na podstawie korespondencji i dzieł moralno-ascetycznych św. Ambroży z Mediolanu*, RT 63 (2016) nr 4, 152-158.

- Ostrowski G., *Co św. Ambroży pisze w „Listach” na temat małżeństwa?*, WST 28 (2015) nr 4, 76-93.
- Requin N., *Ojcowie Kościoła i ubodzy: świadectwo Cypriana, Ambrożego i Augustyna*, tłum. T. Mioduszewski, „Communio” 35 (2015) nr 3-4, 35-53.
- Sobiech M., *Rzeczywistość wiary w traktacie „De fide” i epistolografii św. Ambrożego*, RT 63 (2016) nr 4, 147-151.
- Spychała D., *Ambroży z Mediolanu święty biskup, polityk i bibliofil w latach 373–395. Wybrane zagadnienia*, w: *Elity w świecie starożytnym* [1], s. 325-341.
- Spychała D., *Wybór Ambrożego Aureliusza na biskupa Mediolanu: cud, czy celowe działanie Walentyniana I?*, „Studia Europaea Gnesnensia” 2014, nr 9, 5-93.
- Św. Ambroży, „Pedagogia Ojcostwa” 2013, nr 1, 262-266.
- Wojcieszak M., *Obraz społeczeństwa Italii w listach Ambrożego z Mediolanu*, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 177-187.
- Wysocki M., *Ideal mędrca w listach św. Ambrożego*, VoxP 35 (2015) t. 64, 581-594.
- Żurek A., *Disciplina arcani w nauczaniu i praktyce duszpasterskiej św. Ambrożego*, w: *Disciplina arcani w chrześcijaństwie*, red. W. Gajewski – B. Górka, Kraków 2015, 125-141.

Andrzej z Krety

- , *Wielki kanon pokutny*, tłum. i oprac. H. Paprocki, przygotowanie do druku części cerkiewnosłowiańskiej S. Strach, Hajnówka 2015, Wydawnictwo Bratczyk.

Apponiusz

- Lach-Bartlik L., *In Christi figura – z zagadnień języka Apponiusza*, ŚSHT 48 (2015) 87-100.

Aretas z Cezarei

- Terezis Ch. – Artemi E., *Arethas of Caesarea and Aristotelian Studies. Study of Case*, VoxP 35 (2015) t. 64, 475-489.

Arnobiusz z Sicca

- Kucz A., *Una critica della devozione irrazionale nell’ „Adversus nationes” di Arnobio di Sicca Veneria*, RH 63 (2015) nr 3, 91-102.

Atanazy Aleksandryjski

- , *List do Drakontiosa*, tłum. P. Szewczyk, w: P. Szewczyk, *Drakontios. Patrystyczny esej o kapłaństwie*, b.r. w., 17-25.
- Artemi E., *Athanasius of Alexandria and „The Kingdom of the Desert” in His Works*, VoxP 35 (2015) t. 64, 79-92.
- Grzywaczewski J., *Postawa św. Atanazego i św. Hilarego wobec decyzji synodu w Ancyrze*, VoxP 35 (2015) t. 64, 171-188.

Augustyn

- , *Kazanie 47 na Ezechiela 34, 17-30: O owcach*, TPatr 12 (2015) 141-173.
- , *O Państwie Bożym*, tłum. W. Kubicki, wstęp J. Salij, Kęty 2015³, Wydawnictwo Marek Derewiecki.
- , *Znak jedności. Tajemnica Eucharystii (Homilie 24-27 na Ewangelie św. Jana)*, tłum. i wstęp P. Szewczyk, Kraków 2016, WAM.
- Adamiak S., *Przemoc wobec kobiet w listach św. Augustyna*, BPTH 8 (2015) z. 2, 101-110.
- Degórski B., *De Sancto Aurelio Augustino Episcopo Hipponensi veritatis Christianae defensore eximio*, w: *Nauka o wymiarach prawdy. Studio sulle valenze della verità. Rozmery pravdy. Księga Pamiątkowa z okazji 70. Rocznicy Urodzin ks. Profesora Mariana Włosińskiego*, red. S. Kunikowski, Włocławek 2015, 103-115.
- Drozdek A., *Augustine's Socratic Method*, „Studia Philosophie Christianae” 52 (2016) nr 1, 5-26.
- Edling J., *Czas i historia epifanem Boga w ujęciu św. Augustyna*, RSa 18-20 (2013) 81-104.
- Fokin A., *St. Augustine's paradigm: „ab exterioribus ad interiora, ab inferioribus ad superiora” in Western and Eastern Christian mysticism*, „European Journal for Philosophy of Religion” 7 (2015) nr 2, 81-107.
- Kaczmarek T., *Augustyn z Hippony: „Urząd miłości”*, VoxP 36 (2016) t. 65, 201-210.
- Kaczmarek T., *Św. Augustyn: zmaganie ze słowem – O tajemnicy Trójcy Świętej*, AK 164 (2015) z. 2 (636), 345-355.
- Kamczyk W., *Kult świętego Szczepana w duszpasterstwie biskupa Augustyna z Hippony*, ŚSHT 49 (2016) 311-331.
- Kamczyk W., *Przypowieść o kłokolu w pszenicy (Mt 13, 24-30. 36-43) w duszpasterskiej interpretacji św. Augustyna*, ŚSHT 48 (2015) 101-123.
- Kietliński K., *Zarządzanie samym sobą w czasie w świetle reguł zakonnych: św. Benedykta, św. Augustyna, św. Franciszka i św. Ignacego Loyoli*, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 2015, nr 8, 367-368.
- Kosmulska B., *Orygenes i Augustyn o Bożej mocy i cierpliwości: patrystyczna (re) interpretacja biblijnego motywu upartego serca faraona*, „Filo-Sofija” 15 (2015) nr 30/3, 55-66.
- Koszkało M., *Koncepcja woli według św. Augustyna – perspektywa antropologiczna*, RF 64 (2016) z. 3, 5-37.
- Koza M., *Harmonia i żarliwość: o niedokonanej racjonalizacji muzyki w „Wyznaniach” Augustyna*, „Estetyka i Krytyka” 2014, nr 4, 127-144.
- Kucz J., *„Terribilis auctoritas” i „auctoritas” Pisma Świętego w ujęciu świętego Augustyna*, „Roczniki Historii Kościoła” 5(60) (2013) 5-18.
- Kucz J., *La nozione della vera religione e il suo culto nel cristianesimo secondo Sant'Agostino*, Ssan 22 (2015) 249-261.
- Lee G.W., *Augustine's two cities revisited: contemporary approaches to „De civitate Dei”*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej” 61 (2016) 79-105.

- Lichner M., *Tolerantia pour les nouveaux baptisés*, „Studia Bobolanum” 2016, nr 4, 139-155.
- Majcherek K., *Koncepcja szczęścia w pismach św. Augustyna*, „Studia Philosophie Christianae” 52 (2016) nr 1, 53-76.
- Mazur J., *Fenomen Jasnej Góry w perspektywie Augustynowej idei „civitas Dei”*, „Bielsko-Żywieckie Studia Teologiczne” 17 (2016) 149-156.
- Mejzner M., „*Droga serca*” w doświadczeniu i refleksji św. Augustyna, CT 86 (2016) z. 2, 85-114.
- Myszor W., *Handel żywym towarem. List 10* i 24* świętego Augustyna (ze zbioru J. Divjaka)*, ŚSHT 47 (2014) 235-255.
- Nieścior L., *Miłość zakrywająca wiele grzechów (1 P 4, 8) w interpretacji św. Augustyna*, w: *Idź i napraw! Materiały z sympozjum o tajemnicy wynagrodzenia* (Warszawa, UKSW, 22 X 2014), red. M. Połomski, Górna Grupa 2015, 75-88.
- Nowak A., *Św. Augustyna rozprawa ze sceptycyzmem*, „Przegląd Kalwaryjski” 19 (2015) 21-26.
- Nowak P., *Skizze der Bußlehre des hl. Augustinus*, „Studia Redemptorystowskie” 14 (2016) 175-191.
- Pani G., *Brzemię a nie zaszczyt*, tłum. A. Kuryś, „Pastores” 2016, nr 4, 60-70.
- Requin N., *Ojcowie Kościoła i ubodzy: świadectwo Cypriana, Ambrożego i Augustyna*, tłum. T. Mioduszeński, „Communio” 35 (2015) nr 3-4, 35-53.
- Roś J., *Święty Augustyn i Albert Camus. Przyczynek do dialogów – nie tylko filozoficznych*, „Scripta Philosophica” 36 (2015) z. 4, 25-42.
- Sakaba S., *Body and Soul in the Anthropology of St. Augustine in the Context of Ancient Greek Thought*, „Kieleckie Studia Teologiczne” 15 (2016) 319-342.
- Salij J., *Wolność w refleksji św. Augustyna*, PzST 29 (2015) 213-223.
- Sienkiewicz E., *Koncepcja państwa według św. Augustyna*, „Studia Paradayskie” 25 (2015) 201-220.
- Skowroński P., „*Passio Sanctorum Martyrum Fructuosi Episcopi, Auguri et Eulogi Diaconum*” i jej motywy w twórczości Augustyna i Prudencjusza, „Seminare” 35 (2014) nr 4, 157-164.
- Stepień T., „*Nisi credideritis, non intelligetis*” – belief as natural cognition in the writings of St Augustine, SPelp 49 (2016) 287-300.
- Swoboda A., *Karcenie dziecka przez ojca w ocenie św. Augustyna*, „Teologia i człowiek” 2015, nr 29, 245-270.
- Swoboda A., *Ojcostwo Boże i ojcostwo ludzkie w ujęciu św. Augustyna*, VoxP 35 (2015) t. 63, 157-183.
- Szpyrka M., „*Civitas Dei*” drogą do wiecznego szczęścia i pokoju w królestwie Bożym, RSa18-20 (2013) 267-283.
- Terka M., „*Potestas nocendi*” w świetle komentarzy św. Augustyna do Księgi Hioba 1-2, VoxP 36 (2016) t. 65, 653-682.
- Terka M., *Dobry Łotr, czyli miłosierdzie Boże wobec grzesznika w świetle komentarzy św. Augustyna do Łk 23, 39-43*, „Veritati et Caritati” 5 (2015) 29-65.

- Terka M., *Intellige ut credas i crede ut intelligas?: kilka uwag o rozumności wiary w nauczaniu św. Augustyna*, „Veritati et Caritati” 7 (2016) 693-731.
- Terka M., *Partykularność i powszechność. Przyczynki do teologii kościoła partykularnego w świetle sporu św. Augustyna z donatystami*, „Veritati et Caritati” 4 (2015) 81-118.
- Tulejski T., *Starotestamentowe źródła augustyńskiej teorii wojny sprawiedliwej. Rozważania nad fragmentem „Contra Faustum”*, „Forum Teologiczne” 15 (2014) 161-173.
- Waga L., *Obecność teoretycznych i metateoretycznych założeń współczesnej pedagogiki chrześcijańskiej w „De catechizandis rudibus” św. Augustyna*, STHŚO 36 (2016) nr 1, 227-249.
- Warchał R., *Zarys augustyńskiej filozofii wolności*, „Teologia i człowiek” 2015, nr 32, 91-103.
- Wilczyński A., *Grzech pierworodny w nauczaniu św. Augustyna i św. Grzegorza Wielkiego*, „Kieleckie Studia Teologiczne” 13 (2014) 135-149.
- Wygralak P., *Jezus Chrystus i pokój. Refleksje św. Augustyna z Hippony*, VV 2016, nr 30, 259-276.
- Wygralak P., *Polemika św. Augustyna z donatystami: wprowadzenie do Kazania 47. na Ezechiela 34, 17-31: O owcach*, TPatr 12 (2015) 129-139.
- Zgraja B., *Arka Noego obrazem Kościoła w „Enarrationes in Psalmos” św. Augustyna*, VoxP 36 (2016) t. 65, 761-182.
- Ziółkowska M., *A Christian in the Roman Empire in the Light of Saint Augustine’s „Enarrationes in Psalmos”*, RT 63 (2016) nr 4, 5-12.
- Zyzak W., *Znaczenie dialogów filozoficznych świętego Augustyna dla duchowości laikatu*, WPT 23 (2015) nr 1, 51-68.
- Żurek A., *Ewa – pierwsza kobieta w świetle pism świętego Augustyna*, VoxP 36 (2016) t. 66, 139-154.

Auzoniusz

- , *Tetrastychy o cesarzach*, tłum. R. Rosół, „Nowy Filomata” 20 (2016) nr 1, 154.
- Krynicka T., *Decymus Magnus Auzoniusz w świetle własnych utworów*, Pelplin 2014, Wydawnictwo Bernardinum.
- Krynicka T., *Wczesna korespondencja Auzoniusza z Paulinem z Noli*, VoxP 36 (2016) t. 65, 353-372.

Bardesanes

- Jurasz I., *Bardesane: philosophe chrétien d’Edesse*, „Nurt” 49 (2015) z. 1, 80-93.

Bazyli z Ancyry

- Baron A., *Krytyka homojużji Bazylego z Ancyry przez Mariusza Wiktoryna*, „E-Patrolagos” 1/1 (2015) 35-54.
- Czyżewski B., *Ascetyczny wymiar egzegezy biblijnej w „De virginitate” Bazylego z Ancyry*, „E-Patrolagos” 1/2 (2015) 15-23.

- Grzywaczewski J., *Kontekst działalności Bazylego z Ancyry jako przedstawiciela homojuzjan*, „E-Patrologos” 1/1 (2015) 20-34.
- Mejzner M., *Wartość dziewictwa w pismach Metodego z Olimpu i Bazylego z Ancyry*, „E-Patrologos” 1/2 (2015) 34-46.
- Nieścior L., *Bazyli z Ancyry – biografia i bibliografia*, „E-Patrologos” 1/1 (2015) 66-68.
- Nieścior L., *Zaślubiny oblubienicy z Logosem w „De virginitate” Bazylego z Ancyry*, „E-Patrologos” 1/2 (2015) 24-33.
- Puchala K., *Bazyli z Ancyry, O dziewictwie”. Omówienie pisma*, „E-Patrologos” 1/2 (2015) 5-15.

Bazyli z Cezarei

- Grzywaczewski J., *Rady św. Bazylego dla młodzieńców*, AK 167 (2016) z. 1 (644), 16-29.
- Kochańczyk-Bonińska K., *The Concept of the Cosmos According to Basil the Great's on the Hexaemeron*, SPełp 49 (2016) 161-170.
- Kuderski K., *Nauka o sercu, jako miejscu spotkania Boga i człowieka w nauczaniu świętego Bazylego Wielkiego*, „Elpis” 18 (2016) 75-80.
- Rydzek W., *„Mistrz mojej myśli”: epigramaty Grzegorza z Nazjanzu na cześć Bazylego Wielkiego*, „Meander” 71 (2016) 17-30.

Beda Wielebny

- , *Historia ludów Anglii*, tłum. H. Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.
- , *Komentarz do Dziejów Apostolskich*, tłum. D. Sztuk, PSP 68, Warszawa 2015, Wydawnictwo Naukowe UKSW (wydanie dwujęzyczne).
- , *Natura wszechświata, Czas i jego rodzaje, Rachuba czasu*, tłum. J. Adamiak – D. Domański – T. Gacia – J. Korczak – S. Koralewicz – A. Strycharczuk – N. Turkiewicz – A. Turowski, red. T. Gacia, wstęp H. Wąsowicz, objaśnienia N. Turkiewicz, Lublin 2015, Towarzystwo Naukowe KUL.
- Misiarczyk L., *Teksty Hieronima, Seduliusza Szkota i Bedy Czcigodnego w płockich i nadmozańskich kodeksach biblijnych z XII wieku. Próba porównania*, SaeCh 23 (2016) 54-72.
- Puchalska-Dąbrowska B., *Beda Czcigodny i bohaterowie „Historii Kościelnej narodu angielskiego” w „Żywotach świętych” Piotra Skargi*, VoxP 36 (2016) t. 65, 565-584.

Benedykt

- Cyrek O., *Metody walki z duchową depresją (acedią) stosowane przez cenobitów w kontekście reguły Benedykta z Nursji (ok. 530)*, „Świdnickie Studia Teologiczne” 13 (2016) nr 2, 13-44.
- Cyrek O., *Znaczenie logosfery w życiu mnichów na podstawie reguły monastycznej Benedykta z Nursji*, „Studia Paradyskie” 25 (2015) 7-40.

Kietliński K., *Zarządzanie samym sobą w czasie w świetle reguł zakonnych: św. Benedykta, św. Augustyna, św. Franciszka i św. Ignacego Loyoli*, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 2015, nr 8, 367-368.

Boecjusz

Tiuryn T., *Przedmiot poznania i definicji. Problem uniwersaliów w ujęciu Boecjusza i Aleksandra z Afrodyzji*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej” 60 (2015) 25-47.

Cezary z Arles

Degórski B., *San Cesario di Arles e i suoi continuatori e il monachesimo femminile*, VoxP 36 (2016) t. 66, 179-196.

Wygralak P., *Znaczenie klauzury w życiu duchowym mniszek. Nauczanie św. Cezarego z Arles*, VoxP 36 (2016) t. 65, 717-726.

Cezary z Nazjanzu Pseudo-

Spanu N., *Pseudo-Kaisarios and Cosmas Indicopleustes on Genesis 1-3*, „E-Patrologos” 2/1 (2016) 22-46.

Codex Theodosianus

Wiewiorowski J., *C. Th. 9,14,1 = C. 9,16,7 (a. 374) – pierwszy dziejowy zakaz dzieciobójstwa?*, w: *Prawo karne i polityka* [1], s. 203-222.

Cyprian z Kartaginy

--, *O śmiertelności*, Sandomierz 2015, Wydawnictwo Armoryka (reprint z: *Świętego Cypriana Ojca Kościoła i męczennika Dziełka pobożne na polski język przetłumaczone*, Kraków 1900, Nakładem OO. Jezuitów w Krakowie).

--, *Pisma*, t. 1: *Traktaty*, tłum. J. Czuj, POK 19, Poznań 2015, Wydział Teologiczny UAM (reprint wydania z 1937 r.).

Grzywaczewski J., *The Validity of the Baptism of Heretics according to Cyprian of Carthage, Pope Stephen and Firmilian of Caesarea*, VoxP 35 (2015) t. 63, 95-112.

Requin N., *Ojcowie Kościoła i ubodzy: świadectwo Cypriana, Ambrożego i Augustyna*, tłum. T. Mioduszewski, „Communio” 35 (2015) nr 3-4, 35-53.

Wasilewski S., *Modlitwa „Ojcze nasz” jako chrześcijańskie wyznanie wiary na podstawie „De Dominica oratione” św. Cypriana z Kartaginy*, SLOV 15 (2013) 319-349.

Cyprian z Kartaginy Pseudo-

--, *Do Nowacjana: O tym, że nie należy odmawiać łaski [przebaczenia] upadłym* (Ps-Cyprianus, *Ad Novatianum*, CPL 76), tłum. M. Konior, „E-Patrologos” 1/1 (2015) 69-81.

Cyryl Jerozolimski

Frańczak K., *Mistagogia miejscem kształtowania doktryny sakramentów i formacji chrześcijańskiego życia na przykładzie katechez Cyryla Jerozolimskiego*, „Liturgia Sacra” 18 (2012) nr 1, 13-30.

Dionizy Areopagita (Pseudo-)

Miśkiewicz G., *Doświadczenie i ewolucja greckiego ideału piękna w koncepcji Pseudo-Dionizego Areopagity. Artysta jako pokorny hymnograf*, „Pro Musica Sacra” 12 (2014) 91-102.

Stępień T., *Ciało ludzkie i jego udział w szczęściu nieba – koncepcja Pseudo-Dionizego Areopagity wobec poglądów neoplatoników pogańskich*, VoxP 35 (2015) t. 63, 199-215.

Stępień T., *Hierarchia niebiańska jako wzór idealnej społeczności. Polityczny aspekt myśli Pseudo-Dionizego Areopagity*, WST 27 (2014) nr 1, 161-170.

Stępień T., *The Understanding of Symbols and Their Role in the Ascent of the Soul to God in Pseudo-Dionysius the Areopagite and Nicholas of Cusa*, „Rocznik Filozoficzny” 63 (2015) nr 2, 85-103.

Wdowiak M., *The hidden author of the Corpus Dionysiacum – authenticity, rejection and apophysis in the historical context*, „Classica Cracoviensia” 17 (2014) 231-245.

Doroteos

--, *Pochwała Pana Jezusa (Dorotheos, Laudes Domini Iesu [Pap. Bodmer XXXII])*, wstęp i komentarz K.T. Witczak – K. Tadajczyk, przekład K.T. Witczak, VoxP 36 (2016) t. 65, 809-818.

Doroteusz z Gazy

Wianowski L., *Doskonałość mnicha w pismach Doroteusza z Gazy*, Kraków 2016, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.

Drakoncjusz

Cichoń N., *Obraz niedoli w pieśni weselnej, czyli epitalamia Drakoncjusza jako przykład jego nowatorstwa*, „Collectanea Philologica” 18 (2015) 79-89.

Cichoń N., *The Judgement of Paris as Examined by a Lawyer and a Christian Moralist: Dracontius' De raptu Helenae*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium” 26 (2016) nr 1, 157-170.

Szewczyk P., *Drakontios. Patrystyczny esej o kapłaństwie*, b.r. w., Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie.

Dydym Ślepy

Grzywaczewski J., *L'Égalité de l'Esprit Saint au Fils et au Père d'après Didyme l'Aveugle*, VoxP 36 (2016) t. 65, 171-184.

Kaoka K., *Aretologia Dydyma Aleksandryjskiego*, RT 63 (2016) nr 4, 137-141.

Szymańska-Kuta D., *Dydym Ślepy. Materiały bibliograficzne*, VoxP 35 (2015) t. 63, 567-581.

Szymańska-Kuta D., *The soul-body compound in Didymus the Blind's „Commentary on Genesis” and its neoplatonic background*, „Studia Religiológica” 48 (2015) 271-289.

Efrem Syryjczyk

--, *Miłosierdzie na wyciągnięcie ręki: komentarz św. Efrema Syryjczyka do Rdz 2-3*, „Lignum Vitae” 17 (2016) 28-50.

Epifaniusz z Salaminy

--, *Panarion. Herezje 1-33*, tłum. M. Gilski, oprac. A. Baron (wydanie dwujęzyczne), Kraków 2015, Wydawnictwo Naukowe UPJPII.

Gilski M., *Epifaniusza z Salaminy krytyka antyprokreacyjnej postawy borborytów*, „Bielsko-Żywieckie Studia Teologiczne” 15 (2014) 97-104.

Ibkowska E., *Epifaniusza z Salaminy krytyka doktryny herodian*, PS 19 (2015) nr 3, 49-62.

Karocki P., *Dzisiejsze reguły życia świata w świetle opisanych przez Epifaniusza herezji nikolaitów i borborytów*, „Bielsko-Żywieckie Studia Teologiczne” 16 (2015) 109-116.

Pancerz R.M., *Św. Epifaniusz z Salaminy (ok. 315-403), wielki obrońca ortodoksji w IV w.: rys biograficzny (w 1700. rocznicę urodzin)*, „Przegląd Kalwaryjski” 19 (2015) 9-19.

Eunapios z Sardes

Pająkowska-Bouallegui A., *Terminologia chrześcijańska w dziełach historyka Eunapiosa z Sardes*, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 111-120.

Eustacjusz z Antiochii

--, *Pogląd o wróżce w polemice przeciw Orygenesowi (Eustathius Antiochenus, De engastrimytho contra Origenem, CPG 3350)*, tłum. P. Szewczyk, red. tekstu i przypisy L. Nieścior, „E-Patrologos” 2/2 (2016) 62-96.

Orygenes, Eustacjusz z Antiochii i Grzegorz z Nyssy o wywoływaniu duchów. Czy wróżka z Endor wywołała ducha Samuela (1 Sm 28)?, red. i wstęp L. Nieścior, tłum. zbiorowe, BOK, Kraków 2016, Wydawnictwo M.

Euzebiusz z Cezarei

Bralewski S., *Boże zwycięstwo (entheos nike) – „ideologia tryumfu” w „Historii kościelnej” Euzebiusza z Cezarei – „Ideology of Triumph” in „Ecclesiastical History” by Eusebius of Caesarea*], VoxP 35 (2015) t. 63, 331-351.

Keiss-Dolańska D., *„Praeparatio evangelica” Euzebiusza z Cezarei*, „Universitas Gedanensis” 26 (2014) t. 47, 53-106.

Misiarczyk L., *Kanony Euzebiusza z Cezarei w Ewangeliarzu Anastazji z XII wieku*, SaeCh 22 (2015) 49-60.

Tondera A., *Polemika Euzebiusza z Cezarei z Sossianusem Hieroklesem na temat porównania Apoloniusza z Tiany i Chrystusa jako reprezentantów kultury pogańskiej i chrześcijańskiej*, VoxP 35 (2015) t. 64, 491-502.

Ewagriusz z Pontu

- , *Wybór z traktatu O praktyce [ascetycznej], O ośmiu duchach zła, O różnych rodzajach złych myśli, O wadach, które przeciwne są cnotom*, tłum. E. Kędziorek – L. Nieścior – M. Grzegorek, Kraków 2015, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.
- Hiżycki Sz., *Pomiędzy grzechem a myślą. O ośmiu duchach zła Ewagriusza z Pontu*, Kraków 2015, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.
- Misiarczyk L., *Czy Ewagriusz z Pontu został rzeczywiście potępiony?*, VoxP 36 (2016) t. 65, 441-460.
- Misiarczyk L., *Kobieta jako pokusa dla mnicha według Ewagriusza z Pontu*, VoxP 36 (2016) t. 66, 71-82.
- Misiarczyk L., *Osiem duchów zła i sposoby walki z nimi według Ewagriusza z Pontu*, Kraków 2015, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.
- Misiarczyk L., „*Umysł widzący swoje światło*” według Ewagriusza z Pontu, VV 2016, nr 29, 273-295.
- Pliszewska A., *Anachoresis Ojców Pustyni. Abba Ewagriusz z Pontu*, „Pedagogia Ojcostwa” 11 (2015) nr 2, 118-127.
- Smola J., *Klinika chorób duchowych według Ewagriusza z Pontu i Ojców Pustyni*, Przysietnica – Rajskie 2016.
- Spanu N., *The Method of Unceasing Prayer in Evagrius Ponticus and John Cassian*, „E-Patologos” 1/2 (2015) 47-60.

Filastriusz z Brescii

- Szram M., *Geneza herezji wczesnochrześcijańskich w ujęciu Filastriusza z Brescii*, VoxP 36 (2016) t. 65, 631-652.
- Szram M., *Kobiety a ruchy heretyckie według „Diversarum hereseon liber” Filastriusza z Brescii*, VoxP 36 (2016) t. 66, 127-138.

Filip Prezbiter

- Jóźwiak M., *Idea niezawinionego cierpienia w „Komentarzu do historii Hioba” Filipa Prezbitera*, CT 85 (2015) nr 2, 83-93.
- Jóźwiak M., „*Komentarz do historii Hioba*” Filipa Prezbitera, Bibliotheca Biblica, Wrocław 2015, Wydawnictwo Archidiecezji Wrocławskiej TUM.
- Jóźwiak M., *Typologia żony Hioba w „Komentarzu do historii Hioba” Filipa Prezbitera na tle wybranych patrystycznych dzieł egzegetycznych*, w: „*Niewiastę dzielną kto znajdzie?*” (Prz 31,10). *Rola kobiet w biblijnej historii zbawienia*, red. A. Kubiś – K. Napora, Analecta Biblica Lublinensia 14, Lublin 2016, 159-169.

Filon z Aleksandrii

Żyłka A., *Podobieństwo do Boga w filozofii Platona i w reinterpretacji Filona z Aleksandrii*, „E-Patologos” 1/1 (2015) 55-65.

Filon z Aleksandrii Pseudo-

--, *Księga starożytności biblijnych*, tłum. i oprac. Ł. Laskowski, Pisma Apokryficzne 7, Kraków 2015, WAM.

Firmicus Maternus

--, *Jak nieświadomi błędzą w wierze*, tłum., wstęp i objaśnienia B. Gaj, Florilegium 3, Warszawa 2015, Wydawnictwo Naukowe UKSW.

Babiarz G., *Ambrożyja krytyka astrologicznej koncepcji fatum Juliusza Firmicjusza Maternusa. Analiza Quaestio CXV*, PS 19 (2015) nr 3, 31-48.

Gaudencjusz z Brescii

Sołomieniuk M., *Chrzest w ujęciu św. Gaudencjusza z Brescii*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 165-184.

German z Auxerre

Żywoty galijskie: Żywot św. Germana z Auxerre. Żywot św. Genowefy z Paryża, tłum., wstęp i oprac. R. Toczko, ŻM 76, Kraków 2015, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.

Geroncjusz

--, *Żywot Melanii Młodszej (recensio graeca BHG 1241)*, wstęp i tłum. K. Wojtalik, Warszawa 2016, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

Witos B., *Osoba św. Melanii Młodszej w świetle „Vita Sanctae Melaniae Senatricis Romae” autorstwa Geroncjusza*, PS 19 (2015) nr 3, 5-29.

Grzegorz Palamas

--, *Dekalog Chrystusa prawodawcy czyli Nowego Testamentu*, tłum. I. Zogas-Osadnik, „Theofos” 2 (2016) 269-278.

--, *O partycypacji w Boskiej nadprzyrodzonej istocie*, tłum i oprac. I. Zogas-Osadnik, „Theofos” 1 (2015) 273-288.

--, *O ubóstwiającej partycypacji*, tłum i oprac. I. Zogas-Osadnik, „Theofos” 1 (2015) 291-310.

Zogas-Osadnik I., *Zarys tematyki przeobstwienia (theōsis – theosis) w nauczaniu św. Grzegorza Palamasa: ontyczny wymiar*, „Theofos” 1 (2015) 189-200.

Grzegorz Wielki

--, *Moralia. Komentarz do Księgi Hioba*, t. 5: *Księgi XXIII-XXVII*, tłum. A. Wilczyński, oprac. i korekta przekładu E. Buszewicz, red. naukowa L. Nieścior, ŻM 75, Kraków 2015, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.

- , *Moralia. Komentarz do Księgi Hioba*, t. 6: *Księgi XXVIII-XXXII*, tłum. A. Wilczyński; t. 7: *Księgi XXXIII-XXXV*, tłum. A. Wiślicki, oprac. i korekta przekładu E. Buszewicz, red. naukowa L. Nieścior, ŻM 77-78, Kraków 2016, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.
- Lewandowicz J., *Ograniczenia stanu jako przeszkoda w przyjmowaniu do klasztorów w czasach Grzegorza Wielkiego na podstawie jego „Registrum epistularum” oraz norm prawa rzymskiego*, VoxP 35 (2015) t. 64, 317-344.
- Lewandowicz J., *Przyjmowanie do klasztoru żołnierzy i małżonków w czasach Grzegorza Wielkiego na podstawie jego „Registrum epistularum” oraz norm prawa rzymskiego*, VoxP 36 (2016) t. 65, 373-388.
- Skibiński T., *Grzegorz Wielki a konwersja Longobardów*, „E-Patologos” 2/3 (2016) 63-74.
- Sokołowski R., *Droga doskonalenia według św. Grzegorza Wielkiego*, Lublin 2015, Wydawnictwo Gaudium.
- Wilczyński A., *Grzech pierworodny w nauczaniu św. Augustyna i św. Grzegorza Wielkiego*, „Kieleckie Studia Teologiczne” 13 (2014) 135-149.

Grzegorz z Nareku

- List Apostolski papieża Franciszka ogłaszający świętego Grzegorza z Nareku Doktorem Kościoła Powszechnego*, tłum. T. Gacia, przypisy J. Figiel, VoxP 35 (2015) t. 63, 7-13.

Grzegorz z Nazjanzu

- Krzemieniewska M., *Antyczne źródła i nawiązania do klasycznego dramatu w prologu centonu „Chrystus Cierpiący”*, „Heteroglossia” 6 (2016) 197-206.
- Rydzek W., *„Mistrz mojej myśli”: epigramaty Grzegorza z Nazjanzu na cześć Bazylego Wielkiego*, „Meander” 71 (2016) 17-30.
- Strękowski S., *Troska o czystość wiary w rodzinie i wspólnotach eklesjalnych na podstawie pism św. Grzegorza z Nazjanzu*, „Studia Elckie” 17 (2015) 173-190.
- Widok N., *„Morze jednak nadal szalało” (De vita sua 159) Czy Grzegorz z Nazjanzu przyjął chrzest pragnienia?*, SACH 20 (2015) 145-154.
- Widok N., *Troska o sprawę Kościoła w korespondencji ostatniej dekady życia Grzegorza z Nazjanzu*, VoxP 36 (2016) t. 65, 697-716.
- Wygralak P., *Obraz kapłana-duszpasterza w nauczaniu św. Grzegorza z Nazjanzu*, VoxP 35 (2015) t. 64, 569-579.

Grzegorz z Nyssy

- , *List o wróżce do biskupa Teodozjusza* (Gregorius Nyssenus, *De pythonissa ad Theodosium episcopum*, CPG 3146), tłum. D. Budzanowska-Weglenda, red. tekstu i przypisy L. Nieścior, „E-Patologos” 2/2 (2016) 97-102.
- , *Na psalm szósty o ósmym dniu* (S. Gregorius Nyssenus, *In sextum psalmum*, CPG 3156), tłum., wstęp i komentarz M. Przyszychowska, VoxP 36 (2016) t. 65, 819-834.

- Kotkowska E., *Podstawy ekologii integralnej w świetle twórczości św. Grzegorza z Nyssy*, „Teologia Dogmatyczna” 11 (2016) 105-133.
- Kuderski K., *Wybrane elementy mistyki serca w teologii św. Grzegorza z Nyssy*, „E-Patologos” 2/1 (2016) 81-89.
- Orygenes, *Eustacjusz z Antiochii i Grzegorz z Nyssy o wywoływaniu duchów. Czy wróżka z Endor wywołała ducha Samuela (1 Sm 28)?*, red. i wstęp L. Nieścior, tłum. zbiorowe, BOK, Kraków 2016, Wydawnictwo M.
- Przyszychowska M., *Grzegorz z Nyssy o chrzcie*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 153-164.
- Strękowski S., *Troska o czystość wiary w rodzinie i we wspólnotach eklezjalnych Kapadocji według św. Grzegorza z Nyssy*, „Studia Elckie” 15 (3013) 349-367.
- Wyřabkiewicz A., *Cristologia de san Gregorio de Nisa. Doctrina y contexto*, „Teologia i człowiek” 2016, nr 36, 113-128.
- Wyřabkiewicz A., *Ideal miłości chrześcijańskiej. Sylwetka św. Makryny Młodszej w pismach św. Grzegorza z Nyssy*, „Teologia i człowiek” 2015, nr 31, 29-48.
- Wyřabkiewicz A., *Mistyczna teoria odkupienia w pismach św. Grzegorza z Nyssy*, BPTH 7 (2014) nr 3, 125-143.
- Wyřabkiewicz A., „Stworzeni na obraz Chrystusa”: *natura ludzka w „In inscriptiones Psalmorum” św. Grzegorza z Nyssy*, AK 166 (2016) z. 2 (642), 288-298.

Grzegorz z Tatew

- Tsaturyan D., *The Creed of the Armenian Apostolic Holy Church according to St. Grigor of Tat'ev*, WST 28 (2015) nr 4, 94-117.

Grzegorz z Tours

- , *Historia Franków*, tłum. H. Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.
- Choda K., *Intellectual sources of historian's legitimization – the case of Gregory of Tours*, „Classica Cracoviensia” 18 (2015) 111-124.
- Choda K., *The religious Other in the „Histories” of Gregory of Tours*, „Classica Cracoviensia” 17 (2014) 5-19.

Hermiasz Sozomen

- Bralewski S., *La connaissance de la loi ecclésiastique chez Socrate de Constantinople en confrontation avec l'oeuvre de Hermias Sozomène*, „Studia Ceranea” 6 (2016) 243-255.

Hieronim

- , *Komentarz Do Księgi Izajasza X 34, 1 - X 35, 10 (Commentarii in Esaiam, CPL 584)*, tłum., wstęp i komentarz Ł. Krzyszczuk, VoxP 36 (2016) t. 66, 527-567.
- Degórski B., *Esegesi e toponomastica nell'epistolario geronimiano*, BPTH 7 (2014) nr 3, 89-123.
- Jóźwiak M., *Gomer – antyideal żony czy wzorcowa metafora relacji oblubieńczej na podstawie Hieronimowego Komentarza do Oz 1-3?*, VoxP 36 (2016) t. 66, 169-178.

- Józwiak M., „*Princeps exegetarum*” a język hebrajski na podstawie „*Quaestiones Hebraicae in Genesim*”, *VoxP* 36 (2016) t. 65, 185-200.
- Kołosowski T., *Porównanie życia chrześcijańskiego do morskiej żeglugi w korespondencji św. Hieronima*, *SACH* 20 (2015) 155-164.
- Łukasik J., *Doskonalenie chrześcijańskie jako zadanie ucznia Chrystusa w „Listach” świętego Hieronima*, *SSan* 21 (2014) 233-254.
- Misiarczyk L., *Teksty Hieronima, Seduliusza Szkota i Bedy Czcigodnego w płockich i nadmozańskich kodeksach biblijnych z XII wieku. Próba porównania*, *SaeCh* 23 (2016) 54-72.
- Turek W., „*Nieznamość Pisma Świętego jest nieznamością Chrystusa*”. Rola słowa Bożego w życiu konsekrowanym na podstawie niektórych tekstów św. Hieronima, *WST* 28 (2015) nr 4, 18-33.
- Wójciga K., *Penelopea Jana Achacego Kmity wobec Listu 1 św. Hieronima ze Strydonu oraz Zuzanny Jana Kochanowskiego*, „*Meluzyna*” 2 (2015) nr 2, 43-55.

Hieronim (Pseudo-)

- , *Krótkie streszczenie niedługich rozdziałów Izajasza (In Esaia parvula abbreviatio de capitulis paucis*, CPL 585), wstęp, przekład i komentarz Ł. Krzyszczuk, *VoxP* 35 (2015) t. 63, 475-503.

Hilary z Poitiers

- Grzywaczewski J., *Postawa św. Atanazego i św. Hilarego wobec decyzji synodu w An-cyrze [358]*, *VoxP* 35 (2015) t. 64, 171-188.
- Karczewska H., *Dio Trionfatore. Il motivo della lotta e del trionfo negli scritti di sant' Ilario di Poitiers*, „*Seminare*” 37 (2016) nr 2, 33-44.

Hipolit

- Hołasek A., *Posługa hierarchii kościelnej w świetle „Kanonów” Hipolita*, „*Christianitas Antiqua*” 6 (2014) 92-110.
- Kwiatkowski D., *Proces stawania się chrześcijaninem według „Tradycji Apostolskiej” św. Hipolita Rzymskiego*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 39-56.
- Rackiewicz M., *En torno al problema de la identidad de Hipólito*, „*Studia Redemptorystowskie*” 14 (2016) 103-134.

Ignacy Antiocheński

- Abucewicz K., *Między Chrystusem a ziemskimi pożądliwościami. Historia przekładów i interpretacji oraz współczesna debata nad ewokacją „ho emos eros estaurotai” (Rz 7, 2) Ignacego Antiocheńskiego*, *VoxP* 35 (2015) t. 64, 37-68.
- Abucewicz K., *Paths of quartodeciman Pascha in the letters of Ignatius of Antioch*, *ŚSHT* 47 (2014) 267-279.
- Selejdak R., *Diaconato secondo Ignazio d'Antiochia*, *RSa* 18-20 (2013) 65-79.

Ireneusz z Lyonu

- Dekert T., *Apostazja w „Adversus haereses” Ireneusza z Lyonu*, Kraków 2016, Wydawnictwo Nomos.
- Kuźma A., *Św. Ireneusz z Lyonu i jego argumentacja przeciw gnostykom*, „Elpis” 17 (2015) 145-151.
- Młotek K., *Adverseretur Deum w teologii św. Ireneusza z Lyonu*, SACH SN 18 (2016) 23-129.
- Myszor W., *Ireneusz z Lyonu i gnostycy. Zdemaskowanie i odparcie fałszywej gnozy. Tłumaczenie Adversus haereses księgi I i II*, SACH SN 17, Katowice 2016, Księgarnia św. Jacka.
- Peterson E., *Obraz Boży w myśli św. Ireneusza z Lyonu*, „Christianitas” 63-64 (2016) 191-200.
- Pietras H., *Dzień stworzenia – dzień zbawienia. Uwagi na marginesie Ireneusza „Adversus haereses” V 23, 2 oraz syryjskiej „Groty skarbów”*, „E-Patologos” 1/4 (2015) 69-78.

Iszodad z Merw

- Uciecha A., *Adam i Ewa we wschodnio-syryjskiej egzegezie Iszodada z Merw (Rdz 2, 21-24). Stan badań, komentarz i przekład*, ŚSHT 49 (2016) 302-310.

Izydor z Sewilli

- , *O naturze rzeczy IX-XXVIII* (S. Isidorus Hispalensis, *De natura rerum IX-XXVIII*, CPL 1188), tłum., wstęp i komentarz P. Skowroński, VoxP 36 (2016) t. 65, 835-858.
- Czyżewski B., *Funkcje w Klasztorze Honoriańskim na podstawie „Reguły” św. Izydora z Sewilli*, SG 29 (2015) 173-181.
- Krynicka T., *Biblioteka Uniwersytecka KUL jako warsztat pracy izydorianisty na podstawie własnych doświadczeń*, ABMK 105 (2016) 103-124.
- Krynicka T., *Pomysłowe mrówki, zawzięte mole i muszki pijaczki: owady w XII księdze „Etymologii” Izydora z Sewilli*, w: *Owady, robaki, insekty: referaty konferencyjne* (Materiały z sesji z cyklu: „Bestiarium”, Gdańsk, 9 IV 2013), Gdańsk 2013 [dokument elektroniczny], 31-37.
- Krynicka T., *Sylwetki kobiet w traktacie „O narodzinach i zgonach świętych Ojców” Izydora z Sewilli*, VoxP 36 (2016) t. 66, 197-218.
- Spychała D., *Zainteresowania czytelnicze biskupów hiszpańskich w VI i VII wieku na przykładzie księgozbioru Izydora, biskupa Sewilli*, „Universitas Gedanensis” 27 (2015) t. 49, 7-21.

Jan Chryzostom

- , *Homilia 3 o posągach* (z cyklu 21 homilii do Antiocheńczyków), tłum. wstęp i komentarz J. Iluk, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 229-250.
- , *Homilie panegiryczne o św. Pawle*, tłum. J. Szwed-Kostecka, oprac. A. Baron, Kraków 2015, Wydawnictwo Naukowe UPJPII.

- Chrost S., *Człowiek podobny do Boga przez przebaczenie w nauczaniu Świętego Jana Chryzostoma*, PChr 2016, nr 1/37, 233-248.
- Dusik-Krupa E., *Argumentacja i przykład jako podstawowe narzędzia dydaktyczne służące ukształtowaniu wczesnochrześcijańskiego „vir bonus” w świetle „O wychowaniu dzieci” Jana Chryzostoma. Zarys zagadnienia*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], s. 37-52.
- Kosznicki M., *Zadania edukacyjne pedagogów w opinii Libaniasza i Jana Chryzostoma*, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 135-147.
- O godnym życiu we wspólnocie. Antologia aforyzmów i didaskaliów św. Jana Chryzostoma*, wyboru z pism patriarchy Konstantynopola dokonał, ułożył i wstępem poprzedził J. Iluk, Gdańsk 2015, Wydawnictwo UG.
- Rybak P., *Obraz „człowieka duchowego” na podstawie „Homilii na List św. Pawła do Rzymian” św. Jana Chryzostoma*, BPTH 9 (2016) nr 1, 97-118.
- Szczur P., *Czy dusza walczy z ciałem? Wybrane aspekty antropologii św. Jana Chryzostoma*, VoxP 35 (2015) t. 63, 129-141.
- Szczur P., *Funkcja nauczycielska kobiety w myśli Jana Chryzostoma*, VoxP 36 (2016) t. 66, 83-102.
- Szczur P., *Mnisi jako „żołnierze” Chrystusa w nauczaniu Jana Chryzostoma. Analiza 69. i 70. homilii z cyklu „Homilii na Ewangelię według św. Mateusza”*, VoxP 35 (2015) t. 63, 375-388.
- Szczur P., *Przebaczenie grzechów w nauczaniu Jana Chryzostoma. Zarys problematyki*, VoxP 35 (2015) t. 64, 441-459.
- Szymański M., *Old Man's Speech and Music. Sir 32:3 Interpreted by Clement of Alexandria and John Chrysostom*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium” 25 (2015) nr 2, 5-9.
- Święty Chryzostom (Ojcowie Kościoła)*, „Pedagogika Katolicka” 2015, nr 1, 202-205.
- Święty Jan Chryzostom (Ojcowie Kościoła)*, „Pedagogia Ojcostwa” 2015, nr 1, 210-213.
- Uciecha A., *Wpływ „gawiedzi” w procesie wychowania według św. Jana Chryzostoma*, w: *Męstwo i długomyślność jako sprawności moralne w wychowaniu*, red. I. Jazukiewicz – E. Rojewska, Szczecin 2015, 197-209.
- Wygralak P., *Jak traktować żonę?: świętego Jana Chryzostoma wskazania dla mężów*, TPatr 12 (2015) 95-108.

Jan Damasceński

- Kostiuczuk J., *Bogoczołowieczeństwo Chrystusa w tekstach liturgicznych świętego Jana Damasceńskiego*, Białystok 2014, Wydawnictwo UwB.
- Perłowski M., *Pierwszy krytyk „Proroka”*. *Kontestacja prorockiego daru Mahometa w pismach św. Jana Damasceńskiego*, SACH 19 (2014) 149-164.

Jan Kasjan

- , *Istota walki duchowej (Rozmowa II z abba Mojżeszem: O rozpoznawaniu myśli; Rozmowa IV z abba Danielem: O przeciwstawnych pragnieniach ciała i duszy; Rozmowa*

- V z abba Serapionem: O ośmiu wadach głównych*), tłum. A. Nocoń, wybór, wstęp i oprac. Sz. Hiżycki, Kraków 2016, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.
- , *Rozmowy z Ojcami*, t. 2: *Rozmowy XI-XVII*, tłum. i oprac. A. Nocoń, wstęp M. Sheridan, ŻM 70, Kraków 2015, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.
- Nieścior L., *O zmianie swoich postanowień: nauka św. Jana Kasjana*, ŻD 2015, nr 81, 105-111.
- Nocoń A., *Kobieta w pismach Jana Kasjana*, VoxP 36 (2016) t. 66, 155-168.
- Nocoń A., *Przebóstwienie człowieka w pismach Jana Kasjana*, VoxP 35 (2015) t. 63, 185-197.
- Spanu N., *The Method of Unceasing Prayer in Evagrius Ponticus and John Cassian*, „E-Patologos” 1/2 (2015) 47-60.

Jan Klimak

- Jasiewicz A., *Rola ciała w walce duchowej w „Drabinie Raju” św. Jana Klimaka*, „Seminare” 35 (2014) nr 4, 23-33.

Jan z Epifanei

- Brodka D., *Johannes von Epiphaneia – Klassizismus und Literarische Tradition in der Spätantiken Geschichtsschreibung*, „Classica Cracoviensia” 16 (2013) 19-28.

Jerzy z Kapadocji

- Spychała D., *Jerzy z Kapadocji, antynicejski biskup Aleksandrii. Realizator polityki religijnej Konstancjusza II i bibliofil*, w: *W kręgu ikon władzy, ludzi oraz idei świata starożytnego*, red. A.A. Kluczek – N. Rogosz – A. Bartnik, Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach 3256, Katowice 2014, Wydawnictwo UŚ, 205-225.

Jordanes

- , *Dzieje Gotów*, tłum. H. Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.

Józef Flawiusz

- Kłęczar A., *The Pagan King before the One God: The Alexander Narrative in Josephus, Antiquitates Iudaicae XI, 8*, „Classica Cracoviensia” 15 (2012) 137-150.
- Wojtasik A., *Literary adaptations of Jewish sages in the works of Josephus Flavius*, „Classica Cracoviensia” 18 (2015) 491-505.

Juniliusz Afrykańczyk

- Czyżewski B., *„Isagoga” Juniliusza Afrykańczyka: pomoc czy przeszkoda w poznawaniu Biblii?*, w: *Spiritus Sanctus et Ecclesia. Opuscula Bogdano Czesz septuagenario dedicata*, red. P. Wygralak, Poznań 2015, 11-19.

Justyn

- Misiarczyk L., *Conversio philosophica św. Justyna nad brzegiem morza w Dialogu z Żydem Tryfonem 1-8*, SACH 20 (2015) 123-144.

Misiarczyk L., *Żydzi i judaizm w „Dialogu z Żydem Tryfonem” Justyna Męczennika*, „Studia Nauk Teologicznych PAN” 11 (2016) 65-87.

Justynian

- , *Digesta justyniańskie, tekst i przekład*, V/1: *Księgi 28-32*, red. T. Palmirski, tłum. D. Brodka – K. Hilman – M. Hładyszewska – T. Palmirski i inni, Kraków 2015, Poligrafia Salezjańska.
- , *Digesta justyniańskie, tekst i przekład*, V 2: *Księgi 33-36*, red. T. Palmirski, tłum. D. Brodka – K. Hilman – M. Hładyszewska – T. Palmirski – J. Zabłocki i inni, Kraków 2015, Poligrafia Salezjańska.
- , *Digesta justyniańskie, tekst i przekład*, VI/1: *Księgi 37-40*, red. T. Palmirski, tłum. D. Brodka – K. Hilman – M. Hładyszewska – P. Niczyporuk – T. Palmirski – A.M. Wasyl i inni, Kraków 2016, Poligrafia Salezjańska.
- , *Digesta justyniańskie, tekst i przekład*, tom. VI/2: *Księgi 41-44*, red. T. Palmirski, tłum. Hilman – M. Hładyszewska – T. Palmirski – A.M. Wasyl – H. Wolanin – J. Zabłocki i inni, Kraków 2016, Poligrafia Salezjańska.
- Bętkowski M., *Obraz stosunków bizantyńsko-frankijskich w listach władców merowińskich do Justyniana I: Część I, „Posłowie”*, „Zeszyty Naukowe UJ. Prace Historyczne” 141 (2014) z. 1, 1-14.
- Kursa S., „*Repudium*” i jego skutki prawne w „*Nowelach*” Justyniana, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 65 (2013) z. 1, 53-73.
- Sondel J., *Uwagi o tłumaczeniu „Digestów” justyniańskich Tomasza Palmirskiego*, „Zeszyty Prawnicze” 15 (2015) nr 1, 237-242.
- Świrgoń-Skok R., *Polityczne aspekty ustawodawstwa cesarza Justyniana w sprawie zachowań homoseksualnych*, w: *Prawo karne i polityka* [1], s. 177-188.
- Tarwacka A., *Digesta po polsku*, „Meander” 70 (2015) 237-241.

Kasjodor

- , *Zasady muzyki (Institutiones musicae)*, tłum., wstęp i komentarz L. Dyka, Rzeszów 2015, Instytut Teologiczno-Pastoralny im. św. Józefa Sebastiana Pelczara w Rzeszowie, Wydawnictwo UR.

Klemens Aleksandryjski

- Aleksiejuk A. – Metropolia Sawa, *Świętego Klemensa z Aleksandrii pogląd na apokatastazę*, „Rocznik Teologiczny” 58 (2016) 523-543.
- Duda J., *Prawda jako fundament nauczania misyjnego w „Protreptikos” Klemensa Aleksandryjskiego*, „Annales Missiologicae Posnanienses” 20 (2015) 137-149.
- Filipowicz A.M., *Malżeństwo jako związek mężczyzny i kobiety w nauczaniu Klemensa Aleksandryjskiego*, w: *Wsparcie rodziny wyzwaniem dla społeczeństwa i Kościoła*, red. W. Guzewicz – J. Łodzińska – A. Mikucki – S. Strękowski, Ełk 2016, 35-65.
- Finkielsztejn M., *Projekt wspólnoty chrześcijańskiej w „Kobiercach” Klemensa Aleksandryjskiego*, „Teologia i człowiek” 2016, nr 36, 199-220.

- Grzywaczewski J., *Idea trzech Testamentów według Klemensa z Aleksandrii*, „Studia Nauk Teologicznych PAN” 11 (2016) 89-107.
- Jugrin D., *The Way of ἀνάλογισις: Clement of Alexandria and the Platonic Tradition*, „Studia Philosophiae Christianae” 52 (2016) nr 2, 71-94.
- Kokoszko M. – Dybała J. – Jagusiak K. – Rzeźnicka Z., *Chleb nieodpowiedni dla chrześcijan: moralne zalecenia Klemensa Aleksandryjskiego w konfrontacji z naukowymi ustaleniami Galena*, VoxP 35 (2015) t. 64, 249-291.
- Kowalski A., *Zagadnienie personalizmu w „Protreptyku” Klemensa Aleksandryjskiego*, VoxP 35 (2015) t. 64, 299-315.
- Łuczarski S., *Kobieta i jej rola w historii zbawienia według Klemensa Aleksandryjskiego*, VoxP 36 (2016) t. 66, 25-38.
- Szymański M., *Old Man's Speech and Music. Sir 32:3 Interpreted by Clement of Alexandria and John Chrysostom*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium” 25 (2015) nr 2, 5-9.
- Widok N., *Stosunek Klemensa Aleksandryjskiego do ćwiczeń fizycznych i sportu*, w: *Aksjologiczny wymiar sportu*, red. Z. Borysiuk – J. Kistorz, Opole 2014, 97-114.

Klemens Rzymski

- Turek W., *„Exempla” starotestamentalnych kobiet w interpretacji „Prima Clementis”*, VoxP 36 (2016) t. 66, 9-23.

Kolumban Starszy

- Kosiński Ł., *Młodość i wychowanie świętego Kolumbana Starszego*, RT 62 (2015) nr 4, 5-22.

Konstytucje Apostolskie

- Kieling M., *Małżeństwo, rodzina i troska o wychowanie dzieci na podstawie „Konstytucji Apostolskich”*, TPatr 12 (2015) 39-51.
- Zgraja B., *Ideał chrześcijanina w świetle „Konstytucji Apostolskich”*, „Colloquia Theologica Ottoniana” 2015, nr 1, 191-194.

Kosmas Indikopleustes

- Spanu N., *Pseudo-Kaisarios and Cosmas Indicopleustes on Genesis 1-3*, „E-Patrologos” 2/1 (2016) 22-46.

Leon Wielki

- Myszor W., *Leon Wielki wobec manicheizmu* [Leo Magnus, *Epistulae: 7, 8 i 15*, CPL 1656; Turribius Asturicensis, *Epistula ad Idacium*, CPL 564], ŚSHT 49 (2016) 283-301.

Liber Pontificalis

- Liber Pontificalis XC VII-CII (772-891). Księga Pontyfikałów 97-112 (772-891)*, tłum. M. Jesiotr – B. Frontczak – A. Caba, oprac. M. Ożóg – H. Pietras (wydanie

- dwujęzyczne), SCL 10, ŻMT 75, Kraków 2015, Wydawnictwo Akademii Ignatianum w Krakowie – WAM.
- Ożóg M., *Traces of the history of the Roman Church of Sancta Maria Antiqua according to the authors of „Liber Pontificalis”*, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 61-70.
- Ożóg M. – Pietras H., *Baptysteria w tytułach oraz innych bazylikach papieskich w relacji „Liber Pontificalis”*, w: *Miejsca chrztów* [1], s. 25-40.
- Ożóg M. – Pietras H., *Chrzest Chłodwiga i jego reperkusje w Italii w świetle „Liber Pontificalis”, czyli o rzymskim kościele San Martino ai Monti*, w: *Teologia i liturgia chrztu* [1], s. 185-214.
- Szymaszek M., *Termin gammadia w „Liber Pontificalis”*, „U Schyłku Starożytności” 12 (2013) 119-147.

Liberatus z Kartaginy

- Urbaniec A., *Wizerunek papieża Wigiliusza w brewiarium Liberatusa z Kartaginy i kronice Wiktora z Tonnunny*, „Prace Historyczne” 142 (2015) 25-43.

List Barnaby

- Mejzner M., *La figura di Cristo come una chiave di lettura dell’ „Epistola di Barnaba”*, WST 28 (2015) nr 4, 56-75.

Lucyfer z Cagliari

- Spychała D., *Lucyfer, biskup Caralis i jego stosunek do konfliktów doktrynalnych w Kościele IV wieku*, „Universitas Gedanensis” 28 (2016) t. 51, 127-148.

Makary Egipski

- Zhukowsky V., *Неосяжність Бога та Його іманентність у богомисленні Макарія Єгипетського*, VoxP 36 (2016) t. 65, 783-800.

Makary Egipski Pseudo-

- Uciecha A., *Motyw światła i ciemności w mistyce Pseudo-Makarego*, VV 2016, nr 29, 297-319.

Maksym Wyznawca

- Białous M., *Angelologia Dionizego Areopagity w świetle pisma „De divina hierarchia”*, „Warszawskie Studia Pastoralne” 11 (2016) nr 3, 179-193.
- Białous M., *Antropologiczne podstawy przeobstwienia według św. Maksyma Wyznawcy*, „Warszawskie Studia Pastoralne” 11 (2016) nr 1, 73-88.
- Brown Dewhurst E., *The ontology of virtue as participation in divine love in the works of St. Maximus the Confessor*, „Forum Philosophicum” 20 (2015) nr 2, 157-169.
- Joyce C., *Unity, interdependence, and multiplicity in Maximus the Confessor an engagement with Heidegger’s topology*, „Forum Philosophicum” 20 (2015) nr 2, 183-200.

- Kashchuk O., *Człowiek jako dynamiczna jednostka duchowo-cieleśna w nauczaniu św. Maksyma Wyznawcy*, VoxP 35 (2015) t. 64, 205-230.
- Mitralaxis S., *Maximus the Confessor's „intelligible creation”: solving contradictions on imperishability and corruptibility*, „Forum Philosophicum” 19 (2014) nr 2, 241-249.
- Monroe T., *I know you above all; I know you notst: Maximus the Confessor on divine and human knowledge and love*, „Forum Philosophicum” 20 (2015) nr 2, 139-156.
- Pappas J.L., *Otherwise than identity, or beyond difference: Maximus the Confessor and the hypostatic-transfiguration of fundamental ontology*, „Forum Philosophicum” 20 (2015) nr 2, 125-137.
- Shepardson D., *Maximus and Socrates on trial: a historic-literary consanguinity of rebellion*, „Forum Philosophicum” 20 (2015) nr 2, 171-182.

Mariusz Wiktoryn

- Baron A., *Krytyka homojużi Bazylego z Ancyry przez Mariusza Wiktoryna*, „E-Patologos” 1/1 (2015) 35-54.

Metody z Olimpu

- Heszen A., *Methodius of Olympus – one of the Greek sources of Kontakia by Romanos the Melodist*, „Classica Cracoviensia” 16 (2013) 63-79.
- Heszen A., *Thecla's hymn (symp. 285-292) – did Methodius of Olympus imitate Plato?*, „Classica Cracoviensia” 18 (2015) 171-184.
- Mejzner M., *Fizjologia i rozrodczość kobiety w pismach Metodego z Olimpu i Ambrożego z Mediolanu*, VoxP 36 (2016) t. 66, 103-126.
- Mejzner M., *Koncepcja nieśmiertelności człowieka w argumentacji rezurekcyjnej Metodego z Olimpu*, VoxP 35 (2015) t. 63, 47-61.
- Mejzner M., *Wartość dziewictwa w pismach Metodego z Olimpu i Bazylego z Ancyry*, „E-Patologos” 1/2 (2015) 34-46.

Navigatio S. Brendani

- Podróż świętego Brandana*, tłum. H. Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.

Nicetas z Remezjany

- , *Pisma: O różnych nazwach, O mocy Ducha Świętego*, tłum. M. Przyszychowska; *O czuwaniach sług Boga, O pożytku ze śpiewania psalmów*, tłum. P. Szewczyk; *O sposobie wiary, O symbolu wiary, Fragmenty*, tłum. L. Nieścior, wstęp i opracowanie L. Nieścior, BOK, Kraków 2015, Wydawnictwo M.
- , *O czuwaniach sług Bożych (De vigiliis servorum Dei)*, wstęp i tłum. M. Józwiak, Biblioteka Patrystyczna, Wrocław 2015, Wydawnictwo Archidiecezji Wrocławskiej TUM.
- , *O pożytku ze śpiewania psalmów (Nicetas Remesianensis, De psalmodiae bono sive De utilitate hymnorum, CPL 649)*, tłum. P. Szewczyk, wstęp L. Nieścior, „E-Patologos” 1/4 (2015) 60-67.

- , *O upadku dziewicy poświęconej Bogu* (Nicetas Remesianensis, *De lapsu virginis consecratae*, CPL 651), tłum. P. Szewczyk, wstęp L. Nieścior, „E-Patrologos” 2/1 (2016) 90-101.
- Czyżewski B., „*De Symbolo*” Nicetasa z Remezjany w świetle symboli wiary z IV wieku, „E-Patrologos” 1/4 (2015) 5-15.
- Grzywaczewski J., *Związki Nicetasa z Remezjany z Paulinem z Noli*, „E-Patrologos” 1/3 (2015) 14-27.
- Jóźwiak M., *Laudacja czuwań w „De vigiliis servorum Dei” św. Nicetasa z Remezjany*, BPTH 8 (2015) z. 3, 111-121.
- Łupiński J., *Chrześcijaństwo w Dacji w czasach Nicetasa z Remezjany*, „E-Patrologos” 1/3 (2015) 5-13.
- Łupiński J., *Nicetas of Remesiana and his time*, „Studia Teologiczne Białystok – Drohiczyn – Łomża” 33 (2015) 337-356.
- Mejzner M., *Antymacedoniański charakter „De Spiritus Sancti potentia” Nicetasa z Remezjany*, „E-Patrologos” 1/4 (2015) 27-44.
- Nieścior L., *Nicetas z Remezjany – bibliografia*, „E-Patrologos” 1/3 (2015) 43-48.
- Nieścior L., *Wstęp*, w: *Nicetas z Remezjany. Pisma* (przekład zbiorowy), Kraków 2015, 5-30.
- Nowak P., „*De diversis appellationibus*” na tle patrystycznej teologii imion Chrystusa, „E-Patrologos” 1/3 (2015) 28-36.
- Pamuła S., *The Catechesis of Niceta in the Context of Ancient Baptismal Catechesis*, „E-Patrologos” 1/3 (2015) 37-42.
- Wojtczak-Szyszkowski J., *Kilka uwag o języku wybranych pism Nicetasa z Remezjany*, „E-Patrologos” 1/4 (2015) 45-49.
- Wysocki M., *Autorstwo „Te Deum” w świetle współczesnych badań. Zarys problematyki*, „E-Patrologos” 1/4 (2015) 50-59.
- Żurek A., *Niebezpieczeństwo arianizmu w świetle „De ratione fidei” Nicetasa z Remezjany*, „E-Patrologos” 1/4 (2015) 16-26.

Nonnos z Panopolis

- Doroszewski F., *Orgie słów. Terminologia misteriów w „Parafrazie Ewangelii wg św. Jana” Nonnosa z Panapolis*, Toruń 2016, Wydawnictwo Naukowe UMK.

Orozjusz

- , *Historia przeciw poganom*, tłum. i komentarz H. Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.

Orygenes

- , *Homilia na 1Sm 28, 3-25* (Origenes, *Homilia in I Reg. 28, 3-25* [= *De engastrimytho*], CPG 1423, tłum. S. Kalinkowski (przedruk z PSP 30, 308-319), red. tekstu L. Nieścior, „E-Patrologos” 2/2 (2016) 52-61.
- , *Homilie o Księdze Liczb*, tłum. S. Kalinkowski, wprowadzenie H. Pietras, wstęp E. Stanała, wyd. zmienione i uzupełnione, Warszawa 1986² (wyd. na podstawie PSP 34/1).

- Chłopowiec M., *Nauka Orygenesesa o grzechu*, WPT 22 (2014) nr 2, 139-176.
- Duda J., *Chrzest krwi jako heroiczny wyraz doskonałego świadectwa w nauczaniu Orygenesesa*, SaeCh 2015, t. 22, 36-42.
- Duda J., *Chrzest krwi jako heroiczny wyraz doskonałego świadectwa w nauczaniu Orygenesesa*, VV 2015, nr 27, 209-225.
- Kosmulska B., *Orygenes i Augustyn o Bożej mocy i cierpliwości: patrystyczna (re) interpretacja biblijnego motywu upartego serca faraona*, „Filo-Sofija” 15 (2015) nr 30/3, 55-66.
- Kuś M., *Otwarte pytania w pismach teologicznych Orygenesesa*, SACH SN (2016) 133-185.
- Ojcowie Kościoła: Orygenes (ok. 185-254): wybitny pisarz starochrześcijański*, „Pedagogia Ojcostwa” 13 (2016) nr 2, 213-216.
- Orygenes, Eustacjusz z Antiochii i Grzegorz z Nyssy o wywoływaniu duchów. Czy wróżka z Endor wywołała ducha Samuela (1 Sm 28)?*, red. i wstęp L. Nieścior, tłum. zbiorowe, BOK, Kraków 2016.
- Pietras H., *Podróże naukowe Orygenesesa w aleksandryjskim okresie jego życia (ok. 186-253)*, w: *Itinera clericorum* [1], s. 11-30.
- Romanek J., *Koncepcja świętości chrześcijanina na podstawie homilii Orygenesesa do Pentateuchu*, Lublin 2016, Wydawnictwo Polihymnia.
- Szram M., *Postacie kobiece Starego Testamentu w alegorycznej egzegezie Orygenesesa*, VoxP 36 (2016) t. 66, 39-56.
- Turzyński P., *Antropologia trychotomiczna Orygenesesa*, VoxP 35 (2015) t. 63, 35-46.
- Zborowski M., *Typologie chrystologiczne, czyli Orygenesesa próba odpowiedzi na pytanie: Kim jest Jezus? na podstawie komentarzy i homilii do ewangelii synoptycznych*, RSA 22 (2015) 367-386.

Patryk

- Bolesławski B., *Usque ad consummationem saeculi – wizja końca świata w „Confessio” św. Patryka*, w: *Czas w kulturze średniowiecza* [1], s. 11-20.

Paulin z Noli

- , *Poemat 17*, tłum. L. Nieścior, w: *Św. Nicetas z Remezjany, Pisma*, BOK, Kraków 2015, Wydawnictwo M.
- , *Poemat 17 (na cześć Nicetasa)*, [*Carmen 17 – in honorem Nicetae*], tłum. i wprowadzenie L. Nieścior, „E-Patrologos” 1/3 (2015) 49-62.
- Grzywaczewski J., *Związki Nicetasa z Remezjany z Paulinem z Noli*, „E-Patrologos” 1/3 (2015) 14-27.
- Krynicka T., *Wczesna korespondencja Auzoniusza z Paulinem z Noli*, VoxP 36 (2016) t. 65, 353-372.
- Pałucki, J., *Formowanie się chrześcijańskich obrzędów małżeńskich na podstawie „Carmen” XXV Paulina z Noli*, VoxP 36 (2016) t. 65, 523-532.

Paulin z Pelli

- Krynicka T., *Eucharisticos Paulina z Pelli (376 - po 459): „spowiedź nieudacznika IV wieku” czy hymn ku czci Opatrzności?*, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 148-162.
- Krynicka T., „*Poemat dziękczynny*” *Paulina z Pelli – opowieść o codzienności poety – Bożego tulacza*, w: *Przedmiot, źródła i metody badań w biografii*, red. R. Skrzyński – L. Dziaczkowska – D. Opozda, Lublin 2016, Wydawnictwo Episteme, 19-38.

Paweł Diakon

- , *Historia Longobardów*, tłum. i komentarz Henryk Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.

Piotr Chryzolog

- Kochaniewicz B., *Świętość Kościoła w ujęciu św. Piotra Chryzologa*, PzST 30 (2016) 353-368.

Polikarp ze Smyrny

- Rosik M., *Dymiące stopy i antyczne biografie*, WPT 21 (2013) nr 2, 51-58.

Prokopiusz z Cezarei

- , *Historia wojen*, t. 2: *Księgi V-VIII*, tłum., wstęp i komentarz D. Brodka, Kraków 2015, Towarzystwo Wydawnicze Historia Iagellonica.
- Wolińska T., *Sympatyk pogan i heretyków? Prokopiusz z Cezarei o polityce religijnej Justyniana*, „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 194-211.

Prudencjusz

- Skowroński P., „*Passio Sanctorum Martyrum Fructuosi Episcopi, Auguri et Eulogi Diaconum*” i jej motywy w twórczości Augustyna i Prudencjusza, „Seminare” 35 (2014) nr 4, 157-164.
- Strycharczuk A., „*Cathemerinon*” Aureliusza Prudencjusza Klemensa jako przykład poezji chrystocentrycznej, RH 63 (2015) nr 3, 103-121.

Quodvultdeus

- Babiarz, G., *Constitutive elements of the profession of faith on the basis of „Sermones de Symbolo” by Quodvultdeus of Carthage*, „Bielsko-Żywieckie Studia Teologiczne” 15 (2014) 25-34.
- Degórski B., *Il mistero dell’incarnazione nel commento al „Simbolo Apostolico” di san Quodvultdeus di Cartagine*, VoxP 35 (2015) t. 64, 119-130.

Raban Maur

- , *Homilie o najważniejszych świętach oraz o cnotach (Wybór)* (Hrabanus Maurus, *Homiliae [selectae] de festis praecipuis, item de virtutibus*), wstąpi przypisy T. Gacia, tłum. J. Adamiak – T. Gacia – A. Strycharczuk – N. Turkiewicz, VoxP 36 (2016) t. 65, 859-892.

Roman Melodos

Bies K.M., *Wymiana kulturowa we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego na przykładzie twórczości Romana Melodosa*, SACH 20 (2015) 165-174.

Degórski B., *Maryja w kontakionie św. Romana Słodkopiewcy na Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni*, w: *Miłosierdzie, Kościół, Maryja. W hołdzie Ojcu Profesorowi Zachariaszowi Jabłońskiemu, Paulinowi, Człowiekowi Kościoła, oddanemu Maryi*, Jasna Góra – Kraków – Szydłówek 2016, 63-81.

Dźwigala K.M., *Elementy propagandowe w kontakionach Romana Melodosa*, WST 28 (2015) nr 4, 118-133.

Dźwigala K.M., *Wyobrażenia i zmysły w nabożeństwie bizantyjskim w VI w. na przykładzie hymnów Romana Melodosa*, „Liturgia Sacra” 22 (2016) 499-511.

Salwian z Marsylii

Kołosowski T., *Barbarzyńcy według Salwiana z Marsylii*, „Seminare” 35 (2014) nr 4, 165-174.

Kołosowski T., *Sens słów „religio” i „religio sus” w pismach Salwiana z Marsylii*, SACH 19 (2014) 165-174.

Seduliusz

Misiarczyk L., *Teksty Hieronima, Seduliusza Szkota i Bedy Czcigodnego w płockich i nadmozańskich kodeksach biblijnych z XII wieku. Próba porównania*, SaeCh 23 (2016) 54-72.

Sofroniusz

Żywot Świętej Matki naszej Marii Egipcjanki zapisany przez św. Sofroniusza patriarchę jerozolimskiego, Hajnówka 2015, Wydawnictwo Bratczyk.

Sokrates Scholastyk

Bralewski S., *La connaissance de la loi ecclésiastique chez Socrate de Constantinople en confrontation avec l'oeuvre de Hermias Sozomène*, „Studia Ceranea” 6 (2016) 243-255.

Sydoniusz Apollinaris

Skibiński T., *„Inter perfectos Christi – inter praefectos Valentiniani”. Służba publiczna i posługa biskupia Sydoniusza Apolinarego w świetle kolekcji listów*, VoxP 36 (2016) t. 65, 605-616.

Skibiński T., *Listy polecające Sydoniusza Apolinarego – dziedzictwo tradycji i wyzwanie przemian*, SaeCh 23 (2016) 25-35.

Styka J., *Claudianus Mamertus in the eyes of Sidonius Apollinaris*, „Classica Cracoviensia” 17 (2014) 189-201.

Styka J., *Late ancient Collegia Poetarum according to Sidonius Apollinaris*, „Classica Cracoviensia” 18 (2015) 377-390.

Synezjusz z Cyreny

--, *O snach*, tłum. i oprac. E. Zybert, Bibliotheca Curiosa 26, Wrocław 2015, Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe.

Szenute z Atripe

Bąk T., *Shenute e le sue citazioni dei Salmi nell'omelia: Ad philosophum gentilem*, „The Biblical Annals” 5 (2015) 59-79.

Teodoret z Cyru

Dobosz W., *Teodoret z Cyru – niedoceniony teolog z V w.*, „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 22 (2016) z. 1(43), 5-44.

Kokoszko M. – Dybała J. – Jagusiak K. – Rzeźnicka Z., *Dieta mnichów syryjskich. Komentarz do terminu artos kachrydias (ἄρτος καχρυδίας) w „Historia religio-sa” Teodoreta z Cyru*, BPTH 8 (2015) nr 3, 123-156.

Teofil Aleksandryjski Pseudo-

--, *Koptyjska homilia o Wniebowzięciu Maryi Dziewicy* (CPG 2625), tłum. A. Szczudłowska-Dębska, WST 27 (2014) z. 1, 131-141.

Teofilakt Symocatta

--, *Historia powszechna*, tłum., wstęp, komentarz i indeksy A. Kotłowska – Ł. Różycki, Rhomaioi 7, Poznań 2016, Wydawnictwo Naukowe UAM.

Kotłowska A. – Różycki Ł., *The Role and Place of Speeches in the Work of Theophylact Simocatta*, VoxP 36 (2016) t. 66, 353-382.

Tertulian

Bartnik A.A., *Małżeństwo w myśli Tertuliana. Ewolucja poglądów w okresie przed-montanistycznym i montanistycznym*, RT 63 (2016) nr 4, 141-147.

Burliga B., *Tertullian on the Paradox of the Roman Amphitheatre Games: „De spectaculis”* 22, VoxP 36 (2016) t. 65, 119-128.

López Montoya R., *La recepción de Pitágoras y la escuela pitagórica en los escritos de Tertuliano* (primera y segunda parte), „Studia Redemptorystowskie” 12 (2014) 77-114; 13 (2015) 53-73.

Turek W., *Godność ciała ludzkiego według Tertuliana. Analiza komentarzy do tekstów Rdz 1, 26-27; 2, 8; 1Kor 3, 16*, VoxP 35 (2015) t. 63, 63-75.

Tyburowski K., *Grzech według Tertuliana*, SSan 23 (2016) 171-181.

Tyburowski K., „*Paenitentia*” i „*exomologesis*” w „*De paenitentia*” Tertuliana, RSa 23 (2016) 371-383.

Zalewski D., *Kobiety u Tertuliana w kontekście historii zbawienia*, VoxP 36 (2016) t. 66, 57-70.

Turybiusz

Myszor W., *Leon Wielki wobec manicheizmu* [Leo Magnus, *Epistulae: 7, 8 i 15*, CPL 1656; Turribius Asturicensis, *Epistula ad Idacium*, CPL 564], ŚSHT 49 (2016) 283-301.

Tykoniusz

Budzanowska-Weglenda D., *Tykoniusz i reguły egzegezy biblijnej*, Warszawa 2015, Wydawnictwo Naukowe UKSW.

Tymoteusz I --, *Listy I-VIII*, tłum., oprac. tekstu syryjskiego i wstęp J. Żelazny (wydanie dwujęzyczne), Kraków 2015, Wydawnictwo Naukowe UPJPII.

Żelazny J.W., *Tymoteusz I – prekursor ekumenizmu?* [*Timothy I – precursor of ecumenism?*], w: *Tymoteusz I, Listy 1-8*, red. J.W. Żelazny, Kraków 2015, 5-28.

Wenancjusz Fortunat

--, *Wiersze o znakomitych matronach: Bertoarze, Bertechildzie, Palatynie i Armentarii*. Tekst łacińsko-polski (*Carmina II 11; VI 4; VII 6; X 15*, CPL 1033), tłum., wstęp i komentarz T. Gacia, VoxP 36 (2016) t. 66, 569-579.

Gacia T., „*Vernalia tempora mundo...*”. *Wenancjusz Fortunat i jego poezje liryczne*, Lublin 2014, Wydawnictwo Jedność.

Wiktor z Tonnuny

Urbaniec A., *Wizerunek papieża Wigiliusza w brewiarium Liberatusa z Kartaginy i kronice Wiktora z Tonnunny*, „Prace Historyczne” 142 (2015) 25-43.

Wiktor z Wity

--, *Historia prześladowań wandalskich w Afryce*, tłum. H. Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.

Zenon z Werony

Sołomieniuk M., *Zeno Veronensis quid de resurrectione senserit*, BPTH 8 (2015) z. 1, 47-63.

12. Recenzje, omówienia

Abucewicz K. (rec.), N. Widok, *Wiara, miłość, nadzieja: studium w oparciu o listy Ignacego z Antiochii*, Opole 2011 – ŚSHT 49 (2016) 251-255.

Brzeziński D. (rec.), P. Roszak, *Mozarabowie i ich liturgia. Chrystologia rytu hiszpańsko-mozarabskiego*, Toruń 2015, Wydawnictwo Naukowe UMK – RT 63 (2016) nr 8, 187-191.

Cecota B. (rec.), *Arabia, Greece and Byzantium. Cultural Contacts in Ancient and Medieval Times. Proceedings of the International Symposium on the Historical Relations between Arabia, the Greek and Byzantine World (5th century BC – 10th century AD)* (Riyadh, 6–10 December 2010), vol. 1-2, ed. A. Al-Helabi

- D.G. Letsios – M. Al-Moraekhi – A. Al-Abduljabbar, Riyadh 2012, „Przegląd Nauk Historycznych” 13 (2014) nr 1, 259-267.
- Choptiany M. (rec.), H. Wąsowicz, *Chronologia średniowieczna*, Lublin 2013, Wydawnictwo KUL – „Studia Źródłoznawcze. Commentationes” 53 (2015) 202-207.
- Chyła J. (rec.), F. Drączkowski, *Sakramentologia patrystyczna w zarysie*, Pelplin 2014 – „Forum Teologiczne” 16 (2015) 265-268.
- Czyżewski B. (rec.), P.W. Turzyński, *Piękno w teologii świętego Augustyna. Próba systematyzacji augustyńskiej estetyki teologicznej*, Theologia Radomiensia 7, Radom 2013 – VoxP 35 (2015) t. 63, 512-514.
- Dudek J. (rec.), A. Kotłowska, *Zwierzęta w kulturze literackiej Bizantyńczyków – Ἐναβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ...*, Poznań 2013, Wydawnictwo Naukowe UAM – „In Gremium” 9 (2015) 241-245.
- Dziuba A.F. (rec.), J. Krasieński, *Kościół i obrządku wschodnie. Sanktuaria – Skarby kultury*, Sandomierz 2012, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu – WPT 21 (2013) nr 1, 237-240.
- Figiel J. (rec.), *Der Kommentar Cyrills von Alexandrien zum 1. Korintherbrief*. Einleitung, kritischer Text, Übersetzung, Einzelanalyse von K.F. Zawadzki, Traditio Exegetica Graeca 16, Louvain 2015 – VoxP 35 (2015) t. 63, 553-556.
- Flaga J. (rec.), R. Prejs, *Pięćdziesiąt lat Instytutu Historii Kościoła i Patrologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II*, Lublin 2014, Wydawnictwo Polihymnia – „Kościół w Polsce. Dzieje i Kultura” 14 (2015) 293-297.
- Groń R. (rec.), A. Siemieniowski – M. Kiwka, *Chrześcijańska medytacja monologiczna. Źródła i aktualne pytania*, Wrocław 2013, Wydawnictwo Tum – VoxP 36 (2016) t. 66, 603-608.
- Grzemski K. (rec.), D. Mielnik, *Saul u wróżki z Endor. Kulturowy i religijny kontekst nekromancji w 1Sm 28, 3-25*, Warszawa 2014, Warszawska Firma Wydawnicza – „E-Patologos” 2/2 (2016) 44-48.
- Grzywaczewski J. (rec.), Św. Nicetas z Remezjany, *Pisma*, tłum. M. Przyszychowska – P. Szewczyk – L. Nieścior, wstęp i opracowanie L. Nieścior, Biblioteka Ojców Kościoła, Kraków 2015, Wydawnictwo M – VoxP 36 (2016) t. 66, 631-632.
- Hołasek A. (rec.), A. Kompa – M.J. Leszka – T. Wolińska, *Mieszkańcy stolicy świata. Konstantynopolitańczycy między starożytnością a średniowieczem*, Byzantina Lodziensia 17, Łódź 2014, Wydawnictwo UŁ – „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 260-269.
- Jabłonowska B. (rec.), *Ecclesia et Violentia: Violence against the Church and Violence within the Church in the Middle Ages*, ed. R. Kotecki – J. Maciejewski, Newcastle 2014, Cambridge Scholars Publishing – PHis 106 (2015) 894-896.
- Jakubowski F.A. (rec.), B. Cecota, *Arabskie oblężenia Konstantynopola w VII-VIII wieku. Rzeczywistość i mit*, Byzantina Lodziensia 21, Łódź 2016, Wydawnictwo UŁ – „Balcanica Posnaniensia” 23 (2016) nr 1, 200-203.
- Jaśkiewicz S. (rec.), P. Turzyński, *Piękno w teologii świętego Augustyna. Próba systematyzacji augustyńskiej estetyki teologicznej*, Radom 2013, Wydawnictwo Diecezji Radomskiej AVE – „Teologia w Polsce” 9 (2015) nr 2, 268-270.

- Jędrzejewski T., *Bizancjum oczami romantyków* (recenzja książki: *Tradycje bizantyjskie: romantyzm i inne epoki*, red. E. Kasperski – O. Kryowski, Warszawa 2014, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego – „Nowe Książki” 2015, nr 8, 60-61.
- Kaczmarek P. (rec.), J. Ratzinger, *Opera Omnia*, t. 1: *Lud i dom Boży w nauce św. Augustyna o Kościele*, tłum. W. Szymona, Lublin 2014, Wydawnictwo KUL – SŁov 17 (2015) 300-302.
- Klusek K. (rec.), A.N. Williams, *Boski zmysł. Intelpekt w teologii patrystycznej*, tłum. W. Dawidowski, Kraków 2014 – VoxP 35 (2015) t. 63, 544-549.
- Klusek K. (rec.), *Disciplina arcani w chrześcijaństwie*, red. W. Gajewski – B. Górka, Kraków 2015, WAM – VoxP 36 (2016) t. 66, 608-614.
- Klusek K. (rec.), *Duchowe zmysły. Percepcja Boga w zachodnim chrześcijaństwie*, red. P.L. Gavriłyuk – S. Coakley, tłum. A. Gomola, Kraków 2014 – VoxP 35 (2015) t. 63, 519-524.
- Klusek K. (rec.), M. Starowieyski, *Barwny świat apokryfów*, Poznań 2015, Wydawnictwo św. Wojciech – VoxP 36 (2016) t. 66, 632-637.
- Klusek K. (rec.), M. Starowieyski, *Sobory niepodzielnego Kościoła*, Kraków 2016, Wydawnictwo M – VoxP 36 (2016) t. 66, 637-643.
- Kochanek P. (rec.), A. Kompa – M.J. Leszka – T. Wolińska, *Mieszkańcy stolicy świata. Konstantynopolitańczycy między starożytnością a średniowieczem*, Byzantina Lodziensia 17, Łódź 2014 – VoxP 35 (2015) t. 63, 527-533.
- Kokoszko M. (rec.), M.J. Leszka, *Symeon I Wielki a Bizancjum. Z dziejów stosunków bułgarsko-bizantyjskich w latach 893-927*, Byzantina Lodziensia 15, Łódź 2013, Wydawnictwo UŁ – „Przegląd Nauk Historycznych” 13 (2014) nr 1, 267-272.
- Kupiszewski R.J. (rec.), *Diakonat der Frau. Befunde aus biblischer, patristischen, ostkirchlicher, liturgischer und systematisch-theologischer Perspektive*, hrsg. D.W. Winkler, Wien 2013², Lit Verlag – „Warszawskie Studia Pastoralne” 11 (2016) nr 2, 171-175.
- Kwaśniewska-Rambiert A. (rec.), Z. Weiss, *Public Spectacles in Roman and Late Antique Palestine*, Cambridge – London 2014, Harvard University Press – WPT 23 (2015) nr 2, 332-334.
- Lachowicz J. (rec.), E. Wipszycka, *Drugi dar Nilu czyli o mnichach i klasztorach w późnoantycznym Egipcie*, Źródła monastyczne, Monografie 3, Kraków 2014 – „Rocznik Teologii Katolickiej” 13 (2014) nr 2, 283-288.
- Leonkiewicz Ł., *Czy neopatrystyka była rosyjskim renesansem patrystycznym?* (recenzja książki: T. Obolovitch, *Filozofia rosyjskiego renesansu patrystycznego*, Kraków 2014, Copernicus Center Press) – „Elpis” 17 (2015) 159-161.
- Leszka M.J. (rec.), J. Prostko-Prostyński, *Roma-solium Imperii. Elekcja, koronacja i uznanie w Rzymie w IV-VIII wieku*, Bibliotheca Classica et Byzantina, Poznań 2014, Wydawnictwo Contact – „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 251-256.
- Leszka M.J. (rec.), M. Wołoszyn, *Theophylaktos Simokates und die Slawen am Ende des westlichen Ozeans - die Erste Erwähnung der Ostseeslawen? Zum Bild der Slawen in der frühbyzantinischen Literatur. Eine Fallstudien / Teofilakt Simokatta*

- i Słowianie znad brzegu Oceanu Zachodniego – najstarsze świadectwo obecności Słowian na Bałtykiem? Przyczynek do studiów nad obrazem Słowian w literaturze wczesnobizantyńskiej*, Kraków 2014, Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk – „Christianitas Antiqua” 6 (2014) 257-259.
- Leszka M.J. (rec.), П. Коматина, *Црквена политика Византије од краја иконоборства до смрти цара Василија I*, Византолошки институт Српске академије наука и уметности, Посебна издања, књига 43, Београд 2014 – „Studia Ceranea” 5 (2015) 380-381.
- Leszka M.J. (rec.), P. Marciniak, *Taniec w roli Tersytyesa. Studia nad satyrą bizantyńską*, Katowice 2016, Wydawnictwo UŚ – „Studia Ceranea” 6 (2016) 429-430.
- Longosz S. (rec.), J. Iluk, *O godnym życiu we wspólnocie. Antologia aforyzmów i didaskaliów św. Jana Chryzostoma*. Wyboru z pism patriarchy Konstantynopola dokonał, ułożył i wstępem poprzedził J. Iluk, Gdańsk 2015, Wydawnictwo UG – VoxP 36 (2016) t. 66, 616-622.
- Misiarczyk L. (rec.), A. Cassiday, *Reconstructing the Theology of Evagrius Ponticus, Beyond Heresy*, Cambridge 2013, Cambridge University Press, VoxP 36 (2016) t. 66, 596-603.
- Misiarczyk L. (rec.), G. Tsakiridis, *Evagrius Ponticus and Cognitive Science. A Look at Moral Evil and the Thoughts*, Eugene 2010, Pickwick Publications – VoxP 36 (2016) t. 66, 593-596.
- Misiarczyk L. (rec.), J. Konstantinovskiy, *Evagrius Ponticus. The Making of a Gnostic*, Farnham 2009, Ashgate, VoxP 36 (2016) t. 66, 585-593.
- Misiarczyk L. (rec.), K. Corrigan, *Evagrius and Gregory. Mind, Soul and Body in the 4th Century*, Ashgate Studies in Philosophy and Theology in Late Antiquity, Farnham 2009, Ashgate – VoxP 36 (2016) t. 66, 581-585.
- Musiał D. (rec.), P. Janiszewski, *Panthera, ojciec Jezusa: geneza idei, antyczne przekazy, późniejsze polemiki*, Warszawa 2013, Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa – PHis 106 (2015) 378-382.
- Musiał D. (rec.), R. Suski, *Jowisz, Jahwe i Jezus: religie w „Historia Augusta”*, Warszawa 2014, Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa – PHis 106 (2015) 615-618.
- Myszor W. (rec.), W. Gajewski, *Ekklesia a oikos w epoce Nowego Testamentu. Kościół w świetle antycznego domostwa na podstawie 1 i 2 Kor oraz przypowieści Mt 7:24-27, Mt 24:45-51, Łk 15:11-32*, Gdańsk 2013, Wydawnictwo UG – ŚSHT 47 (2014) 217-221.
- Napora K. (rec.), K. Bardski, *Alegoryczno-symboliczna interpretacja Biblii*, Kraków 2016, Wydawnictwo Petrus – VV 2016, nr 29, 349-356.
- Nocoń A. (rec.), *Historia monastycyzmu orientalnego. W 70 rocznicę śmierci ks. dra Stefana Siwca (Schiwietz) 1863-1941*, red. A. Uciecha, SACH SN 16, Katowice 2014, Księgarnia św. Jacka – ŚSHT 48 (2015) 257-260.
- Nowak E. (rec.), B. Kosmulska, *Historyczne i doktrynalne uwarunkowania rozwoju myśli Maksyma Wyznawcy*, Warszawa 2014 – VoxP 35 (2015) t. 63, 534-536.
- Oracz A. (rec.), M. Goodacre, *Thomas and the Gospels: the Making of an Apocryphal Text*, Grand Rapids 2012 – „The Biblical Annals” 5 (2015) 431-433.

- Oracz A. (rec.), S. Gathercole, *The Gospel of Thomas: Introduction and Commentary*, Leiden – Boston 2014 – „The Biblical Annals” 6 (2016) 501-504.
- Osiat W. (rec.), R. Murawski, *Historia katechezy*, cz. 2, t. 1: *Katecheza w średniowieczu*, Warszawa 2015, Wydawnictwo Salezjańskie – SLOV 18 (2016) 238-241.
- Pamuła S. (rec.), F. Wisse, *The Nag Hammadi Library and the Heresiologists*, VigCh 25 (1971) 205-223. *Presentation of a paper 70 years after discovery of gnostic texts in Nag Hammadi* – „E-Patrologos” 1/2 (2015) 65-68.
- Pamuła S. (rec.), J. Grzywaczewski, *Appointing Bishops in the First Centuries*, Lublin 2013, Wydawnictwo Polihymnia – „E-Patrologos” 1/2 (2015) 61-64.
- Pentek Z. (rec.), – „Balcanica Posnaniensia” 23 (2016) nr 1, 197-199.
- Piasecki D. (rec.), Epifaniusz z Salaminy, *Panarion: herezje 1-33*, tłum. M. Gilski, oprac. A. Baron, Kraków 2015, Wydawnictwo Naukowe UPJPII – VoxP 36 (2016) t. 66, 614-616.
- Pietras H. (rec.), Odpowiedź na recenzję W. Stawiszyńskiego: H. Pietras, *Sobór Nicejski (325). Kontekst religijny i polityczny, dokumenty, komentarze*, Kraków 2013 (VoxP 34:2014, t. 61, 567-572) – VoxP 35 (2015) t. 63, 563-565.
- Pietras H. (rec.), Origenes, *Sobre los principios*, edición bilingüe preparada por S. Fernandez [wydanie tekstu łacińskiego, fragmentów greckich i tłumaczenie hiszpańskie], Fuentes Patristicas 27, Madrid 2015 – VoxP 35 (2015) t. 63, 556-559.
- Pigoński Ł. (rec.), A. Szopa, *Flavius Merobaudes. Wódz i poeta z V wieku*, Kraków 2014, Wydawnictwo AVALON – „Studia Ceranea” 5 (2015) 381-382.
- Pigoński Ł. (rec.), Sz. Olszaniec, *Prefektura praetorio Italii, Illyrikum i Afryki (312-425 n.e.)*, Toruń 2014, Wydawnictwo Naukowe UMK – „Studia Ceranea” 5 (2015) 382-383.
- Pyzik-Turska M. (rec.), M. Starowieyski, *Zapytaj zwierząt, pouczą, czyli opowiadania wczesnochrześcijańskich pisarzy o zwierzętach*, OŻ 20, Kraków 2014 – VoxP 35 (2015) t. 63, 541-544.
- Rosik M. (rec.), P. Landesmann, *Anti-Judaism on the Way from Judaism to Christianity*, Frankfurt am Main 2012 – „The Biblical Annals” 5 (2015) 455-458.
- Sadowski M. (rec.), S.L. Hussein, *Early Christian-Muslim Debate on the Unity of God. Three Christian Scholars and Their Engagement with Islamic Thought (9th Century C.E.)*, Leiden – Boston 2014, Brill – „Teologia i człowiek” 2016, nr 33, 191-195.
- Sakowicz E. (rec.), A. Oliynyk, Συγκατάβασις τὸ φαινόμενον. *Interpretacja reguł kaznodziejskich św. Jana Chryzostoma w pismach Anthony’ego Coniarisa jako przykład współczesnej homiletyki prawosławnej*, Kraków 2013, Wydawnictwo Homo Dei – „Studia Nauk Teologicznych PAN” 10 (2015) 289-294.
- Sakowicz E. (rec.), J. Grzywaczewski, *Appointing Bishops in the First Centuries*, Religie Świata – Świat Religii 13, Lublin 2013 – AK 164 (2015) z. 1 (635), 190-193.
- Sakowicz E. (rec.), J. Grzywaczewski, *Hippolytus an Enigmatic Figure*, Lublin 2014 – CT 85 (2015) nr 1, 223-225.
- Salij J. (rec.), *Słownik późnych ksiąg Nowego Testamentu i pism Ojców apostołskich*, red. R.P. Martin – P.H. Davis, pol. red. nauk. J. Kręcidło, Warszawa 2014 – CT 85 (2015) nr 1, 207-209.

- Siwecki L. (rec.), J. Kucz, *Refleksje nad myślą Świętego Augustyna*, Sandomierz 2013, Wydawnictwo Diecezjalne – SSan 21 (2014) 327-332.
- Siwecki L. (rec.), S. Jaśkiewicz, *Św. Augustyn – poszukiwanie Boga*, Katowice 2012 – SSan 22 (2015) 389-393.
- Słomka J. (rec.), H. Pietras, *Sobór Nicejski (325). Kontekst religijny i polityczny. Dokumenty. Komentarze*, Kraków 2013, WAM – ŚSHT 47 (2014) 222-223.
- Spychała D. (rec.), H. Zamojski, *Schizmy i herezje. Dzieje konfliktów dzielących świat chrześcijański*, Warszawa 2014, Bellona – „Universitas Gedanensis” 26 (2014) nr 47, 172-182.
- Spychała D., *Między historią a teologią, czyli ks. dr hab. Antoniego Żurka poszukiwanie tajemnic Eucharystii w późnoantycznym Kościele łacińskim* (recenzja książki A. Żurek, „*Mysterium Passionis-Corpus et Sanguis Christi-Communio*”. *Eucharystia sakramentem wtajemniczenia chrześcijańskiego w Kościele łacińskim czwartego i początku piątego wieku*, SACH SN 14, Katowice 2012, Księgarnia św. Jacka) – „*Studia Europaea Gnesnensia*” 2014, nr 10, 403-414.
- Spychała D., *O roli estetyki w historii późnego antyku, czyli Moniki Ożóg opisanie polityki religijnej Teoderyka Wielkiego* (recenzja książki M. Ożóg, *Inter Duas Potestates. Polityka religijna Teoderyka Wielkiego*, Kraków 2012, WAM) – „*Studia Europaea Gnesnensia*” 2014, nr 9, 268-280. Odpowiedź na recenzję: M. Ożóg, *Jak rozumieć estetykę?* – „*Studia Europaea Gnesnensia*” 2014, nr 10, 423-432; odpowiedź na zarzuty: D. Spychała, *Jeszcze raz o estetyce w historii, czyli odpowiedź na uwagi dr hab. Moniki Ożóg na recenzję jej pracy zatytułowanej: „Inter Duas Potestates. Polityka religijna Teoderyka Wielkiego”*, Kraków 2012, WAM – „*Studia Europaea Gnesnensia*” 2015, nr 11, 385-398.
- Surówka W., *Podwójny renesans* (recenzja książki: T. Obolevitch, *Filozofia rosyjskiego renesansu patrystycznego*, Kraków 2014, Copernicus Center Press) – „*Logos i Ethos*” 2015, nr 1, 167-181.
- Szczur P. (rec.), *Dokumenty synodów od 506 do 553 roku*, układ i opracowanie A. Baron – H. Pietras, ŻMT 73, Kraków 2014 – VoxP 35 (2015) t. 63, 514-519.
- Szczur P. (rec.), J. Iluk, *O godnym życiu we wspólnocie. Antologia aforyzmów i didaskaliów św. Jana Chryzostoma*. Wyboru z pism patriarchy Konstantynopola dokonał, ułożył i wstępem poprzedził J. Iluk, Gdańsk 2015, Wydawnictwo UG – VoxP 36 (2016) t. 66, 622-626.
- Szczur P. (rec.), Jan Chryzostom, *Homilie panegiryczne o świętym Pawle*, przekład i wstęp J. Szwed-Kostecka, opracowanie A. Baron, Kraków 2015, Wydawnictwo Naukowe UPJPII – VoxP 36 (2016) t. 66, 626-630.
- Szczur P. (rec.), *Liber Pontificalis*, t. 1: *Księga Pontyfików 1-96 (do roku 772)*, układ i opracowanie M. Ożóg H. – Pietras SJ, tłum. P. Szewczyk (1-90), M. Jesiotr (91-96), SCL 9, ŻMT 74, Kraków 2014; t. 2: *Księga Pontyfików 97-112 (772-891)*, układ i opracowanie M. Ożóg – H. Pietras SJ, tłum. M. Jesiotr (97-98), B. Frontczak (99-108. 112), A. Caba (109), SCL 10, ŻMT 75, Kraków 2015 – VoxP 35 (2015) t. 63, 549-553.

- Szopa A. (rec.), Y. Hirschfeld, *Życie monastyczne na Pustyni Judzkiej w okresie bizantyńskim*, tłum. K. Twardowska, Kraków – Tyniec 2010, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec – „In Gremio” 7 (2013) 195-198.
- Szram M. (rec.), J. Grzywaczewski, *Hippolytus an Enigmatic Figure*, Religie świata – świat religii 16, Lublin 2014 – VoxP 35 (2015) t. 63, 524-527.
- Szram M. (rec.), M. Manikowski, *Bóg z perspektywy człowieka. Odczytując Grzegorza z Nyssy*, Wrocław 2012 – VoxP 35 (2015) t. 63, 508-512.
- Szram M. (rec.), M. Starowieyski, *Z historii wczesnego chrześcijaństwa. Biblia, męczennicy, poganie i inni*, Kraków 2015 – VoxP 35 (2015) t. 63, 559-563.
- Szram M. (rec.), S. Stabryła, *Chrześcijański świat poezji Prudencjusza*, Kraków 2011 – VoxP 35 (2015) t. 63, 505-508.
- Terka M. (rec.), J. Kracik, *Chrześcijaństwo kontra magia: historyczne perypetie*, Kraków 2012 – „Veritati et Caritati” 2 (2014) 545-549.
- Terka M. (rec.), M. Szram, *Cnota pokory w nauczaniu greckich Ojców Kościoła IV wieku*, Lublin 2014 – „Veritati et Caritati” 5 (2015) 407-411.
- Toczko R. (rec.), J. Ebbeler, *Disciplining christians: correction and community in Augustine’s letters*, Oxford 2012 – „U Schyłku Starożytności” 13 (2014) 211-216.
- Werbiński I. (rec.), B. Czyżewski, *Teocentryzm i antropocentryzm Modlitwy Pańskiej w przekazach patrystycznych*, Poznań 2012 – AK 166 (2016) z. 1 (641), 201-203.
- Wróbel T. (rec.), M. Krawczyk, *Ojcowie Kościoła a życie społeczne w Cesarstwie Rzymskim przełomu IV i V wieku. Zagadnienia wybrane o formacji kapłańskiej*, Radom 2014 – VoxP 35 (2015) t. 63, 536-541.
- Wróbel T. (rec.), *Ortodoksja, herezja, schizma w Kościele starożytnym*, red. F. Drączkowski – J. Pałucki – P. Szczur – M. Szram – M. Wysocki – M. Ziółkowska, Lublin 2012, Wydawnictwo KUL – SWI 18 (2016) 513-517.
- Zhyrkova A. (rec.), G.E. Karamanolis, *The philosophy of early Christianity*, London 2014, Acumen – „Forum Philosophicum” 20 (2015) nr 2, 201-209.

13. Sprawozdania

- Bednarski D., *Sprawozdanie z konferencji „Doktorzy Kościoła”* (Kraków, 4 XI 2014), ŚSHT 47 (2014) 478-485.
- Figiel J., *Ojcowie Kościoła w polemice z herezjami* (Lublin, KUL, 17-19 V 2016), VoxP 36 (2016) t. 66, 685-688.
- Figiel J., *Międzynarodowa Konferencja Teologiczna: „Poznanie Boga: Wschód – Zachód. Wymiary dogmatyczne i duchowe”* (Lwów, 9-10 X 2014), VoxP 35 (2015) t. 63, 678-680.
- Figiel J., *Święci bohaterowie (bohaterki). Literackie konstrukcje bohaterstwa w późnoantycznej i wczesnośredniowiecznej hagiografii* (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letterkunde, Ghent, 18-20 II 2016), VoxP 36 (2016) t. 66, 683-685.
- Groń R., 48. *Międzynarodowy Kongres Studiów Średniowiecznych* [Kalamazoo, Mi. 9-12 maja 2013] (*Konferencja Studiów Cysterskich*), WPT 21 (2013) nr 2, 283-284.

- Groń R., *L Międzynarodowy Kongres Studiów Mediewistycznych – Konferencja Studiów Cysterskich* (Kalamazoo, 14-17 V 2015), VoxP 35 (2015) t. 63, 703-704.
- Jóźwiak M., *Biblia i jej interpretacja w komentarzach* (II Międzynarodowa Konferencja Biblijna, Ostrów Wielkopolski, 27-28 V 2015), VoxP 35 (2015) t. 63, 704-706.
- Kamczyk W., *Sprawozdanie ze spotkania Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski* (Częstochowa, 21-23 IX 2015 roku), ŚSHT 48 (2015) 520-521.
- Kochanek P., *III Ogólnopolska Konferencja Bizantynistyczna z cyklu Wybrane aspekty kultury bizantyńskiej, pt. „Doktryny geopolityczne i ideologie władzy w Cesarstwie Bizantyńskim oraz ich oddziaływanie na Bałkany”* (Lublin, 26-27 XI 2015), VoxP 36 (2016) t. 66, 674-676.
- Kochanek P., *Bałkany w bizantyńskiej perspektywie – w 1000-lecie bitwy pod Kleidion* (Piotrków Trybunalski, 4 XII 2014), VoxP 35 (2015) t. 63, 691-692.
- Kochanek P., *Ogólnopolska konferencja historyków starożytnych „Przemoc w świecie starożytnym: źródła, struktury, interpretacje”* (Lublin, UMCS, 28-30 IX 2015), VoxP 36 (2016) t. 66, 664-670.
- Kochanek P., *Posiedzenia Komisji Bizantynologicznej Polskiego Towarzystwa Historycznego (KB PTH) w roku akademickim 2013/2014*, VoxP 35 (2015) t. 63, 671-672.
- Kochanek P., *Posiedzenia Komisji Bizantynologicznej Polskiego Towarzystwa Historycznego (KB PTH) w roku akademickim 2014/2015*, VoxP 35 (2015) t. 63, 692-693.
- Kochanek P., *Posiedzenia Komisji Bizantynologicznej Polskiego Towarzystwa Historycznego (KB PTH) w roku akademickim 2015/2016*, VoxP 36 (2016) t. 66, 679-681.
- Kochanek P., *Udział bizantynistów w XIX Powszechnym Zjeździe Historyków Polskich, „Polska – Bałtyk – Europa”* (Szczecin, 17-21 IX 2014), VoxP 35 (2015) t. 63, 680-683.
- Longosz S., *Pogrzeb śp. dr Alicji Stępniewskiej* (Lublin, 15 II 2016), VoxP 36 (2016) t. 66, 681-683.
- Mejzner M. – Candido F., *Metody z Olimpu: stan badań i perspektywy* (Jena, Uniwersytet Fryderyka Schillera, 19-22 II 2015), VoxP 36 (2016) t. 66, 655-659.
- Mejzner M., *Chrzest Polski a konwersja innych narodów* (Warszawa, UKSW, 11-12 V 2016), VoxP 36 (2016) t. 66, 688-690.
- Potoczny M., *Sprawozdanie z III Sympozjum Syro-Arabicum* (USEK, Kaslik [Liban], 3-7 II 2015 r.), „Liturgia Sacra” 21 (2015) 465-468.
- Sadowski M., *III Symposium Syro-Arabicum* (USEK, Kaslik, Liban 3-7 II 2015), „Teologia i człowiek” 2015, nr 29, 315-318.
- Sobolewska M., *Colloquia Orphica VI* (Nieborów, 15-18 IX 2014), VoxP 35 (2012) t. 63, 675-677.
- Stróż A., *Wędrowki kultu relikwii w I tysiącleciu* (Warszawa, UKSW, 28 XI 2014), VoxP 35 (2015) t. 63, 690.
- Szczur P., *Antropologia duchowa Ojców Kościoła* (Sekcja Patrystyczna, Gniezno, 22-24 IX 2014), VoxP 35 (2015) t. 63, 683-687.

- Szczur P., *Chrześcijańskie malarstwo w Nubii* (Warszawa, UKSW, 27 XI 2015), VoxP 36 (2016) t. 66, 677-678.
- Szczur P., *Egzegeza św. Hieronima* (Saint-Étienne, 15 X 2015; Lyon, 16 X 2015), VoxP 36 (2016) t. 66, 670-672.
- Szczur P., *Hermeneutyka wina* (Katowice, UŚ, 24 XI 2014), VoxP 35 (2015) t. 63, 689-690.
- Szczur P., *Interpretacja powołania człowieka w nauce Ojców Kościoła* (Kalisz, UAM, 25 X 2014), VoxP 35 (2015) t. 63, 687-688.
- Szczur P., *Kobieta w historii zbawienia według Ojców Kościoła* (Sekcja Patrystyczna, Częstochowa, 21-23 IX 2015), VoxP 36 (2016) t. 66, 660-662.
- Szczur P., *Nicetas z Remezjany. Wiara – liturgia – życie* (Warszawa, UKSW, 7 V 2015), VoxP 35 (2015) t. 63, 702.
- Szczur P., *Ojcowie Pustyni i Jan Kasjan – ojciec monastycyzmu zachodniego. W 50. rocznicę ogłoszenia dekretu o przystosowanej odnowie życia zakonnego „Perfectae caritatis”* (Katowice, UŚ, 25-26 IX 2015), VoxP 36 (2016) t. 66, 662-664.
- Szczur P., *Prof. dr hab. Bazyl Degórski O.S.P.P.E. laureatem nagrody „Feniks”*, VoxP 35 (2015) t. 63, 697-702.
- Szczur P., *VI Krakowskie Spotkanie Starożytnicze „Oeconomia inepte! Gospodarka w starożytności”* (Kraków, UJ, 19-21 III 2014), VoxP 35 (2015) t. 63, 672-675.
- Szczur P., *VII Krakowskie Spotkania Starożytnicze: „Margines społeczny i marginalizacja w starożytności”* (Kraków, UJ, 18-20 III 2015), VoxP 35 (2015) t. 63, 693-697.
- Szczur P., *Wzory kultury antycznej. Reguły zachowań starożytnych Greków i Rzymian* (Katowice, UŚ, 28-29 V 2015), VoxP 35 (2015) t. 63, 706-708.
- Tondera A., *Sprawozdanie z dyskusji panelowej „Wrocławska szkoła historii Kościoła. W 50. rocznicę śmierci ks. prof. Bertolda Altanera 1885–1964”* (Katowice, 15 maja 2014), ŚSHT 47 (2014) 466-467.
- Wygralak P., *Miłość, przyjaźń i cnota* (Antofogasta, Universidad Católica del Norte, 14-16 VI 2016), VoxP 36 (2016) t. 66, 691.
- Żelazny J., *XIII Spotkanie Okrągłego Stołu Towarzystwa Studiów Syriackich* (Paryż, 13 XI 2015), VoxP 36 (2016) t. 66, 672-674.

14. Wybrane publikacje z zakresu kultury klasycznej

- Ajschylos, *Tragedie*, t. 1: *Persowie, Siedmiu przeciw Tebom, Błagalnice, Prometeusz w okowach*, tłum., wstęp i przypisy R.R. Chodkowski, Lublin 2015, Towarzystwo Naukowe KUL.
- Ajschylos, *Tragedie*, t. 2: *Oresteja, Agamemnon, Ofiarnice, Boginie łaskawe*, tłum., wstępy i przypisy R.R. Chodkowski, Lublin 2016, Towarzystwo Naukowe KUL.
- Aleksander z Afrodyzji, *O duszy*, tłum., wstęp i objaśnienia J. Komorowska, Biblioteka Przekładów z Literatury Starożytnej 19, Kraków 2016, Polska Akademia Umiejętności.
- Artystoksenos z Tarentu, *Harmonika*, tłum., wstęp i objaśnienia A. Maciejewska, Series Ceranea 2, Łódź 2015, Wydawnictwo UŁ.

- Cyceron, *Listy do Attyka*, t. 1: *Księgi 1-2*, tłum. K. Różycka-Tomaszczuk, wstęp i przypisy K. Stebnicka, Biblioteka Antyczna 53, Wrocław 2016, ISKŚiO UWr.
- Diodor Sycylijski, *Starożytności egipskie*, tłum. M. Wróbel, komentarz L. Mrozewicz, red. naukowa S. Dworacki, Biblioteka Historyczna 1, Fontes Historiae Antiquae 32, Poznań 2015, Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Dion Chryzostom, *Mowy*, t. 1: *1-10*, tłum., wstęp i przypisy K. Jażdżewska, Biblioteka Antyczna 51, Wrocław 2016, ISKŚiO UWr.
- Epikur z Samos, *Listy i wybór świadectw*, oprac. K. Pawłowski, Warszawa 2015, Wydawnictwo Naukowe UKSW.
- Eurypides, *Tragedie*, tom 5: *Fragmety*, tłum. zbiorowe pod red. M. Borowskiej, Biblioteka Antyczna 47, Wrocław 2015, ISKŚiO UWr.
- Fedrus, *Bajki*, tłum., wstęp i przypisy J. Stadler, Biblioteka Antyczna 46, Wrocław 2015, ISKŚiO UWr.
- Flawiusz Kreskoniusz Koryppus, *Joannida; Pochwała Justyna*, tłum., wstęp i komentarz B.J. Kołoczek, Kraków 2016, Towarzystwo Wydawnicze Historia Iagellonica.
- Frontyn, *Podstępy wojenne*, tłum, wstęp i przypisy B. Burliga, Biblioteka Antyczna 52, Wrocław 2016, ISKŚiO UWr.
- Gargiliusz, *Lekarstwa z warzyw i owoców*, tłum., wstęp i przypisy T. Krynicka, Biblioteka Antyczna 50, Wrocław 2016, ISKŚiO UWr.
- Hefajstion, *O metrach*, tłum., wstęp i komentarz A. Szczepaniak, Katowice 2015, Wydawnictwo UŚ.
- Herodot, *Dzieje*, tłum. Stanisław Hammer, Warszawa 2015¹⁰, Wydawnictwo Czytelnik.
- Hyperejdes, *Mowy*, tłum., wstęp i komentarz J. Kucharski, Katowice 2016, Wydawnictwo UŚ.
- Jamblich, *O misteriach egipskich*, tłum. H. Pietruszczak, Zgorzelec 2015, nakładem Autora.
- Kallimach, *Dzieła poetyckie*, t. 1: *Hymny i Epigramy*, tłum. J. Ławińska-Tyszkowska – A. Kotlińska-Toma, wstęp i przypisy A. Kotlińska-Toma – E. Żybert-Pruchnicka, Biblioteka Antyczna tom 49, Wrocław 2016, ISKŚiO UWr.
- Klaudiusz Klaudian, *O porwaniu Prozerpiny*, tłum., wstęp i komentarz M. Petry, Rhomaioi 6, Poznań 2015, Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Ksenofont, *Obrona Sokratesa przed sądem*, tłum. i komentarz D. Tymura, Lublin 2015, Wydawnictwo Naukowe UMCS.
- Maksymian, *Elegie*, tłum., wstęp i objaśnienia A.M. Wasyl, Warszawa 2016, Wydawnictwo IBL PAN.
- Lucjusz Ampeliusz, *Repetitorium czyli co mały Rzymianin powinien wiedzieć o świecie (Liber Memorialis)*, tłum, wstęp i komentarz B.J. Kołoczek, Fontes Historiae Antiquae 33, Poznań 2016, Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Marcjalis, *Księga widowisk*, tłum. K. Różycka-Tomaszczuk, wstęp i komentarz A. Klęczar – M. Zagórski, współpraca B. Burliga, Biblioteka Antyczna 48, Wrocław 2015, ISKŚiO UWr.
- Marek Aureliusz, *Rozmyślenia*, tłum. B. Pawlak – M. Reiter, Gliwice 2016, Wydawnictwo One Press, Helion.

- Muzajos, *Hero i Leander*, tłum. i komentarz J. Soliński, Warszawa 2015, Wydawnictwo Drugie.
- Pliniusz Starszy, *Historia naturalis, Praefatio*, tłum. Ł. Halida – S. Śnieżewski – M. Warzocha, „*Studia Classica et Neolatina*” 14 (2016) 123-132.
- Plutarch, *Jak odróżnić pochlebcę od przyjaciela*, tłum., wstęp i komentarz M. Szarmach, Toruń 2015, Wydawnictwo Naukowe UMK.
- Pseudo-Longinus, Pseudo-Arystydes, Anonymus Seguerianus, Apsines, *Trzy greckie stylistyki i dwa traktaty retoryczne z okresu Cesarstwa Rzymskiego*, tłum. i oprac. H. Podbielski, Lublin 2016, Towarzystwo Naukowe KUL.
- Seneka, *Trojanki*, tłum. i oprac. T. Sapota – I. Słomak, Katowice 2016, Wydawnictwo UŚ.
- Temistiusz, *Parafraza „O duszy” Arystotelesa*, Teksty – Przekłady – Komentarze 3, Lublin 2015, Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu.
- Tibullus, *Elegie miłosne*, tłum., wstęp i komentarz A. Arndt, Kraków 2015, Wydawnictwo Homini – Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec.
- Ulpian, *Pojedyńcza księga reguł / Ulpiani liber singularis regularum*, tłum. i objaśnienia A. Dębiński – K. Burczak, Lublin 2016, Wydawnictwo KUL.
- ***
- Athanassakis A., *Who sang the Orphic Hymns?*, „*Littera Antiqua*” 10-11 (2015) 211-217
- Balbuza K., *Cesarz a bóstwa solarne i lunarne w (auto)prezentacji Septymiusza Sewera i jego rodziny (193-211)*, w: *Elity w świecie starożytnym* [1], s. 225-245; 506-513.
- Baranowski M., *Trzy sceny z „Vita Maximini Duo”, czyli o budowaniu narracji w „Historia Augusta”*, w: *Elity w świecie starożytnym* [1], s. 283-294.
- Bednarek B., *Mit Dionizosa w poezji greckiej od Homera do Eurypidesa*, Kraków 2015, Wydawnictwo Homini.
- Brentano F., *Teoria Arystotelesa na temat źródła ludzkiego ducha*, tłum. S. Kamińska, Kraków 2016, Wydawnictwo „Nomos”.
- Budzanowska D., *Stoicki Bóg Marka Aureliusza*, SACH 19 (2014) 191-210.
- Budzanowska-Weglenda D., „*Coniugalia praecepta*” *Plutarcha o życiu żon*, VoxP 36 (2016) t. 65, 99-118.
- Burliga B., *What was the Weight of Ancient Soul? Cicero and the Challenge of Lucretius’ „De rerum natura”*, „*Scripta Classica*” 12 (2015) 47-73.
- Całus K., *Rola Lucjusza Sergiusza Katyliny w wydarzeniach politycznych w Rzymie na przełomie lat 66 i 65 przed Chr.*, „*Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*” 94 (2015) 9-23.
- Duma T., *Problem prawdy w filozofii Arystotelesa*, „*Rocznik Filozoficzny*” 61 (2015) nr 2, 5-25.
- Floryńska-Lalewicz H., *Apologetyczna funkcja alegorezy w papirusie z Derveni*, „*Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej*” 60 (2015) 11-23.
- Gryksa E., *Śmierć jako pietas erga patriam w historiografii starożytnego Rzymu*, „*Littera Antiqua*” 10-11 (2015) 218-228.

- Halida Ł., *Color affectus jako źródło semantycznej ewolucji terminu pietas*, „Littera Antiqua” 10-11 (2015) 229-241.
- Hurbanič M., *Medical Science of Milk Included in Celsus' Treatise „De medicina”*, „Studia Ceranea” 6 (2016) 271-293.
- Hütwohl D.J., *Pindar of Thebes: The Orphic Mystagogue*, „Littera Antiqua” 10-11 (2015) 242-260.
- Iwańska J., *Znaczenie terminu „epidemia” w starożytnej literaturze grecko-rzymskiej (próba analizy na wybranych przykładach)*, „Seminare” 35 (2014) nr 4, 175-184.
- Jagusiak K. – Kokoszko M. – Rzeźnicka Z., *Cakes and Breads in Oribasius' „Collectiones medicae”*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium” 25 (2015) nr 1, 127-140.
- Janiszewski P., *Strach przed magią w greckiej szkole retorycznej epoki Cesarstwa*, PHis 106 (2015) 671-697.
- Januszewski J., *Mit o syrenach w starożytnej tradycji literackiej*, „E-Patrologos” 2/4 (2016) 79-112.
- Jarosz Ł., *Kilka uwag na temat kariery i buntu magistra militum Anagasteses*, w: *Wojna i wojskowość* [1], s. 157-172.
- Kadłubek Z., *Eurypidejska koncepcja religii*, SACH 19 (2014) 223-232.
- Kamińska R., *Kilka uwag na temat klasyfikacji brzegu morza w prawie rzymskim*, SACH 20 (2015) 25-40.
- Karczewska H., *Kult Nemezis w starożytnym Rzymie*, „Seminare” 36 (2015) nr 2, 175-186.
- Kokoszko M. – Dybała J., *Medical Science of Milk Included in Celsus' Treatise „De medicina”*, „Studia Ceranea” 6 (2016) 323-353.
- Kokoszko M., *Galaktologia terapeutyczna (γαλακτολογία ιατρική) Galena zawarta w „De simplicium medicamentorum temperamentis ac facultatibus”*, „Przeegląd Nauk Historycznych” 14 (2015) nr 2, 5-24.
- Kokoszko M., *Medyczna nauka o mleku (γαλακτολογία ιατρική) zawarta w „De medicina” Celsusa*, „Przeegląd Nauk Historycznych” 15 (2016) nr 2, 5-43.
- Kokoszko M., *Tajemnicza roślina kinara, a zatem o antycznych karczochach i kardach*, „Zeszyty Wiejskie” 19 (2014) 353-361.
- Komorowska J., *The Ancient Hippocrates: Galen and the apology of medicine in the „Protrepticus”*, „Classica Cracoviensia” 17 (2014) 103-115.
- Komorowski M., *Pojęcie teologii w pismach Platona i Arystotelesa*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Philosophica” 26 (2013) 3-26.
- Kostuch L., *Eros w świecie helleńskich zwierząt: wokół pojęcia miłości w kulturze starożytnych Greków*, PHis 106 (2015) 189-201.
- Koszałko M., *Rozwój pojęcia woli w pogańskiej filozofii starożytnej – Sokrates, Platon, Arystoteles*, „Rocznik Filozoficzny” 63 (2015) nr 2, 157-186.
- Kowalski H., *Greckie, rzymskie i wschodnie rytuały w kulcie Kybele (Magna Mater) w Rzymie*, SACH 19 (2014) 71-84.
- Krajewska J. – A. Głusiuk, *Epidemie: Księgi I i III Hipokratesa oraz w greckiej i rzymskiej historiografii od starożytności do wczesnego średniowiecza*, Warszawa 2016, Wydawnictwo Naukowe UKSW.

- Królczyk K., „*Propagatio Imperii*” w polityce Septymiusza Sewera – „*casus*” Brytanii, w: *Elity w świecie starożytnym* [1], s. 267-281.
- Królczyk K., *Expeditio Persica i triumf cesarza Sewera Aleksandra nad Persami (231-233 r.)*, w: *Wojna i wojskowość* [1], s. 137-156.
- Krynicka T., *Kwintus Gargiliusz Marcjalis w świetle źródeł epigraficznych*, „*Nowy Filomata*” 19 (2015) nr 2, 182-198.
- Kubok D., *Allocriticism and Autocriticism in the Views of Xenophanes of Colophon*, „*Littera Antiqua*” 10-11 (2015) 261-281.
- Kuszevska K., *Rzymskie boginie agrarne*, SACH 19 (2014) 85-98.
- Lengauer W., *Pobożność i ofiara: strach przed bogami w wierzeniach Greków*, PHIS 106 (2015) 657-669.
- Levick B., *Wespazjan*, tłum. M. Baranowski – M. Czyż, Oświęcim 2016, Wydawnictwo Napoleon V.
- Loska E., *Artificum scaenicorum studium amoremque inhonestum probrosumque esse. The actors and their audience in the Roman theatre*, „*Classica Cracoviensia*” 17 (2014) 145-163.
- Matusiak P., *Devotio Decjuszy jako exemplum republikańskiej pietas*, „*Littera Antiqua*” 10-11 (2015) 282-293.
- Migdał J., *Metaphorical Picture of Tiberius in Tacitus's Annals*, „*Classica Cracoviensia*” 16 (2013) 101-112.
- Misiarczyk L., *Wierność tradycji i ewolucja w judaizmie antycznym: od pluralizmu religijnego do dominacji judaizmu rabinicznego po 90 r. po Chr.*, SACH 19 (2014) 99-110.
- Musiak D., „*Bona matrona*”. O znaczeniu przykładu w konstruowaniu wizerunku idealnej Rzymianki, „*Ethos*” 29 (2016) nr 2, 129-141.
- Musiak D., *The Princeps as the Pontifex Maximus: the Case of Tiberius*, „*Electrum*” 21 (2014) 99-106.
- Okoń D., *Małżeństwo Septimiusa Severusa i Iulii Domny na tle strategii małżeńskich rzymskich rodów senatorskich przełomu II i III w. n.e.*, w: *Elity w świecie starożytnym* [1], s. 153-166.
- Olszaniec S., *Prefekt praetorio Italii i Afryki w systemie władzy późnego Cesarstwa Rzymskiego (do r. 425)*, w: *Elity w świecie starożytnym* [1], s. 295-323.
- Olyjnyk T., *Mediterranean prototype of the regular layout of the so-called 'Roman' Citadel of Tauric Chersonesus: the School of Hippodamus-of-Miletus or a Roman military camp?*, SACH 20 (2015) 79-90.
- Osek E., *The Orphic Diet*, „*Littera Antiqua*” 10-11 (2015) 25-200.
- Otto W.F., *Dionizos. Mit i kult*, tłum. J. Korpanty, przedmowa do wydania polskiego W. Lengauer, Warszawa 2016, Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa.
- Pawlak M.N., *Herodes Attyk. Sofista, dobroczyńca, tyran*, Toruń 2015, Wydawnictwo Naukowe UMK.
- Piasecki D., *Modlitwa Chrystusa w Centonach homeryckich*, „*Littera Antiqua*” 10-11 (2015) 201-210.

- Pigoń J., *Some intellectuals in Tacitus and Pliny the Younger*, „Classica Cracoviensia” 18 (2015) 311-324.
- Sawiński P., *Sukcesja władzy cesarskiej w okresie rządów dynastii julijsko-klaudyjskiej (lata 30 p.n.e. – 68 n.e.)*, Poznań 2016, Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Siwczak P., *Starożytni o małżeństwie z powagą i komizmem*, „Nowy Filomata” 18 (2014) nr 2, 174-181.
- Śnieżewski S., *Terminologia retoryczna w „Institutio oratoria” Kwintyliana*, Kraków 2015, Księgarnia Akademicka.
- Sowa J., *Czy kobieta jest potworem? Płeć żeńska w „De generatione animalium” Arystotelesa*, RH 62 (2014) nr 3, 29-50.
- Sowa J., *Przyjaciel czy pochlebca? Żona jako lustro w „Zaleceniach małżeńskich” Plutarcha (14, 139f-140a)*, „Collectanea Philologica” 18 (2015) 37-51.
- Stróżyński M., *Classical culture and European identity: pagan antiquity in the writings of Pope Benedict XVI*, „Classica Cracoviensia” 17 (2014) 171-188.
- Szymik S., *Starotestamentowe judaistyczne i grecko-rzymskie pojęcie sumienia*, „Forum Teologiczne” 15 (2014) 7-21.
- Tarwacka A., *Jeńcy piraccy w starożytności. Mit, prawo, rzeczywistość*, SACH 20 (2015) 41-56.
- Tatarkiewicz A., *Ciąża, poród i połóg pod opieką rzymskich bogów*, SACH 19 (2014) 57-70.
- Turkiewicz N., *Apologia cnót rodzinnych w rzymskim piśmiennictwie przedchrześcijańskim*, „Kieleckie Studia Teologiczne” 15 (2016) 101-121.
- Węsierska D., *Szczęście nieśmiertelnych – przymiotnik μάκρᾱν w eposach Homero-wych i „Pracach i Dniach” Hezjoda*, „Studia Classica et Neolatina” 13 (2015) 29-41.
- Wilczyński M., *Elita rzymska, barbarzyńska czy elity mieszane? Wpływowo warstwy w społeczeństwach barbarzyńskich państw „sukcesyjnych” na terytorium zachodniorzymskim*, w: *Elity w świecie starożytnym* [1], s. 363-383.
- Winiarczyk M., *Diagoras z Melos – prawda i legenda. Przyczynek do historii antycznego ateizmu*, Kraków 2015, Księgarnia Akademicka.
- Wojciechowski M., *Inskrypcje z Epidauru i inne greckie opisy uzdrowień*, Olsztyn 2015, Wydział Teologii UWM.

zebrał i opracował
Józef Figiel SDS – Lublin, KUL

